

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A kvóta-kérdés.

Írta: Balogh Pál.

Egy hét választ csak el július elsejétől. Annyiban nevezetes nap az, mert akkor lejár a kvóta-ügyre nézve tavaly hozott uralkodói döntés érvényessége, s ha addig új kvótaegyezmény vagy új uralkodói döntés nem jöhetne létre, bekövetkezik a törvényen-kívül való állapot a közös ügyek és intézmények egész vonalán.

Hét nap alatt kell tehát mindezek dolgában intézkedni, s e rövid lusztrum-ból is 2—3 nap szükségkép eszik. A magyar országgyűlés már megválasztotta a magyar kvóta-küldöttség tagjait; de az osztrák küldöttek választásával a bécsi népparlament még hátralékban van. Az osztrák képviselőház csak ma alakulhat meg, ma választják ott az elnökséget, jegyzői kart, bizottságokat, — a kvóta-küldöttség tagjaira holnap előtt alig kerülhet sor. S ha ez a deputáció Bécsben legott meg is alakul, tudomásul véve a magyar küldöttség átiratát, mely az osztrákokat szóbeli tárgyalásra Budapestre hívja: csütörtök előtt e meghívásnak Ausztria küldöttei nem tehetnek eleget. Marad hát a tárgyalásokra elsejéig három nap. De miután ezek közül a két utolsó nap ünnep és vasárnap, melyek alatt a parlamentek ülést nem tartanak s a kvóta-küldöttség eljárásáról jelentés nem tehető: a kvóta-exlexet csak úgy kerül-

hetni el, ha az uralkodó arbitriuma a két kormány részéről a *parlamentek tudta nélkül*, utólagos tudomásulvétel reményében, kérelmezetik. Mely eljárás nem felel meg a törvény rendelkezésének, sem pedig intencziójának.

Az 1867: XII. t.-cikk 18. §-a kimondja, hogy „*kölcsönös alku* által előre kell meghatározni azon arányt, mely szerint a magyar korona országai a szankezió pragmatika folytán közöseknek elismert ügyek terheit és költségeit viselendik.” E szakasz tehát az „előre” való meghatározáshoz „*kölcsönös alku*” feltételét csatolja, ami azt jelenti, hogy a tanácskozás legyen alapos, ne pedig feltételes és elsiert s legyen hozzá elég fizikai idő, ne pedig az utolsó órákra halasztódjék minden, mikor a kérdés már a körmöt égeti.

A 19. §. az egyenlő számú magyar és osztrák küldöttségi tagok választásáról rendelkezik s imperative meghagyja, hogy „*e két küldöttség, az illető felelős minisztériumok bevonásával, részletes adatokkal támogatott javaslatot fog kidolgozni az említett arányra nézve.*” A törvény követelése tehát két oldalú *kormányapparátussal* támogatott s *minden szakmányos részletre* kiterjedő feladatot ír elő a két küldöttségnek és magától érthetődőleg kizárja azt, hogy munkásságuk egy-két napi szóbeli érintkezéssel elintézhető s finalizálható legyen.

A 20. és 21. §§-ok vagylagosan fe-

lelnek a kérdésre, mi történjék a küldöttségi javaslatlalt, akár egyezmény lett belőle, akár nem. Mindkét esetben a törvény a két állam parlamentjének tartja fenn a további intézkedés jogát. Ha a küldöttségek kiegyeztek egymással, akkor javaslatuk a két kormány után kerül a két parlament elé, melyek az egyezményt országos határozattá emelik s mint szentesítendő törvényt terjesztik két oldalról a közös uralkodó szankeziója alá. Ha ellenben a küldöttségek nem tudtak megegyezni egymással, akkor a két parlament veszi az ügyet kezébe és csak az egyezmény reménytelensége esetén dönt benne az uralkodó semleges arbiter gyanánt. A törvény világos szavai így hangzanak: „Ha a két küldöttség a javaslatra nézve nem tudna egymással megegyezni: mindenik félnek véleménye mind a két országgyűlésnek elébe terjesztetik; ha pedig a két országgyűlés sem tudna egymással kiegyezni: akkor a kérdést, az előterjesztett adatok alapján, ő jelsége fogja eldönteni.” Végső diszpozíciója a törvénynek a kvóta dolgában a 22. § szerint az, hogy: „az arányra nézve kötendő egyezkedés csak határozott időre terjedhet; annak elteltével ismét egyazon módon új egyezkedésnek leendő helye.”

Bármi legyen a magyarság s a magyar pártok bármelyikének nézete a közös ügyek közjogi helyállóságáról, — az kétségtelen, hogy aki rááll a közös-

Vizy Gábor levele feleségéhez, Olgához, egy csunya pletykáról; szándékos mulasztásról a lakáskérdéssel együtt, kifizetett számláról, egy kalandról és egy hölgyről, házi kezeléséről, a mulatásokról és egy általános programról.

Kedves feleségem, Olga!

Sietek az értesítéssel, hogy az a képviselő, aki a millenniumi kiállítás óta minden éjjel pezsgőzött, nem én vagyok. Következésképpen az sem én vagyok, aki ellen a Tánczos Emelet, mint szövetkezet csődöt kért. A krajczáros lapok most minden csunyaságot rám szeretnének fogni, azért van, hogy az én nevem kezdő betűt szerepeltetik e pikáns csődügygyel kapcsolatosan is. Az tény, hogy én 1896. óta elvből csakis pezsgőt iszom, de ugyancsak elvből csupán alkalmi összejövetelek idején, amikor pedig az italt a vendéglátó ur szokta fizetni. Magam a legtrikább esetekben valék háziúr, évente egyszer a te nevednapján, kedves Olgám, egyszer a születésnapodon s hasonló arányban az én névnapomon és születésnapomon. Hogy a kabinet tagjainak és pártvezéreimnek a névnapját és születésnapját szintén megünnepelem, az csakis karrierünk miatt történik.

Elvégre is, kedves Olgám, legfőbb ideje, hogy mi is leszadjuk buzgó munkálkodásunk gyümölcsét, amikor a többiek már majdnem minden fát megráztak. Arról sem tehetek — a koalíció az oka — hogy az embernek

most nem egy pártvezére van, hanem huszonhárom usque harminczöt, mint ahogy a zefiringeknek az ára 2—12 frt. Mindezeket azért bocsájtottam előre, mert általiuk magyarázom, hogy lakás után nem nézhetem. Az emberek gyanusan fogadnak a híresztelés miatt s a jegutolsó házmeister is azt mondja, hogy a lakást csak abban az esetben adja ki, ha benne baccarat-klubot nyitok, amivel regresszálhatom magam és kimászhatok a csödből.

Nincs más menekvés, kedves Olgám, fel kell csapnom ugynevezett erkölcsbíróknak és ennek a leple alatt csinálni valami nagyon nagy dolgot, akár baccarat-klubot, akár az üldözött erkölcstelenség menhelyét, kifogástalan elsőrangú lady patronesszakkal. Apropos, a vízi művész-majális miatt kaptam egy értesítést, hogy fizessék, mint rendező, deficit-részletet. Tagadtam, hogy rendező volnék, mire az ügyvéd így szólt:

— Képviselő ur, térjen magához: magyarok vagyunk, vagy nem vagyunk magyarok; gavallérok vagyunk, vagy nem vagyunk gavallérok.

— Itt fulladjak meg — feleltem — hogy ha láttam is rendezőségi lisztát.

— Az más, akkor bocsánatot kérek — szólt ő — akkor önből nyomiban gavallér lesz.

Elővett egy meghívót, melyen rajta volt a rendezőbizottság és rámutatott vagy ötszáz aszszony-névre s ennek a vége táján megmutatta kedves Olgám a — te nevedet. Bizony Isten nem tudtam róla és e szerint te se tudhattad. Igaza volt, gavallér lettem, elővettem a pénz-tárczámat és fizettem. Mert az már csak termé-

zetes, hogyha egy urinőt az ország tulsó hátrában megtisztelnék, mint rendezőt, vagy pláne védnököt, akkor az illető dámának vállalnia kell a felelősséget azért, amit az urak itt a városligeti tavon csinálnak. Ez még semmi ahhoz képest, hogy Vázsonyi Vilmos, mint a majálisdiszitó czég ügyvédje, a saját feleségét kénytelen perelni, mint rendező-bizottsági tagot. Legalább így olvastam egy demokrata közlönyben. Megjegyzendő, hogy ámbát utólag értesülök a megtiszteltetésről, egyelőre ne köszönd meg a rendezőségi elnöknek, mer Herceg Ferencz az Adrián vitorlázik a yachtján s a levél ösznél korábban nem találná meg Arra az időre pedig mindenki elfeledi a művész-majális és valószínűleg már hasonló jellegű szüreti ünnepélyt terveznek, ha addig marao valami a szőlőből, melynél itt ezen a héten is bekopogtatott a jég.

Engem a zápor és jégverés a Hűvösvölgyben ért utól, ahol magános sétámat végeztem. Nem tudtam, merre meneküljek, a mikor egyszer csak a sötétségben zongorázást hallottam. Az ismeretes özvegyek egyikének a valcerét játszta valaki és énekelt hozzá, az egek bocsássák meg, nagyon szépen. Berohantam. Nehogy valami bajba kerüljek, egy kalandjairól híres legénysorsu képviselőtársamnak a nevét mondtam és engedelmet kértem, hogy ott maradjak, amíg az itéletes idő elmúlik. Csak azután néztem körül. Hát az egész lakásban nem volt más, mint a hölgy, aki egymaga zongorázott és énekelt. Elsőben a zongorázást hagyta félbe, azután az éneklést. Az utóbbinak egy kis viszhangja csendült egy félig elfojtott sikoltásban és e kijelentésben:

ügyes alapra, annak el kell fogadnia a hozzájárulási kvótát is s el kell ismernie, hogy a törvény a kvótamegállapításban a nemzetközi egyezmények normatívumát s az alkotmányos hozzájárulásban a parlamentárizmus elveit követi a legkiterjedtebb módon. A korona arbitriuma egy szükséges rossz annak elkerülésére, hogy a monarchia két állama közt idősorosan felmerülhet vitában idegen arbiterre legyünk szorulva, aki ilyenkor beavatkozzék legbensőbb s legkényesebbül vitás ügyeinkbe.

A törvény ez alkotmányos irányu és szabadelvű szellemű rendelkezésain az élő gyakorlat idáig sok tekintetben tette magát. Betű szerint a törvényt csak addig tartották meg, ameddig a kvótaküldöttségek megegyeztek egymással és az egyezményből beczikkelyezhető kvótatörvény válhatott. De a kilenczvenes évek eleje óta, mikor a küldöttségek eredménytelenül oszlottak fel, mely tizenkét éven át uzassá vált: a kormányok nem követik a legális utat, — nem tesznek jelentést az eredménytelenségről a parlamentnek, s meg se próbálják a két törvényhozás plénuma közt az egyeztető eljárást, hanem a parlamentek megkerülésével eszközlik ki a korona döntését.

Magyar törvény szerint a korona arbitriuma nincs időtartamra korlátozva: Deák megbízott a mindenkor uralkodó józan belátásában s az alkotmányos tanácsadók felelősségérzetében, hogy a kvóta-arány eldöntése soha nem fog a két állam erőviszonyainak évekké mérhető változása dolgában méltatlan prejudiciummal történni. Az osztrák törvény e téren nem fedi a magyart: a korona döntését egy év maximális tartamára korlátozza, bizalmatlanul az uralkodó belátása és tanácsadóinak objektivitása iránt. Így történt azután, hogy amióta a kvóta-küldöttségek egyezkedése nem sikerült, a korona határozta meg a kvótát évenként, azzal enyhítve feladatát, hogy mindig a magyar küldöttség véleménye szerint

vagy a status quo fenntartása értelmében döntött.

Valószínűleg így lesz most is. A két küldöttség bizonynyal most sem fog megegyezhetni s a két kormány a kérdést a két parlament megkerülésével terjesztendi az uralkodó elé, javasolva neki, hogy egy esztendőre az eddigi kvótát tartsa fenn. Ebben a kormányok joggal fognak hivatkozni az eddig követett tizenkétéves uzusra, mely az elődök hibájából a törvény ellenére jogszokássá vált. Csak egy pontban látunk novumot ezuttal: most történik először, hogy a kvótaküldöttségek összehívása oly későre esik, mely időponttal a sürgős határnap respektálását alapos munka nem kapcsolhatja össze. Három nap alatt lehetetlen a kvótaküldöttségeknek a kvótakérdésről részletekre terjedő véleményt alkotni, ez alapon tárgyalni, közeledést létrehozni, vagy az eredménytelenségről a két parlamentet idején értesíteni.

A késelem nem a magyar kormány hibája. Az osztrák kabinet vétette el a dolgot, mikor az új választásokat ápril helyett május derekára írta ki s az új népparlamentet június végére hívta egybe. Beck Vladimir feledkezett meg róla, hogy az új választási törvény első funkcionálásakor a kvóta-terminusra is gondoljon s a törvényes hányadmegállapításhoz az új képviselőház küldöttségének kellő időt adjon. E megfeledezés az oka, hogy a küldöttségek akkor ülhetnek össze, mikor egyéb dolguk alig akadhat, mint a status quo fenntartásának javaslása vagy a korona ily értelemben való döntésének provokálása.

Az egész eljárás tehát üres formává fog ezuttal összezsugorodni: a küldöttségnek alig lesz egymáshoz érdemleges mondanivalójuk, működésük merő alakosság leend, hogy akár egyértelemmel kapaszkodjanak bele az egyetlen lehetséges ekszpediensbe: az eddigi kvótába, vagy pedig az uralkodó által diktáltasák azt a monarchia mindkét államára,

egy kritikus átmeneti esztendő tartamára.

Jövő évben más lesz a helyzet. Akkorra a gazdasági kérdések vagy tető alá kerülnek, vagy pedig megindul az önálló berendezkedés művelete. Mindkét esetben komoly és nehéz feladat lesz a kvóta-kérdés megoldása, mert elesik vagy lényegesen módosul az eddigi kiszámítási alap: a közös vámterület hátravámjövédelme nem szolgáltat többé közös fedezetet a közös kiadásokhoz s ma még hiányzik az igazságos kulcs, melylyel a közös brutto-szükséglet megosztható volna a két állam közt. Nem lehetetlen, hogy e kulcson fogunk majd Ausztriával a szakadásig összetűzni s a végleges megoldást, az összhangzatot és egyensúlyt akkor csak a közösiügyek elkülönítése jegyében, a perszonális unió alakjában lehet megtalálnunk.

Budapest, június 23.

A képviselőház holnap, szerdán, délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyen folytatják a vasutas-javaslatok tárgyalását. A horvátok részéről már csak Borsics Erasmus fog felszólalni, azután vége lesz az általános vitának s következik azon horvát képviselők záróbeszédai, akik határozati javaslatokat terjesztettek be legalább 10 aláírással. A holnap esti ülés elején akar Supiló Ferencz felelni Polónvi Géza mai beszédére.

A képviselőház bizottságaiól. A közoktatásügyi bizottság ma délelőtt 9 órakor Sággy Gyula elnöklésével ülést tartott, a melyen az országos tanítói és tanári nyugdíj- és számalap 1903-904. és 1905-ik évről szóló miniszteri jelentéseket tárgyalta. A közoktatásügyi miniszterium részéről Tóth János államtitkár volt jelen. A jelentéseket Bedőházy János előadó ismertette. A bizottság a jelentéseket Tóth János államtitkár szakszerű felvilágosításai után egyhangulag elfogadta és egyben javasolta, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a tanítói nyugdíjalapról 1907-ben új matematikai mérleget nyújtson be a törvényhozás elé.

Az igazoló állandó bizottság ma délelőtt Bernáth Béla elnöklésével ülést tartott, melyen a közhalmi kerületben megválasztott Eitel Adolf száz képviselő mandátumát a szokásos 30 nap fentartásával igazolták.

— Uram, ne ejtsen kétségbe egy védtelen nőt.

Pongyolában volt szegény, olyan szellőben, hogy nálunk a kis gyermekekre is több ruhát adnak. Ezenkívül papucsban volt és szőke haja volt. Magas, karcsu alaku hölgy volt, mondhatom neked, kedves Olgám, hogy más férfit kísértésbe ejthetett volna, mert rengéringott az alakja és amint az első ijedtségből magához tért, az ajkai kedvesen mosolyogtak.

Egy kicsiny rokokó fauteilben mutatott helyet. Egy percze kiment s a másik perczen már konyakot, teát, idei almát, idei szőlőt, ami mind a Gellérthegyi melegházban terem és apró süteményeket hozott. Rögton átláttam a szitán, gondoltam, eléggé jól van berendezve kísértet-járársra és égiháborura. Ő nem mondta meg se a nevét, se azt, hogy leány-e, asszony-e, de azt is feltételeztem, hogy ha még leány, hát maga nevei a csecsemőit. Kénytelen voltam szinleg udvarolni neki, mert a zivatar hosszu ideig tartott s én vékony nyári ruhában voltam s a százhatvanöt forintos panama-kalap volt nálam. Ő nagysága igen hamar felmelegedett és bámulatos tájékozottsággal beszélt mindenről, politikáról épp úgy, mint városi pletykákról. Ejnye, gondolom, még hasznát vehetem, az előbb már említett karriertünk érdekében s ezért nem is leplezem le magamat, hanem erősebben udvaroltam Lajcsi barátom nevében. Kitudódott, hogy minden minisztériumban járatos, de még a Fejérváry-korszakból valók az összeköttetései s az új képviselőket nem ismeri. Abban bízik, hogy Fejérváryék még visszajönnek, minket pedig foszlatnak. Próbáltam, mi véleménye

van rólam és több régibb képviselőről tudakozódva, megemlítettem a Víz Gábor nevet.

— Hagyja — felelt nevetve — abból sohasem lesz semmi, az egy szimpla papucsos, mindent ellotyog a feleségének és ezért sohasem bizik benne egy miniszter sem.

Látod, Olgám, ilyen jó hire van a te Gáborodnak.

Nem untatlak a történettel tovább, csak azt mondom, miután az eső elállott, de hideg volt, adott kölcsön egy katonaköpenyegét és egy botot, hogy majd másnap visszaküldjem. Csouálkoztam e felszerelésen. A boton grófi korona volt egy ismerős mágnes betűivel, a katonaköpenyeg pedig gyalogos tisztől származhatott, még pedig némétől. Visszaküldtem másnap, de az ügy ezzel nem volt elintézve. Harmadnap megjelenik a hölgy a Házban és keresi Lajcsit. Mikor pedig Lajcsi megjelenik előtte, azt monja neki:

— Maga ugyan jobban tetszik nekem, de maga nem az.

Lajcsi felviszi a karzatra és a hölgy szemlét tart, feifedez engem és megkérdezi:

— Ki az?

— Víz Gábor.

— Ugy? . . .

Egy ferlályóra mulva kihivat.

Ki kelleit egyeznem vele ezer koronában.

Híven írtam meg neked mindent, alázattal kérven, küldj még két takarékpénztári kötvényt, különben ez a hölgy botrányt csinál. Szentül ígérem, hogy máskor, ha a zivatar utban talál, bedugom a fülemet, hogy ne halljak zongoraszót.

Remélem egyébként, hogy ezután a műcsevezetek iránti vágyakozásunkat kielégíthetjük

a t. Ház területén. A gazdasági bizottság most egy terven dolgozik, mely régi mulasztásokat van hivatva pótolni. Tudod, hogy naponta rengeteg sok ember érkezik vidékről küldöttség címe alatt s ezeket a kerületbeli képviselők kötelességek eljárási és mulattatásukról gondoskodni. Ez sok bajjal és költséggel jár. Bajosan tudunk megfelelő programot összeállítani s a mulatóhelyek sokba kerülnek, mihelyt észreveszik, hogy vidékiek vannak. A gazdasági bizottság tehát oly tervvel foglalkozik, hogy mi házi kezelésben intézzük el a deputációkat. Helyiségünk bőven van és mulatóhelynek olyan alkalmas, fényes, süsithető, melegíthető, amilyen a világon sehol sincsen. A legragyogóbb villamvilágítás kéznél van éjjel-nappal. Személyzet óriási van. Remek tervek, buffet, trafik, bor, sör, pezsgő, étel és lift fel, lift le, szeparék a rendőri hatáskörön kívül, pamlagok, fülkék és minden egyebek. Már most csak szerződöttni kell kabarettársaságot, dalszarnokot, behozni az éjjeli szolgálatot és rendben van minden. Nemesak, hogy nekünk olcsóbbba kerül, de még tán nyerhetünk is rajta s a kinek kevés küldöttsége van, az ingyen szórakozhatik a mások küldöttségével és az elszámolásnál, mint részvényes, pénzt is kap. Notabene a Ház tekintélyének is javára válik az újítás. Nevezetesen a városban nem fognak újjal mutogatni lumpoló és tántorgó képviselőkre, akiknek esetleg az immunitása is megsértődhetik ismeretlenek között. És nem lesz szükség délelőtt tíz órakor az egész fővárost beszaladgálni, hogy határozatképes számban összegyűjtsék a resteket, mindig lesz itt az alvófülkékben annyi, amennyi a tanácsko-

A bán repült.

A bán lemondása.

Az Egyetértés megírta már tegnap, hogy a bán ultimátumot vitt a horvátoknak s a horvátok ezt az ultimátumot nem fogadták el.

Ezzel pedig teljes erővel beköszöntött a krízis. A kormány, megelégedve a bán és a horvát kormány kétszintű játékát, az elé az alternatíva elé állította Pejacevichet, hogy vagy leszereli az obstrukciót, vagy lemond a bán méltóságáról. A bán Medakovic Bogdán utján közölte ezt a horvát képviselőkkel, akik tegnap még nem adtak határozott választ Pejacevichnek, ma reggel pedig a klubhelyiségükben Medakovic Bogdán elnöklésével tartott értekezletükön elhatározták, hogy az obstrukciót folytatják. A dolgok ilyen állásában gróf Pejacevich nem tehetett egyebet, mint hogy elhatározását megvalósítva, benyújtotta lemondását.

Ennyiben foglalható össze a mai nap szenzációja, melynek készültéről már napokkal ezelőtt alkalmunk volt megemlékezni. A bán elejtett személy volt már akkor, amikor Wekerle emlékeztető parlamenti beszédében először helyezte kilátásba a szigorubb armaturák alkalmazását.

A horvát képviselőkhez intézett ultimátum tartalma körülbelül ez volt:

— A bán nem tagja egyik pártnak sem s hivatalos állásából kifolyólag a pártok fölött kell, hogy álljon; ő tehát harcukban nem vehet részt. Horvátország belbékéje érdekében azonban kéri őket, hagyjanak fel az obstrukcióval, mely nagy bajokat idézhet elő anélkül, hogy a győzelemre a legkisebb kilátásuk is lehetne. Ha a horvát képviselők nem hajlandók lenni ellenállásukról, ő ezért a felelősséget nem vállalja s ez esetben le fog mondani állásáról.

Medakovic Bogdán ezzel a hiráddal felkereste a horvátokat, kik a Continentálban összejövetelre várták a hirádat. A képviselők hosszabb ideig tanácskoztak s végül kijelentették, hogy alternatív proposíciót tesznek s egyszersmind kéri a bán, hogy szándékát hagyja egelőre függőben. Az alternatív proposíció abból állott, hogy vagy teljesen belemennek az obstrukcióba, vagy pedig csak résztvesznek a részletes vitában, de az 5. szakasz után, melyhez mindnyájan hozzászólnak, tartózkodnak a felszólalástól. Vagyis tovább nem obstruálnak. Egyben tudomására hozták a bánnak, hogy ma

zásokhoz és szavazásokhoz szükséges. Végül a koalíciónak is javára válik az együttmaradás tekintetéből, ha a mulatságok koncentráltatnak és nem szélednek szét a frakciók. Végül új állásokat is lehet csinálni. Választani kell éjjeli elnököket, éjjeli jegyzőket, éjjeli háznagyot. Természetesen külön éjjeli házszabályok is lesznek, mert ekkor a horvát beszédek nem kell se gyorsítani horvátul, se lefordítani magyarra és senkitől se szabad megvonni a szót, ha esetleg a keze eltér a tárgytól, amikor az éjjeli rendben lévőekkel foglalkozik. Viszont a mentelmi bizottságnak nem szabad törődnie azzal, hogy esetleg kidobnak-e valakit, ha átkozódik.

Erről jut eszembe, hogy azért is jó lesz ez a házi kezelés, mert itt, mint autonóm területen, a régi szokások szerint bánhatunk a személyzettel. Jelenleg a szervezkedések folytán tudniillik a vendéglőkben és kávéházakban kénytelenek vagyunk a pincézerekkel oly udvariasan beszélni, mintha sohasem lettünk volna urak. Itt majd a pincézerek quasi hivatalnokok lesznek s azokkal a mai felfogás szerint nekünk szabad gorombáskodnunk, legfeljebb a végén párbafojni fogunk.

Ez idő szerint ugyanis kevés párba van. Mindössze négy-ötre készülődnek s kettő-három lóg a levegőben. A vivőmesterek panaazkodnak s a droguisták a csekély fogyasztás miatt kénytelenek felemelni a vatta és az angol taspász árát.

Az ügyvédünket, kérlek, nyugtasd meg, hogy én az ő pártjukon vagyok. De az alpe-reket is tartsd szóval, hogy Víz Gábor egy hiten van a licitálásokkal. Egyáltalában bárminő áramlatot észlelsz, mondd,

délelőtt 9 órakor újra értekezletet tartanak, melyen végleg döntenek a kérdés felett.

Ezzel a hiráddal kereste fel másodszer Medakovic a bán, ki viszont a miniszterelnöknél tett újabb látogatást s bejelentette, hogy ma délelőtt 11 órakor fog véglegesen nyilatkozni. Ezzel ért véget a tegnapi nap s már este feltétlenül elhatározott dolog volt a bán lemondása.

Ma délelőtt újra gyűléseztek a horvátok. Hosszas és élénk vita fejlődött ki, melynek során kint, hogy a valószínű többség az egész törvényjavaslat megobstruálása mellett fog állást foglalni. Végleges döntést még nem hoztak, a szavazást e kérdés fölött a délutánra tűzött tanácskozásra halasztották s Medakovic által, ki erre ismét felkereste a bán, arra kérték, várja meg az értekezlet eredményét.

A bán azonban nem várakozott tovább s függetlenül a horvát képviselőktől, közölte dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel lemondását.

Pejacevich, amikor lemondólevelét Wekerle-hez elküldte, üzenetképen közölte a miniszterelnökkel, hogy betegsége ágyhoz köti és így nem jelenhetik meg nála személyesen. Erre Wekerle Sándor miniszterelnök a képviselőház épületéből kocsin hajtatott a bánhoz, ki ekkor szóbelileg közölte lemondását. A miniszterelnök a lemondást tudomásul vette.

Wekerle miniszterelnök ezután visszatért a képviselőházba s először Josipovich Géza horvát miniszterrel konferált hosszasan, majd egy órára minisztertanácsot hívott egybe.

A tanácskozás, melyen gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár és Jekelfalussy Lajos kivételével, a kabinet minden tagja résztvett, délután 2 óráig tartott. A bán lemondását a minisztertanács tudomásul vette.

Wekerle Sándor miniszterelnök ezután még Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterrel tanácskozott. A megbeszélésbe bevonták Szerényi József államtitkár is.

A hivatalos közlés Gróf Pejacevics Tivadar lemondásáról így számol be:

Gróf Pejacevich Tivadar horvát bán ma Wekerle Sándornál bejelentette bán állásáról való lemondását. A bán tudomására hozta a horvát képviselőknek, hogy ha nem hagynak fel az obstrukcióval, akkor lemond állásáról. Miután a horvát képviselők a felhívásnak nem engedtek, azon visszahatásnál fogva, amelyet a képviselők itteni magatartása a horvát belviszonyokra gyakorol, a bán a békés kibontakozásért felelősséget nem vállal és beadta lemondását.

hogy reám számíthatnak. Mert — köztünk maradjon a szó — olyan időket élünk, a mikor az embernek mindenüvé kell tartoznia és sehová se szabad lekötnie magát. Legjobban szeretném, ha a kerületet át tudnók alakítani úgy, hogy senki más oda be ne tesse a lábát rajtam kívül. Dolgozom rajta, hogy a létező és keletkezőben lévő összes pártok programját egyesítem a magam részére egy nagy egyetemes programban. De, ehhez a munkához szükségem van egy titkárra aki ért hozzá és ismerős a sok program bonyodalmai között. Ki is szemeltem már egy urat, akit gyakran látok a folyosón. Látom egyszer Szerényi-vel elmerülni. Kérem Simkót, ki az?

— Hát nem látod, Szerényivel beszél. Ki legyen más? a Szerényi titkára.

De másnap már Popovics Sándor mellett látom.

— Ki az kérlek? — kérdezem az egyik Gált.

— A Popovics titkára, — szolt ő nyugodtan és eltávozott.

De később ugyanaz Hadikkal tárgyal.

— Nem ismered? — kérdezem Buza Barnát.

Ránéz, tovább megy: — Nevetséges, ki legyen más, mint a Hadik titkára.

Ilyen ember kell nekem, vélem; ilyen magyar általános titkár.

Tegnap már kerestem, hát ott ül egy fülkében régi barátommal, Ábrányi Kornél miniszteri tanácsossal, aki főnöke a sokszor eylegetett sajtóirodának.

A lemondás hatása.

Magyar képviselők körében a lehető legjobb benyomást keltette az, hogy a bánnak végre utálatot kötötték a talpa alá. Ezzel teljesen szétfoszlott azoknak a híreszteléseknek a hitele, hogy a kormány nem kapta meg Bécsben az erősebb eszközök alkalmazásához szükséges felhatalmazást.

A bán menesztése csattanós bizonyítéka annak, hogy ez a fölhatalmazás meg van s hogy a kormány el van szánva arra, hogy a harcot a leghathatósabb fegyverekkel végig küzdji.

A horvátok között erős konsternációt keltett Pejacevich demissziójának híre.

A délután folyamán a horvát képviselők élénk beszélgetés közben tárgyalták a bán lemondása által beállott fordulatot. Csoportokba verődve tanácskoztak a bekövetkezendő eseményekről. Különösen az utód személye körül forgott a vita. Nem kételkednek benne, hogy Rakoczay lesz az új bán, akivel szemben teljesen kizártnak tartják, hogy akár a jelenlegi osztályfőnökök, akár pedig a mostani horvát országgyűlés tagjai, bármi tekintetben megegyezésre juthassanak. Természetes tehát, hogy az osztályfőnökök állásaikat a bánnak rendelkezésre bocsátják és hogy a horvát országgyűlés feloszlata nyomban be fog következni.

A mi az új választásokat illeti, a horvát koalíció tagjai biztosra veszik, hogy az intelligencia azon része, mely annak előtte velük szemben közönyösen viselkedett, most határozottan melléjük fog állani. A most érvényben lévő választói névjegyzékek, melyek öt évre szólnak, liberális szellemben vannak összeállítva, úgy, hogy dacára annak, hogy még a régi választási törvény van érvényben, győzelmük a választásnál biztosra vehető.

Azt tervezik, hogy amíg az új országgyűlés képviselőit Budapestre küldi, a mostani delegátusok valamennyien itt maradnak. A legjobb esetben 5—7 hétnél előbb nem ülhet össze az új országgyűlés, de miután az igazoló eljárás hetekig is elhuzható, nagyon hosszú ideig is eltarthat, míg a delegátusok választására kerül a sor, mert még az is nagyon kétséges, vajon egyáltalában küld-e a horvát országgyűlés képviselőket a magyar országgyűlésbe.

A horvát fővárosból érkezett hírek szerint a közönség hangulata nyugodt. A horvát delegátusok hangsúlyozzák, hogy ők kiadták a jelszót, hogy a nép nyugodtan viselkedjék és az egész országban lesz is béke, ha csak idegen elemek nem fognak ott zavart csinálni.

— Kérlek Kornél — mondom neki — ismerd meg ama fiatal urral, szükségem volna rá.

— Az az én titkárom — szolt erre Ábrányi — Biró Pálnak hívják.

— Lehetséges: a tiéd is? A Szerényié, a Popovicsé, a Hadiké és a tiéd.

— Csak az enyém, kedves Gábor. Téged megint becsaptak, Nem szokott több embernek egy titkára lenni, ellenben egy ember mellett több is van.

Az igaz. Különböznél hogyan tudnák elhelyezni a sok pályázót. No, majd csak megcsinálom a programot magam. Pályázatot én amugy sem hirdethetek, olyan sokat kell protegálnom másná, hogyha megtudnák, hogy nálam is találhatnának alkalmazást, rettentő csaták keletkeznének és a fél kerület elpártolna tőlem, ha a protegáltakat én magam nem fogadnám fel. Már pedig programom célja nem a kerület megosztása, hanem egyesítése.

Ha sikerül, akkor én oldom meg a legfontosabb politikai problémát, a mandátum állandósítását, mint a kerületbiztosítás legnagyobb támaszát.

Addig is ölel hű férjed

Gábor.

U. i. Ha a horvátok leszerelnek, vakáció lesz. Ha nem szerelnek le, akkor is vakáció lesz. Tehát a mielőbbi viszontlátásra.

Tovább obstruálnak!

Ilyen előzmények után, ilyen hangulatban ült össze a horvát-szerb koalíció, hogy következő magatartását megállapítsák.

Az értekezletet este hat órakor tartották s azon Medakovich Bogdán elnökölt. Az értekezleten mindenekelőtt megbeszélték gróf Pejacevich lemondását s az ezáltal előállott politikai helyzetet. Azután megbeszélték azokat az eshetőségeket, melyek az új bán kinevezése folytán egy a horvát országos kormány, mint a horvát szerb koalíció jövőbeni magatartását illetőleg okvetlenül már a legközelebbi időben be fognak következni. Az egyes szónokok, mint Surmin, Vrbanić, Lorković, Pribicević, Supilo, Brlic és mások fejtegették, hogy a koalíció bizalommal nézhet a jövő elé, mert valamennyien a jog és törvény alapján állanak. Azután a közelebbi ülésekben következő taktika felett folyt a tanácskozás. Ha holnap az általuk kijelölt utolsó szónok után a vitát befejezik, a beadott 14 indítvány benyújtói fognak élni a zárszó jogával. Azután következő szavazásbán a horvát képviselők nem vesznek részt. *A részletes vitában azonban szónokaik ismét fel fognak szólalni.*

Igy most már kétségtelen, hogy a horvát képviselők a részletes vitában is obstruálni fognak. Holnap még egy szónok fog felszólalni, a vita bezárása után pedig valamennyi indítványozó fog élni a zárszó jogával. A részletes vitában számos indítványt fognak beadni. A fizetésrendezési javaslatnál indítványozni fognak, hogy az alsóbb fokozatok illetményei emeltesenek, a magasabb fokozatoké pedig leszállíttassék.

Ez azt jelenti, hogy a kisebbség, mely azt akarta, hogy az általános vitát egy elvi deklarációval rekesszék be, azután álljanak el a szótól, vereséget szenvedett s győzött a többség, mely az obstrukció folytatását követelte.

A horvátok ezzel felelnek a bán menesztésével kezdődött erősebb rendszabályokra.

A konfliktus így most már teljes. Nincs többé kompromisszum, ebben a harcban csak győzők és legyőzöttek lesznek.

És pedig ha jog, törvény és majorizáló erő dönti el a küzdelmet, ez a győzelem eleve sem lehet kétséges.

Wekerle Bécsbe ment.

A komoly fordulat egyik jelensége, hogy Wekerle miniszterelnök — félhivatalos közlés szerint — ma este Bécsbe utazott.

A miniszterelnök bécsi útja kétségtelenül szoros összefüggésben áll az utolsó huszonegy óra eseményeivel. Ismételjük, hogy a horvátok ellen alkalmazandó rendszabályok tekintetében a legfontosabb fölhatalmazások már a kormány birtokában vannak. Wekerle útja tehát semmi esetre sem ezzel, hanem a végrehajtás módzataival függ össze.

- A módozatok közt szerepelnek:
- A bán fölmentésének külsőségei.
- Az új bán kinevezése.
- Az új választások előkészítése.

A ma itt levő horvát delegátusok addig, amíg az új delegátusokat kiküldik, természetesen megtartják parlamenti helyeiket. Hir szerint az a tervük, hogy joguk tartamáig nem is mozdulnak innen. Ezzel szemben a kormány terve, amint rendszerint jól informált helyről értesítenek bennünket, a következő:

A most folyó ülészakot berekesztik. Ezzel elérik azt, hogy a Ház egy ülészakra szóló határozatai és köztük azok, amelyek, mint a horvát gyorsírókra, a napló horvát szövegére vonatkozva a horvátoknak kedvezők, hatályukat veszítik. Az ülészak berekesztésének és az új ülészak megnyitásának természetes következménye az is, hogy az egyes törvényjavaslatokat újra a Ház elé kell terjeszteni. A kormány ezt meg is cselekszi valamennyivel, kivéve a vasutas törvényjavaslatot, mert ennek a tárgyalását őszre halasztja, amikor a mai horvát fenyegetések mandátuma lejár s az új tartománygyűlés más delegátusokat küld a magyar parlamentbe.

A volt bán, még Wekerlét megelőzve, szintén Bécsbe utazott és délután 5 óra 15 perczkor induló gyorsvonattal hagyta el Budapestet. A pályaudvaron megjelentek a horvát-szerb koalíció tagjai testületileg és nagy óvációk

közt bucsuztak el tőle. Mondogatták is, hogy nem volt még horvát bán, kit állásától való távozása után ily osztatlan tisztelet vett volna körül, mint most Pejacevich grófot s ez a nagy ováció utólagos bizonyosága annak, hogy a kormánynak csakugyan komoly oka volt arra, hogy ettől a bántól, aki a közös egyetértés istápolása helyett az államegységet nyíltan meghazudó czinkostársakkal barátkozik, megszabadítsa az országot. Pejacevich Tivadar holnap a királynál kihallgatásra fog jelentkezni, hogy lemondását bejelentse. Ezután közvetlenül Karlsbadba és onnan utokurára külföldi fürdőre fog menni és csak szeptemberben szándékozik a zágrábiaktól elbucsuzni.

Horvát memorandum.

Nagy föltűnést keltett ma az a hir, hogy a horvátok a magyar kormány megkerülésével egy memorandumot juttattak a király elé, mely mindvégig a közgazdasági helyzettel foglalkozik s legvégül kérést intéz az uralkodóhoz, amelyben kifejti, hogy a monarchiának egyenrangú része és tényezője Horvátország, s azt kéri, hogy mint Ausztria és Magyarország mellett harmadik faktor döntő módon beleszólhasson a kiegyezési tárgyalásokba. A kéréshez föltételt is kapcsolnak. Ha kérésük teljesül, készek a gazdasági kérdésben a közösség mellett harcolni.

A memorandum tényleg ott van a kabinetirodában Bécsben. Arra nézve azonban, hogy ki adta ott át, kétféle hir kering. Az egyik szerint Pejacevich Tivadar gróf horvát bán, illetve a horvát autonóm kormány tudtával történt a memorandum előterjesztése, a másik verzió szerint Khuen-Hédervary gróf s ezt a verziót erősítették meg előttünk a függetlenségi párton is, ahol már nagy fölháborodással tárgyalták az esetet.

A függetlenségi párton nagyon el vannak keseredve amiatt, hogy ugyanakkor, amikor a horvátok folytonosan azt hangzatták, aminek Medakovich Bogdán is többször adott kifejezést magyar politikusok előtt, hogy ők Bécsnél teljesen szakítottak s Magyarországgal kívánnak összefogni közös jogaik oltalmazására, ilyen perfid árulással fognak össze az osztrák kamarillával ellenünk.

Hir szerint az esetet fölvetik a függetlenségi párt értekezletén is.

Mit mondanak a horvátok?

A horvátok természetesen a leghatározottabban tagadják azt, hogy ők nyújtották volna be a királyhoz a szóban forgó memorandumot.

— Hazugság az egész! — mondta előttünk Pribicević. — És különösen naiv hisztelés az, mintha Khuen-Hédervary közvetítette volna azt a bizonyos memorandumot, hiszen Khuen a legerősebb ellenfelünk, aki a mi kedvünkért aligha vállalkoznék ilyesmire.

A horvátok különben a bán lemondását elég nyugodtan itélik meg s most már ők is úgy vélik, hogy a bán bukásának elkerülhetetlen következménye lesz a mai horvát kormány leköszönése s az új választások kitírása.

Az obstrukciót a részletes vitánál folytatják, de afölött, hogy vajjon beérik-e azzal, hogy mint a kisebbség akarja, csak az 5-ik szakaszig obstruáljanak, vagy mindvégig viszik a szóharcot, még nem határoztak.

Egyelőre még az általános vitát készülnék huzni azzal, hogy mindaz a 15 képviselő, aki indítványt nyújtott be, lehetőleg hosszan élni fog a zárszó jogával. Erre vonatkozólag mondta nekünk egy magyar képviselő:

— A horvátok nagyon csalódnak, ha azt hiszik, hogy a házszabályok nekik erre a jogot megadják. Az indítványok csaknem azonos szöveggel ugyanazt proponálják, azt t. i., hogy a vasutas-törvényjavaslatokat a Ház vegye le a napirendről. Tehát nem különböző, hanem azonos indítványok s így a zárszó joga legfeljebb az első indítványozót illeti meg.

Ei lesz az új bán?

Természetesen nagy érdeklődés kíséri azt a kérdést, hogy ki lesz Pejacevich utóda annál is inkább mert a kormány hir szerint már a mai minisztertanácsban döntött az új bán személyére vonatkozó előterjesztés tárgyában. Az új bánról misem szivárgott ki; emlegetik azonban

Rakodczay Sándor nevét, ki a báni hétszemélyes Tábla elnöke Zágrábban.

Wekerle Sándor miniszterelnököt a miniszteri tanácskozás után megkérdezték, de ő csak ennyit felelt:

— Hogy kit fogunk a királynak kinevezésre ajánlani, azt ma még nem árulhatom el, de annyit mondhatok, hogy a név úgy fog hatni bizonyos helyeken, mint a bomba.

Csak jöjjön az a jóltevő bomba! Abból, hogy a horvátok Rakodczay ellen már valóságos rágalmozó hadjáratot indítottak, az következik, hogy a kormány helyes uton kereskedik.

Supilo s a magyar államegység.

Supilo Ferencz képviselő felkért bennünket annak kijelentésére, hogy Polónyi Géza képviselőnek az a kijelentése, mintha ő előtte a magyar államegységet a Horvátország és Magyarország közti viszonyban elismerte volna, a valóságnak meg felel nem. Sem ő, sem Trumbics nem ismerték ezt el, mert mind a ketten csak állami közösségről beszéltek. Supilo ezt személyes megtámadtatás czimén akarta ma kijelenteni, de miután az elnök ezt ezen a czimen nem engedhette meg, Supilo meg fogja ragadni az első kínálkozó alkalmat, hogy Polónyi fejtegetéseit helyreigazítsa.

A dalmata ur kívánságának eleget teszünk s konstatáljuk, amit úgy is tudtunk, hogy Supilo dehogy ismeri el a magyar államegységet! Az ő konokságukban rendszeren vagyons mi áron sem felejtkeznek meg arról, hogy a magyar közjogi álláspontot az egész vonalon, rendszeresen negálják.

Budapest, június 25.

A kvótabizottság. A magyar kvótabizottság ma délelőtt tizenegy órakor alakult meg a delegációs-nális teremben. Elnökké Széll Kálmánt, előadóvá pedig Földes Bélát választották meg. Az első érdemleges ülést holnap délelőtt tizenegy órakor tartják meg és ezen szerkesztik meg az osztrákokhoz intézendő nuncziumot. Földes Béla, mint előadó, javaslatot fog tenni az eddigi számítási kulcs megváltoztatására. Ebben a tárgyban Földes egy ujságíró előtt így nyilatkozott:

— Uj kulcsot akarok ajánlani a kvóta megállapítására, de nem tudom, hogy a bizottság, tekintettel az idő rövidségére, belemegy-e propositióm tárgyalásába. Én mindenesetre részletesen elkészítettem munkámat. Megcsináltam az elmúlt negyven esztendő történetét s fejtegetéseim során arra a konkluzióra jutottam, hogy az új kulcs bizonyos konzervatív jelleget adna a kvótának, de nem a mi hátrányunkra. Egybevettem Magyarország pénzügyi, népességi és közgazdasági arányait s ezekből állapítottam meg az új kvótát. Hogy milyen eredményre jutottam, nem mondhatom meg, amíg a bizottságnak nem jelentettem be.

Földes Béla kitűnő munkáját ismeri a bizottság egyik-másik tagja is. Állítólag az ő számítása szerint az új kulcs Magyarország hozzájárulását a közös kiadásokhoz 29% szalalékban állapítja meg.

Az alkotmánypárt vacsorája. Az országgyűlési alkotmánypárt legközelebbi pártvacsoráját f. hó 27-én, csütörtökön, este 8 órakor a városligeti Kovács-féle étteremben tartja meg.

Koalíciós pártvacsora. A koalíciós pártok rendszeres heti pártvacsorájukat holnap, szerdán, este tartják meg a Royal-szálló nyári étkező helyiségében.

Az új tanítói fizetések. Az állami és nem állami elemi népiskolai tanítók fizetésrendezésére vonatkozó törvények életbeléptetésére a vallás- és közoktatásügyi miniszterium terjedelmes rendeleteket intézett a törvényhatóságokhoz, illetőleg a tanfelügyelőségekhez. Julius 1-én már mindentűt a törvényekben megállapított magasabb fizetés, illetőleg fizetékiegészítés utalványoztatott ki. A miniszteri rendelet értelmében a tanfelügyelők most első sorban az állami tanítóktól fogják kivenni az előírt esküt.

A t. Házból.

I. Apró töltelék.

Hamarjában nem volt egyéb baj, mint az, hogy a horvátok ma is folytatni akarták a vasutas vitában az obstrukciót, de a készenlében tartott szónokok egy kicsit elaludtak. Pótlékokról kellett tehát gondoskodni, hogy eltöltsék az időt, amíg Muacsevicset előkerítik valamely sülyesztőből. Bizonyos, hogy a magyarok elsülyesztették, vagy pláne eltették láb alól. Ebben az esetben Popovics Dusánnak kellene következnie, de az meg a manikűrös asszonynál időzik legalább tizenegyig, azután pedig a borbélynál kezelik tizenkettőig. Supiló kiadja hát a jelszót:

— Szemmelnyess kkerdesstt khell csinallnniii . . . tobbb semmi . . .

Segítségükre siet önkényt Kovács Ernő a magyar sorból. Ő maga magából csinál személyes kérdést, vitatván, hogy a horvát szónokok rosszul hivatkoztak arra, amit ő mondott, ellenben ő jól fogja most elmondani azt is, amit a multkor rosszul mondott. A horvátok nagyon hálásak voltak s nyomban elhatározták, hogy prezentet csinálnak neki, mert fődolog ily szükség esetében, szónokok inséges napján, hogy teljék az idő. Apró töltelékkel is táplálni lehet az éhes gyomrot, amíg kompaktabb eledelkerülnek. Míg Kovács Ernő beszélt, azalatt elkészülhetett napirend előtti felszólalásra Surmin György és Lorkovics Iván. Abban is szerencsésük volt, hogy Justh Gyula elnökölt, nagyon liberálisan mindaddig megengedvén a felszólalásokat, amíg úgy el nem tértek a házszabályoktól, hogy a harmadik határban találta meg a tolmács.

Miről is beszéljen egy ilyen napirend előtti horvát, ha még hozzá Lorkovicsnak is hívják. Mit gargalizáljon, hogyha semmi baja nincs és ha hazuról is leveleket kapott oly tudósítással, hogy a libák, disznók, csirkék, kutyák jól érzik magukat. Hát eszébe jut, hogy a magyarok nagyon felhasználják amaz álláspontjukat, hogy ők nem értenek magyarul. Mert hiszen, kérem, ez csak álláspont, mint például minálunk a baloldalon az önálló vámterület, de a valóságban közös vámterület van. Álláspont a magyar vezényszó, de a valóság német. Hát Lorkovicséknál is álláspont a magyar nyelvben a járatlanság, azonban a valóság az, hogy nagyon is értik ők a magyar beszédet. Például, amikor a magyar oldalon hangosan ilyen megjegyzéseket tesznek:

— Nézd csak a bivalyt.

— Melyiket, te azt a nagyfűlüt. Hisz az nem bivaly, hanem számár.

— Én inkább disznónak látom.

A horvátok izegnek-mozognak, de nem szólnak semmit, mert hisz „nem tudnak magyarul.“

Aztán egy percz mulva folytatódik:

— Micsoda briganti pofa! Ezzel sem szeretnék éjszaka találkozni.

— Nem érzed, hogy csip valami. Huzódjunk távolabb, mert ide átmásznak tőlük . . .

Lorkovics végre ma, amikor nem tudta, hogy miről beszéljen, szavá tette a velük szemben tanusított bánásmódot. Egyenesen Sztérényi József államtitkárt vette elő.

— Mi az? — kérdezik társai — hát Sztérényi mondta rólad, hogy disznó vagy?

— Azt nem. De általában Sztérényi durván bánt velünk.

— A képviselő urat rendreutasítom! — csegetett rá Justh Gyula.

Ez egyuttal elégtétel volt a Sztérényi ré-

szére, mert tegnap meg Sztérényit utasította rendre Justh Gyula, mert Vlád Aurél egy közbeszólására azt mondta: „Ostoba beszéd.“

Mindegy. A fődolog az volt, hogy az idő eltelt és megérkezett Muacsevics Vazul, az obstrukcióra preparált szónok. Csakugyan le volt sülyesztve, de nem a Házban, hanem egy rózsa-utcai söntésből eresztették le a pinczébe, mert nem akarta elhinni, hogy a nyers ugorkát jégbe hűtik.

Ott dörömbözött több mint egy félórás s ezalatt úgy berekedt, hogy alig lehetett valami hasznát venni. Egy órányi időig semmi esetre se bírta volna a beszédet s husz percz alatt be is fejezte, mielőtt igazában hozzáfoghatott volna. Tulajdonképen mind csak azt mondta:

— Szégyen, gyalázat, amit az urak csinálnak a huszadik században.

Magát a pinczét azonban nem merete elmondani, mert az elnök már is rendreutasította és a magyarok barátságosan tanácsolták neki:

— Fogja be a száját.

Leült a derék Muacsevics, de Supiio nagyon boszankodott.

Magyar szónok következett, hát Supiio ezalatt a folyosóra gyűjtötte a horvátokat és így szólt hozzájuk:

— Ugy megbántam, hogy veletek háboruba indultam, mint a kutya, amelyik kilenczet kölykedzett. Micsoda rendetlen népvagytok. Az egyik addig issza poharaként a pálinkákat, amíg mindent elfelejt s csak a pálinka jön ki a száján, a másik szilvalekvárt eszik és fáj a hasa, szünetet kell neki adni; ez meg itt a nyers ugorka miatt kimegy a pinczébe és bereked. Most már csakugyan azt hiszem, hogy le kell szerelnünk.

E miatt terjedt el a hír, hogy a horvátok már nem bírják tovább töltelékkel sem az obstrukciót.

* * *

II. Ha Polónyi beszél . . .

Két hét óta várták a Polónyi Géza felszólalását. Napról-napra halasztódott, amíg végre ma, amikor Muacsevics a horvátiádat befejezte, elkövetkezett a nagyon érdekes, nagyon rendkívüli esemény, Polónyi Géza beszéde.

A mikor utoljára beszélt volt itt Polónyi Géza, nem is nagyon régen, nem is egy fél éve, még előbb volt egy sorral: a miniszteri sorban volt. Több volt néhány kilóval, husosabb, pirosabb, pedig néha abban az időben is betegeskedett. De miniszter volt, ambíció éltette és teljesült álmok öröme melegítette. Pedig már üldözték, már a nyomába értek és mind szűkebbre szorították előtte a határt. Aztán mégis meg kellett állania s a miniszteri sorból lekerült s oda kellett adnia a helyét Günther Antalnak, az államtitkáranak s ő, hogy ne legyen nagyon távol, mint egyszerű képviselő, az államtitkára helyére ült. Innen állott fel ma, amikor beszédre szólították. De még itt se úgy, mint egykor, nagy csapatnak élén, hanem úgy, mint akinek vészett csaták után most kell szereznie új sereget. Most nem kérhettek semmit se többé, akik hozzája tartozhattak. De amiképpen ő csalódott, aképpen csalatkozhattak mások másban és esetleg reájuk számít. Sokan gyűlnek be. Hallani egy imént bukott minisztert, aki ellenfelével még sajtópörben áll és a bíróságnál keresi az igazát, hallani egy tragédia főszereplőjét, egy regényes korrajz személyesítőjét, nem mindennapi dolog. Csak Olay Lajos megy ki a folyosóra, ahol mindössze két idegen tartózkodik és egy pamfagon ispotály van berendezve egy elájult asz-

szony részére. Csak Olay Lajos hirdeti ki itten:

— Nem kellene még szólania Polónyi Géza-nak. Nem volna szabad őt meghallgatni. Bokross Elek se szólalt fel a bíróság döntése előtt.

— De uram, — szól az egyik idegen, Polónyi nem Bokross.

— Én úgy itélem, hogy nem volna szabad beszélnie.

A többiek nem úgy itéltek. Mindössze még Benedek János jött ki, akinek konfliktusa volt vele, amikor miniszter volt.

A többiek bennt ültek intentique ora tenebant, visszafojtott lélekzettel hallgattak. Ott ült a miniszteri sorban Kossuth Ferencz, egyenesen Polónyi Géza felé fordulva támogató érdeklődéssel. Mögötte Sztérényi, aki néha helyeslőleg bólintott. Bejött Wekerle Sándor, akit Polónyi Géza bírt volt rá annak idején, hogy a miniszterelnökséget vállalja. (Nagyon megbántam Géza, hogy rád hallgattam.) Szintén jóindulat sugárik mosolygó arczáról. Távolabb gróf Andrássy Gyula, a szenvedélyes purifikátor, fejét a kezére támasztja és titokzatosan mosolyog, néha pedig nevetve beszélget a mögötte letelepedett Rakovszky Istvánnal.

Elterjeszkedik a függetlenségi párt, itt vannak barátok és vannak ellenségek, a barát kész átváltozni, az ellenség hajlandó visszaváltozni. Az a kérdés, tudja-e Polónyi megvívni a harcot, a bukástól az újra emelkedésig, el tudja-e felejteni, hogy miniszter volt és lehet-e ismét vezér ellenzéki párton, ha úgy fordul az idők sora, hogy ellenzéki párt is lesz a magyarok sorából.

Legközelebb ül hozzája Sággy Gyula, távolabb Thaly Kálmán, de mégis ő közelebb látszik, mint Ugron, aki pedig csak háromhelynyi távolságban van.

Beszél már javában. A horvát ügyek előzményeit mondja, a miképpen ezekben neki a vezérőlbizottság révén irányító szerepe nincs. És aktaszertien mondja el, hogy az ő megbeszélései alapján a horvátok semmit se követelhetnek, a nyelvkérdésben engedékenységről szó sem volt. Tetszik ez Kossuth Ferencznek, meg Sztérényinek és Wekerlének. Andrássy csak mosolyog.

S ime egyszerre Polónyi Géza egy zászlót bontogat, egy régi zászlót, melyre a magyar vezényszó és minden nemzeti követelés van írva. Hogy ezzel a zászlóval még harciba kell menni, nem is nagyon sokára, legközelebb.

A baloldaliak megmozdulnak. Helyeslés hallatszik, éljenzés tör elő és aztán taps, taps, taps.

Polónyi mintha visszanyerte volna a régi hangját és egyszerre visszaszerezte volna az elvesztett kilókat. Andrássy mosolyogva nézi, hogy most meg Kossuthék fordulnak el.

Igy volt ez. Polónyi aránylag röviden beszélt, de aképen indult, mintha utra kelt volna, hogy a befolyást szerezze vissza, miniszteri állás nélkül a függetlenségi pártban.

De Lengyel Zoltán megérkezik a folyosóra és új Polónyi-botrányról suttog a fáma.

Ha annak a sajtópernek vége lenne, tisztában lehetne látni a szint és a jövőendő perspektíváját.

Igy csak eloszlik megint az érdeklődés míg a vasutas-javaslat tárgyalása folyik tovább és Tuskán Gergely beszél horvátul, majd Popovics Dusán előbb magyarul, végül horvátul.

Az ülés végén már úgy megcsappant az érdeklődés, hogy amíg Popovics Dusán beszélt, addig csak Popovics Sándor hallgatta, de ő sem Dusánt, hanem Laehne Hugót, aki a háta mögött pénzügyi anekdotákat mondott.

ORSZAGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 25.

Személyes ügyek elintézésével kezdődött a képviselőház mai ülése. Kovács Ernő szükségesnek gondolta elmondani, hogy őt a horvátok félreértették a minap. Surmin György pedig — persze horvátul! — azt mondotta el, miért ment ő el Sztérényi Józsefhez? azért, mert Kossuth küldötte, de Sztérényi még se akarta fogadni. Lorkovics Iván is volt Sztérényinél, ennél fogva neki is volt mondanivalója. De őt már türelmetlenül hallgatták. „Legyen vége a komédiának!” — s ehhez hasonló kiáltások hallatszottak. Az elnök is figyelmeztette, hogy tulságosan igénybe veszi a szólásszabadságot; Lorkovics azonban nem zavartatta magát; beszélt tovább, sőt egyben olyan hangon beszélt, hogy rendre kellett utasítani. Ezek után a személyes ügyek után Muacsevics Vazul szólott a javaslatához, természetesen horvátul. Megélnékült a Ház, mikor Polónyi Géza kezdett el beszélni. A Ház engedelmeivel a fiemei rezolúció tartalmát ismermertette. Ebben a rezolúcióban szó sincsen az államvasutak nyelvéről. Csak arról volt szó, hogy az államvasutaknál horvátok alkalmaztassanak, s hogy a sérelmes fölíratokat eltávolítsák. Ezt ő a vezérő-bizottság nevében meg is ígérte. Azt kívánták, még a rezolúcióban, hogy Magyarország és Horvátország között államszövetség legyen. Ezt visszautasította, mert Horvátország államközösségben él Magyarországgal. Kívánták még a horvátok a horvát vezényleti nyelvet is; ezt megadta nekik Polónyi. Dalmácia visszacsatolásába szintén beleegyezett a szónok. Még több óhajításuk is volt ezenkívül még a horvátoknak; ezek azonban az autonómia jogkörébe vágta s így csak támogatást ígérhetett. Polónyi Géza fejtegetését nagy érdeklődéssel hallgatták és sűrűn is helyeselték. Ha egy-egy közbeszólás alakjában fölvilágosítást kértek, nyomban bőven és hosszan válaszolt. Kifejtette azt a gondolatot, amely a vezérő-bizottságot vezérelte, amikor szóba állott a horvátokkal és tárgyalat velük. Részletesen elmondotta azt is, mit jelentett minden egyes konzesszió, mit kellett ezalatt érteni. Végül szemükre lobbantotta a horvátoknak, hogy másképen beszélnek és másképen cselekszenek. Ez a veszedelmes politika csak Horvátországra lehet káros. Supiló Ferencz válaszolni akart Polónyinak, de azután elállott a szótól. Utolsónak Tuskán Gergely és Popovics Dusan beszélt. Minduntalan eltértek a tárgytól és ezért sűrűn érték az elnöki figyelmeztetések. Tuskántól meg is vonta a szót az elnök.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. negyedtizenegy órakor. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Hammersberg László és Thoroczkay Viktor.

Az elnök: Az ülést megnyitja. Beterjeszti a főrendiház által megválasztott kvóta-bizottsági tagok névsorát.

Személyes ügyek.

Kovács Ernő: Félreértett szavait magyarázza. Tegnap Zagorac azt állította róla, hogy ő a társországok autonómiáját tagadta. Ezt nem tette. Csupán a társországok külön államiságát nem ismerte el.

Surmin György szintén személyes kérdésben szólal fel. Vissza kell térnie még egyszer Sztérényivel kapcsolatos ügyére, melyet többször szóvá tettek. Sztérényi legutóbb mondott beszédére meg kell jegyeznie, hogy Kossuth utasította őket Sztérényire, aki azonban hallani sem akart róluk. (Zaj.)

Lorkovics Iván horvát nyelven személyes megtámadtatás címén szót kér!

Hédervári Lehel: Magyarul! (Zaj.)

Fölkialítások: Elég volt már! Legyen vége a komédiának!

Az elnök: A képviselő urat senki sem támadta. (Helyeslés.)

Lorkovics Iván (horvátul): Abban az ügyben akar nyilatkozni, melyről Surmin beszélt.

Az elnök: Ezen a címen nem szólhat, mert a képviselő urat senki sem támadta meg személyében. (Ugy van!)

Lorkovics Iván engedelem nélkül is beszélni kezd.

Az elnök újra figyelmezteti, hogy a Sztérényi-Surmin ügyben nem szerepelhet tanúként a személyes kérdés ürügye révén. (Zajos helyeslés.)

Lorkovics Iván tovább vitatkozik s azt mondja, hogy az ő vélekedése szerint joga van magát tisztázni. (Zaj.)

Az elnök: Ha valaki megtámadta, akkor igen. Most azonban más címen nem szólhat. (Helyeslés. Fölkialítások: Üljön le!)

Lorkovics Iván kijelenti, hogy ő is azok között volt, akik Sztérényit fölkeresték s ha nem is tisztázná a kérdést, hazugsággal vádolhatnák. Horvátul beszél s végül durva hangon fejezi be a szavait, a miért az elnök rendreutasítja.

Következik a vasutas javaslatok vitájának folytatása.

A vasutas javaslatok.

Muacsevics Vazul (horvátul): Kötelességének tartja, hogy ő is felszólaljon a javaslat ellen, daczára annak, hogy társai már a főbb érveket felhozták a javaslat ellen. A vasutak Horvátországnak, lehet mondani, kárára voltak eddig. A magyar vasuti politika semmi tekintettel sem volt Horvátország érdekére. Most a javaslat még rosszabbá teszi a vasuti ügyet, mivel az sérti a horvátok jogát. A javaslat egyébiránt is egész terjedelmében reakcionárius szellemben van megalkotva és a XX. század szegényét képezi.

Az elnök: A képviselő ur azt mondta, hogy a XX. századnak szegénye, hogy ilyen javaslatot beterjesztettek. Ezért a képviselő urat rendreutasítom. (Élénk helyeslés.)

Muacsevics Vazul: Nem fogadja el a javaslatot. (Helyeslés a horvátoknál.)

Polónyi Géza: Kötelességet mulasztana, ha a fiemei rezolúció ügyében a valóságot a Ház elé nem terjesztené. És bár kétségtelen, hogy ez a rezolúció is a vita tárgyához tartozik, mégis bizonyos, hogy a javaslatokkal szoros összefüggésben nincs, kéri tehát a Házat, adjon neki engedelmet a tárgytól való eltérésre. Az általános fölfogás az, hogy a vezérő-bizottság és a horvát képviselők között valami határozott megegyezés, valami paktum jött létre s különösen, hogy az államvasutak nyelvére nézve valami ígéretet kaptak volna a horvátok. A vezérő-bizottság tárgyalásai annak idején bizalmas természetűek voltak s hogy most mégis beszélhessen róluk, engedelmet kér Kossuth Ferencztől, a vezérő-bizottság volt elnökétől.

A vezérő-bizottság 1905. októberében egy okiratot kapott, amelyet dr. Cingria Péro és több horvát képviselő irt alá. Ez az okirat ismeretes a fiemei rezolúció néven s tartalma az, hogy a horvát képviselők meggyőződése szerint a két nemzet egymásra van utalva, ennél fogva el kell kerülni az egymás között való surlódásnak minden előidézését. Ezért együtt kell küzdeniök a jogokért és a szabadságért s a horvát képviselők belátják, hogy a jogok és szabadság kivívása egyforma haszonnal jár mindkét országra nézve. Ezután következik a különböző jogok és szabadságok föl-szerolása, amiből kiténik, hogy az okiratban az államvasutak nyelvéről nem volt egyetlen szó sem. A vezérő-bizottság ez okirat vétele után kiküldötte őt Fiuméba, hogy ott a horvát és dalmát képviselőkkel érintkezésbe lépjen és tájékozást szerezzen a horvát törekvések lényegéről.

Rakovsky István: Dalmátok is? (Zaj.)

Polónyi Géza: Igen, mert jog szerint Dalmácia is Magyarországhoz tartozik. (Helyeslés.) 1905. október 11-ikén megjelent Fiumében, ahol őt Trunkics és Supiló fogadták s ahol kijelentette, hogy utazásának célja csupán a kérdések megvitatására alkalmas hely és találkozás megállapítása. Az újabb találkozón aztán sorra vették a horvátok egyes kívánságait és föltételeit. Az első föltétel ez volt: Államszövetség Magyarország és Horvátország között, németül: Bundesstaat. Erre nyomban kijelentette, hogy ezen az alapon lehetlen tovább tárgyalni, mert nem akad magyar államférfiu, aki ezt a föltételt elfogadná. És fölvilágosította őket, hogy Szent István koronájának országai már a pragmatika szankció értelmében is elválaszthatatlan egységet alkotnak, tehát tovább csak az államközösség teljes elismerése alapján lehet tárgyalni. Második feltételük volt a horvát vezényleti nyelv.

Erre kijelentette, hogy ehhez nekik a kiegyezési törvény értelmében joguk nincs, de ha a magyar vezényszórt vívott harcban szövetségeseink lesznek, hailandók leszünk megosztani velük

a győzelem eredményét s biztosítani nekik a horvát vezényleti nyelvet. Harmadik feltétel volt Dalmácia visszacsatolása. Erre természetesen azt mondotta, hogy ezt a törekvést teljes erőnkől támogatni fogjuk, hiszen Dalmácia jog szerint Szent István koronájához tartozik. (Élénk helyeslés.)

Ezután a választóreformot, a sajtótörvényt és az esküdttörvényt követelték. Erre megjegyezte, hogy ezek a dolgok az autonómia körébe tartoznak s mi legföljebb annyit tehetünk, hogy törekvésükben támogatjuk őket. Feltételük volt még az államvasutaknál horvátok alkalmazása és a szerintük sértő feliratok eltávolítása. Ezt is megígérhette nekik, aminthogy a horvátok nagyobb mértékű alkalmaztatását úgy is megígérte Kossuth Ferencz. Volt még több feltételük is, de egy sem olyan, amely a magyar állam egységét sértette volna.

Még egyet és ezzel elbucszom a kérdéstől — folytatta a szónok. — Méltóztassanak nyugodt pillanataikban higgadtan elolvasni azt a rezolúciót, amelyet csináltak. Önök nekünk, ami természetes is, önálló nemzeti és állami fejlődésünkhöz kívántak segítyt nyújtani, önök nekünk ezt a szivességet, barátságot és szövetséget ajánlották fel. Önök előtt nem volt rejtett dolog, hogy ennek a magyar nemzeti politikának a függetlenségi párt azzal adja meg a szankciót, hogy most is és elsősorban a gazdasági önállóságnak törvény által biztosított jogát akarja érvényre juttatni. (Igaz! Ugy van!) Ha ez így van és önök nekünk segítségünkre akarnak lenni, miként egyeztetethetik ezt össze azzal a teljesen illetékes forrásból nyert értesítéssel, hogy ugyanakkor, amikor a magyar nemzet és a többség, a függetlenségi és 48-as párt, amely Kossuth Ferencz vezetése alatt (Élénk éljen és taps) szívesen nyújtott önöknek baráti jobbot, harcot folytat a gazdasági önállóságért, önök memorandumokat adnak be, amelyekben a gazdasági kiegyezésben Horvátországot, mint önálló faktort akarják szerepeltetni, holott az a közös egységes állami törvényhozásnak feladata és saját kormányzatuk terén mindent elkövettek arra, hogy az önálló vámterület létesítését megnehezítsék, megakadályozzák, megátolják, sőt belügyi, állategészségügyi intézkedések címén még szabad forgalmunkat is veszélyeztetik, a közoktatás egész területén pedig ellenséges politikát folytatnak? (Ugy van a bal- és szélsőbaloldalon.)

Minket, t. képviselő urak, a szavak nem ejtettek tévedésbe. Nem nyugszunk meg azon ígéretükben, amelyben azt mondják, hogy mi ezennel sem fogunk az osztrákokkal szövetkezni, a mikor tényleg mindenben szövetkeznek velük. (Igaz! Ugy van! a baloldalon. Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Áru! Zaj. Elnök cseppet.)

Ne hallgassanak önök, t. képviselő urak, a Szerbiából hallatszók suttogásokra, ne hallgassanak a magyar állam és a magyar nemzet ellenségeire, hanem hallgassanak arra a jó és tiszta józan észre, amely önöknek sugalta ezt a fiemei rezolúciót. Győződjenek meg róla, hogy a mostani vitából a testvériséget még megmenthetik, de ebből azonban egy dolognak feltétlenül győzedelmesen kell kikerülni, mert ezen a területen semmiféle akadozásnak helye nincs és ez az egységes magyar állam Horvátország, társországokkal együtt. (Élénk helyeslés és éljen és a bal- és szélsőbaloldalon.)

És mert ez a javaslat ezt a célt szolgálja, ajánlom, méltóztassék elfogadni. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljen és a bal- és szélsőbaloldalon. A szónokot számosan üdvözlök.)

A vita folytatása.

Supiló Ferencz: A házszabályok 215. szakasza értelmében személyes kérdésben kér szót és kéri a Ház engedelmeit, hogy a tárgytól eltérőleg is szólhasson.

Az elnök: Figyelmezteti, hogy — amint már erre van precedens — személyes megtámadtatás címén ilyet nem kérhet. (Helyes!)

Supiló Ferencz: Polónyi beszéde kapcsán a fiemei rezolúcióról beszélt, erről akar beszélni.

Az elnök: A fiemei rezolúcióról személyes megtámadtatás címén történő föl-szóalás keretében vitatkozni nem lehet.

Supiló Ferencz: Erre áll a szótól.

Tuskán Gergely szintén horvátul támadja a javaslatot. Beszéde folyamán mindig eltér a tárgytól s az elnök többször figyelmezteti, majd, amikor ez nem használ, tőle a szót is megvonja.

Popovics Dusan horvátul kezd, de magyarul folytatja beszédét. A hosszú vitától azt remélte, hogy békés megegyezéssel fog végződni az ellentét. Sajnálja, hogy eddig még közeledés sem történt. Azt hiszi, jó szolgálatot tesz az ügynek, ha magyarul beszél s éppen ezért magára vállalta ezt a földadatot, noha nem tud jó magyarul. (Halljuk! Halljuk!)

Beszéde közben az elnök öt percre fölfüggeszti az ülést.

Szünet után horvát nyelven folytatja beszédét

Popovics és három óraker határozati javaslatot nyújt be, melyben a vasutas-javaslatok visszavonását kéri.

Ezzel az ülés véget ért.

Budapest, június 25.

A zirczi választás. A zirczi választás ügyében megindult vizsgálatot a függetlenségi párt kiküldött bizottsága ma délután egy óraker folytatta Tóth János elnöklése alatt. Először Gadl Andrást hallgatták ki s a következő kérdéseket intézték hozzá:

— Van-e közvetlen tudomása arról, hogy Ivánka Imre pénzzel korteskedett?

— Közvetlen tudomásom erről nincs. Először Leszkaytól és Buza Barnától hallottam olyasféléket, hogy pénzes választás volt.

— Kapott-e korteszélokra pénzt Ivánkától?

— Nem kaptam. A választáson részt sem vettem, pénzt tehát nem is kaphattam.

— Igért-e képviselőtársainak pénzt Ivánka támogatásáért.

— Nem ígértem, fel sem szólítottam senkit, hogy Ivánkát támogassa.

— Saját költségei czimén kapott-e pénzt?

— Zircztől Veszprémig a vasuti jegyemet Ivánka váltotta. De a vacsorámat is magam fizettem.

— Adott-e valakinek korteszélokra pénzt?

— Nem adtam. A választási kampányban részt sem vettem.

A bizottság nem kérdezett többet s Gaál András ismételte mindazt, amit tegnap A Nap hasábjain kihallgattak.

Ezután Szász Józsefet hallgatták ki. Elmondta, hogy Pap Zoltán felszólította Ivánka támogatására, de ő, mással lévén elfoglalva, nem ment. Pap Zoltán szót előtte készíadásainak megtérítéséről, de honoráriumról nem volt szó. A bizottság ezzel befejezte a vizsgálatot. Az eredményről hétfőn tesz jelentést a pártnak.

Pilis István képviselő is jelentkezett a bizottság előtt kihallgatásra, de a bizottság fölöslegesen tartotta kihallgatását. Pilis a folyosón adta elő aztán az újságíróknak a maga szerepét ez ügyben. Elmondta, hogy ő is szabolcsi születésű, mint az egyik jelölt, Kállay Frigyes, amellyel rokona is Kállaynak. Ő még januárban értesült arról, hogy Kállay fellép és örvendett neki. Ivánkát nem ismerte és most sem ismeri. Februárban találkozott Kállayval Pesten, aki azt panaszolta neki, hogy két függetlenségi képviselő, Pap Zoltán és Gál András korteskednek ellene. Az Erzsébet-körúton találkozott Pappal, akit kért, hogy mint szabolcsmegyei képviselő, ne támogassa Ivánkát. Pap ekkor kijelentette, hogy ő Kállay fellépéséről nem is tudott, mindössze egyszer volt lent Ivánkával a kerületben, de ezúttal nem avatkozik a választási küzdelembe. Másnap Budán Gál Andrással találkozott, akit szintén arra kért, hogy ne támogassa Ivánkát. Gál is megígérte ezt.

Tüntetés egy képviselő ellen. Buza Barna, a sátoralja-ujhelyi kerület országgyűlési képviselője, nemrég a parlamentben erős támadást intézett a szociáldemokrata párt ellen. A sátoralja-ujhelyi munkások emiatt tüntetésre készültek a képviselő ellen, s ezt a szándékukat tegnap este megvalósították. Buza Barna tegnap érkezett haza. Este 7 óra tájban mintegy 5—600 szociálista munkás vonult a képviselő háza elé s zajosan tüntetett a képviselő, majd a kormány ellen. A rendőrség tehetetlen volt a tömeggel szemben s nem mert beleavatkozni, különben a munkásság megelégedett azzal, hogy nézetének zajosan kifejezését adott s tartózkodott zavargásoktól. A munkásság a fő-úton végig a Munkás-otthon elé vonult, utközben a koalíció és a kormány ellen rendezve zajos tüntetést. A Munkás-otthon előtt a munkásság egyik vezetője beszédet intézett a munkássághoz, amely ezután nyugodtan szétoszlott.

Küldöttség Kossuthnál. A magyar államvasút ültetvényes felügyelőjének küldöttsége tisztelt meg Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter-nél Csépany Géza országgyűlési képviselő vezetésével. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy mivel jelenleg a fizetés tekintetében a B. X. és XI. csoportba soroztattak, jöllehet oly szakképzettséggel bírnak, hogy a VIII., illetve IX. csoportba tartozhatnának, ossza be őket a VIII., illetve IX. csoportba. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter megígérte, hogy kérésüket tanulmány tárgyává fogja tenni és reméli, hogy kérésük teljesítése, tekintettel arra, hogy kevesen vannak, nem fog nehézségbe ütközni. A maga részéről jóindulatát helyezheti kilátásba.

Tüntetés a választói jogért. A szabadkai polgárság tegnap nagy ünnepélyt rendezett Mamuzsics Lázár volt polgármester tisztelőre s az ünnepélyre meghívták az ottani szociálistákat is, akik el is mentek, de ezt az alkalmat felhasználták arra, hogy az általános választói jog mellett tun-

tessenek. Mintegy 3000 ember vonult a polgármester háza elé s ebből több mint kétezer szociálista. Zajosan éltették a választói jogot, mire a polgármester ablakából beszédet intézett a tömeghez s kijelentette, hogy ő is hive az általános választói jognak. A tüntetés után banket volt a Pest szállóban, de ezen a szociálisták már nem vettek részt.

Autonom vámtarifa.

— A közgazdasági bizottság ülése. —

Budapest, június 25.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután 5 óraker gróf Batthyány Tivadar elnök-lésével ülést tartott. A kormány részéről jelen voltak: Szerényi József és Mezössy Béla államtitkár-
rok, továbbá Laehne Hugó előadó, Földes Béla, Nagy Ferencz, gróf Teleki Arvéd, Kelemen Samu, Gotthard Sándor, Szilassy Zoltán, Sággh Manó, Bernáth István és Szabó Kálmán.

Szerényi József államtitkár a kormány nevében kéri, hogy a német birodalommal kötött szerződés ezúttal ne tárgyalassék, mert a kormány tagjai nem lehetnek jelen. A bizottság az államtitkár kérését elfogadta.

A tárgysorozat első pontja Laehne Hugó előadónak jelentése volt az autonom vámtarifáról.

A jelentéshez Kelemen Samu szólott, kifogásolva a jelentésnek azt a passzusát, hogy Ausztriával, ha lehet, nem kötünk többé vámszövetséget. Mi Ausztriával vámszövetséget semmi esetben sem kötünk, hanem szerződést — ha lehet. Ugyancsak azt tartja, hogy ez a jelentés szűkíti az önálló vámtarifa jelentőségét, mikor azt mondja, hogy a gazdasági önállóságunkhoz való jogunkat kellően kidomborítja; mert ez a jog vitással nem tehető: azt az 1899: XXX. t.-cz. kidomborította. Ez a tarifa már következménye a gazdasági önállóságnak.

Szerényi államtitkár és Laehne előadó magukéva teszik a módosítást.

Nagy Ferencz különböző stílusú módosításokat ajánl, melyeknek czélja a szöveg szabatosabbá tétele.

A bizottság Nagy Ferencz, Földes Béla, Szabó Kálmán és gróf Batthyány Tivadar stílusú módosításával elfogadta a jelentést.

Szilassy Zoltán a kormány jelenlévő képviselőjéhez kérdést intéz az iránt, hogy mennyiben igaz egyes lapoknak az a híre, hogy a most folyó szerb kereskedelmi szerződési tárgyalásoknál a kormány a szerb állambehozatalt megengedni akarja, sőt Szerbiával állategészségügyi egyezmény kötésére is hajlandó? Tekintettel arra a körülményre, hogy a német kereskedelmi szerződés által állatkivitelünkre mért csapást csak abban az esetben tudjuk enyhíteni, ha azt a nyomást, melyet Németország reánk gyakorol, a teljesen rendezetlen állategészségügyi Balkán-államokra tudjuk áthárítani. Ezért a szerb állatok beengedését vagy éppen állategészségügyi egyezmény kötését kizártnak kell tekinteni. Ebben az irányban a fölöslegesen felizgatott közvélemény megnyugtatót szükségesnek tartja.

Szerényi József államtitkár kijelenti, hogy a tárgyalások éppen ma, illetve tegnap indultak meg és így most vannak folyamatban. A bizottság bizonyára természetesen fogja találni, hogy a kérdés érdemére nézve a kormány nem nyilatkozhatik. Annnyit azonban a bizottság és a gazdasági érdekeltség megnyugtatósára, hogy a földmivélségi miniszter és az országos kormány teljes tudatában van annak a fontosságnak, melylyel hazai állattenyésztésünk és állategészség-
ügyünk szempontjából a Balkán-államokkal esetleg kötendő szerződések állatforgalmi része képvisel.

Azután következett a pozsony-határszéli villamos vasut ügye. Gróf Batthyány Tivadar előadta, hogy a bizottság e kérdésben már határozott, még pedig úgy, hogy a törvényjavaslatot a képviselőháznak elfogadásra nem ajánlja. Azóta Pozsony város újabb feliratot intézett a képviselőházhöz a vasut tárgyában, amely kérvény a bizottság előtt fekszik. Kéri a bizottságot, hogy a felirat felett határozzon s e kérdés tárgyalása idejére válasszon más elnököt.

A bizottság gróf Batthyány Tivadar kérelmére megválasztotta Nagy Ferenczet, aki felolvasta Pozsony kérelmét a villamos vasut engedélyezése iránt. Akörül a kérdés körül, hogy a bizottság foglalkozzék-e újra érdemben a felirattal, hosszas vita indult meg s végül elfogadta a bizottság gróf Batthyány Tivadar indítványát, hogy a kérvényt csatolja az előadói jelentéshez azzal, hogy az a bizottsághoz a döntés után érkezett és az érdemleges tárgyalást maga Pozsony sem kívánja.

Földes Béla előadó kérte a bizottságot, hogy mentse fel az előadói tiszt alól, mivel a bizottság többsége nem az ő propozícióját fogadta el

Földes propozíciója az volt, hogy abban az esetben a bizottság hozzájárulhatna a villamos létesítéséhez, ha a pozsony—budapesti vonal is létesítetik s a pozsony—bécsi vasut úgy építtetik, hogy egy Ausztriával esetleg folytatandó tarifaharcban ez a vonal a magyar közgazdasági érdekeket szolgálhatja, végül a budapest—pozsonyi reláció erősítésére a kormány hajlandó minden-nemű kedvezményt megadni.

A bizottság Földes lemondását elfogadta és előadónak Laehne Hugót választotta meg.

Az osztrák képviselőház új elnöke.

Budapest, június 25.

Az osztrák képviselőház ma 351 szavazattal 101 ellenében Weisskirchnert, Lueger kabináráját választotta elnökévé. Mindenesetre nagy jelentőségű a választásnak ez az eredménye, mert Weisskirchnert nem a németek, hanem a szlávok választották meg annak fejében, hogy viszont a klerikálisok első alelnökké egy csehet, második alelnökké egy lengyelt választottak s évtizedek óta először fordult elő, hogy a liberális németiség egyáltalán nem kapott helyet az elnökségben. Nagyon természetesen a német liberálisok el vannak emiatt keseredve, mert azt vetik Luegerék szemére, hogy elárulták a németiség ügyét s azt mondják, hogy ezúttal a szlávok lesznek az urak.

Ami különben Weisskirchnert illeti, az osztrák képviselőháznak 1897 márczius óta tagja s ott különösen ipari kérdésekben vált ki. Akik ismerik, azt mondják róla, hogy alaposan ismeri a közigazgatást, kitűnő munkaerő, éles felfogásu ember s nagy jogi műveltsége van. Ismerősei és barátai nagyon dicsérik egyenes gondolkodását és szives, barátságos, mindenki irányában engesztelékeny viselkedését. Weisskirchner 1861 márczius 24-én született Bécsben. Atyja tanító volt és Lueger polgármestert is tanította. Innen ered az a benső viszony, amely Weisskirchnert és Luegert egymáshoz fűzi. Weisskirchner jogi tanulmányai-nak elvégzése után közszégi szolgálatba lépett s 1901-ben Bécs város hatósági aligazgatója, 1903-ban pedig igazgatója lett.

Az elnökválasztásról a következő jelentés érkezett:

Az osztrák képviselőház mai ülését később kezdték, mert a pártok a mai ülésben megejtendő elnökválasztásról tanácskoztak. A csehek hosszas vita után elhatározták, hogy dr. Weisskirchnerre szavaznak és csak a morvaországi haladóparti képviselők egy része fog üres szavazólappokat leadni. A szociáldemokraták pedig elhatározták, hogy Pernersdorferre fognak szavazni.

Az üléssteremben ma Wittek, volt vasuti miniszter, az új képviselő is megjelent, akit keresztényszocialista elvtársai üdvözöltek. Wittek a szélsőbaloldalon, dr. Ebenhoch mellett foglalt helyet.

A képviselők majdnem teljes számban jelen-tek meg. Az elnök és a tisztikar megválasztása volt a napirenden. A terem közepén hosszú asztal volt felállítva, amelyen a választási urna állt. A szavazás megejtése akként történt, hogy a képviselők neveiknek felolvasásakor balról jobbra elhaladva az urna mellett, leadták szavazatukat. Az elnökválasztás közben azonban olyan tolongás volt a teremben, hogy az első választás majdnem egy óra hosszat tartott. A szláv klerikálisok és egyes más pártállású képviselő még a választás tartama alatt gratuláltak Weisskirchner dr.-nak, aki fekete Ferencz József-kabátban jelent meg. A szavazást a korelnök vezette.

Az elnökválasztásnál dr. Weisskirchner 351, Pernersdorfer pedig 101 szavazatot kapott.

Funke korelnök üdvözlő szavai után dr. Weisskirchner a következő szavak kíséretében foglalta el az elnöki széket:

„T. Ház! Mélyen meghatva ama rendkívüli kitüntetés által, amely osztályrészemül jutott, engedjék meg, hogy érte leghálásabb köszönetemet nyilvánítsam. Szemeim előtt lebeg az a nagy feladat, amely erre a Házra vár és teljesen tudatában vagyok annak a felelősségnek, amely az elnöki állással jár. Az általános, egyenes és közvetlen szavazati jog alapján jött létre ez a Ház. Az osztrák történelemben ez az első igazi

népképviselő. Hazánk összes népeinek reményei a működésünkhöz fűződnek; mindannyian a szociális reformok megvalósítását várják. A választási reformok művét csak akkor fogja megilletni a siker koronája, ha teljesíteni fogja feladatát. A Ház munkaszeretetére appellálok. Fogadják a mai napon azt a fogadalimat, hogy egész erőmet és minden tudásomat ennek a nagy feladatnak szolgálatába helyezem. Kérem azokat a képviselőtársaimat is, akik ma nem tiszteltek meg bizalmukkal, *ne kételkedjenek jóakaratomban.* Jóllehet politikai meggyőződésemet továbbra is óvni fogom, szilárd elhatározásom, hogy ezen a helyen, menten minden pártoskodástól és befolyástól, hivatásomnak lelkiismeretesen fogok eleget tenni. Erről a helyről nem az egyes pártok tagjait, hanem tisztán az új népképviselőt teljesen egyenjogi képviselőit látom magam előtt. *Az elnök erénye: a pártatlankodás. Ezt az erényt meg akarom őrizni.*

A német néphez való tartozásom nem fog meggátolni abban, hogy igazságot szolgáltatassak a többi nemzetiségekkel szemben. Az ügyek vezetésében kérem szíves elnézésüket, akorra pedig, ha a Ház jogainak védelmére kerül a sor, egyöntetű támogatásukat.

Az elnök beszédét majdnem minden mondatnál félbeszakította a keresztényszocialisták lelkes tetszésnyilvánítása, a szociáldemokraták azonban testületileg elhagyták a termet, amikor az elnök megkezdte beszédét és csak annak befejezése után tértek vissza.

Ezután az első alelnök választása következett. Összesen 430 szavazatot adtak le. dr. Zacsék (cseh) 329, Pernerstorfer 99 szavazatot kapott. *A német nemzetiségek nem szavaztak.*

Zacsék köszönetet mondva a megválasztásért, kijelentette, hogy a szigorú objektivitást fogja első kötelességének ismerni.

Az elnök a második alelnökre vonatkozólag meg akarja nyitni a szavazást, amikor Romancsik rutén képviselő szólásra jelentkezik és a következő indítványt teszi: *Minthogy Starzynsky képviselőt jelölték második alelnöknek, őt pedig a választások körül elkövetett visszaélésekkel vádolják és így részéről a házszabálykezelés tekintetében objektivitás nem várható, azt indítványozza, hogy fél órára függeszék fel a választást, hogy ez idő alatt a pártok ebben az ügyben tanácskozhassanak.* Ha Starzynskyt mégis megválasztják, — ugymond Romancsik, — mi tiltakozni fogunk.

Indítványát a Ház elvetette és a szavazást megkezdték.

Nemsokára kihirdették az eredményt, amely szerint Starzynskyt (lengyel) 270 szavazattal megválasztották második alelnökké. (Élénk tetszés a lengyeleknél.)

Starzynsky megtartja székfoglaló beszédét, a melyet a lengyelek és a keresztényszocialisták viharos helyesléssel fogadnak, míg a ruthének és szociáldemokraták egyre zajonganak. A padokat verdesték, tomboltak és Weisskirchner elnök nem volt képes a rendet helyreállítani. Starzynsky szavai elvesztek a zajban. A szociáldemokraták és a ruthének ezt kiáltották neki:

- Az ön kezéhez vér tapad!
- Kutyák, akik önt megválasztották!
- Ki vele! Gyilkos! Tolvaj!
- Le kell kergetni az elnöki emelvényről!

A lengyelek és a keresztényszocialisták annál lelkesebben tüntettek Starzynsky mellett és ez még jobban felbőszítette a szociáldemokratákat meg a ruthéneket.

— Fúj, szégyeljétek magatokat! Schlachtiszolgálók! — kiáltották át a lengyelekhez.

A legnagyobb lármában végre befejezte beszédét Starzynsky.

Végre helyreáll a nyugalom, mire Funkenek egy 52 tagú költségvetési-, 26 tagú inség-, a mentelmi-, az igazoló- és házszabály-bizottság választására vonatkozó sürgős indítványait tárgyalják.

Nemetz cseh szociáldemokrata képviselő azt kérdi az elnöktől, mily intézkedéseket szándékozik tenni, hogy a házszabályok értelmében a Házban, ha nem is német nyelven tartott beszédek, jegyzőkönyvbe foglalassanak.

Weisskirchner elnök válaszában kijelenti, hogy e fontos és kényes kérdés megoldására nem tartja magát hivatottnak, mert e jog kizárólag a Házat illeti meg és ő a maga részéről mindent el fog

követni, hogy a fontos kérdés kielégítően és harmonikusan megoldassék.

A beérkezett iratok között van a miniszterelnöknek a kvótadeputánáció megválasztására vonatkozó felszólítása, több sürgősségi indítvány, többi között az ország pénzügyi helyzetére vonatkozó javaslat, továbbá a választásoknál történt visszaélésekre, a hivatalnokok megrendszabályozására és több inséges vidék segélyezésére vonatkozó indítvány.

Miniszterváltozás Németországban.

Budapest, június 25.

Bülów herceg, a birodalmi kancellár, Kielbe utazott, hogy a Liebenberg-féle kamarilla utolsó vonaglását ártalmatlanná tegye. Fenforgott a veszély, hogy ez a krízis őt is magával rántja, ha nem elég szilárd. De diadalmaskodott. Hanem hogyan? Győzelmét aligha fogják Németországban a liberális gondolkodás győzelmének tekinteni. A változások a birodalmi és a porosz minisztériumban, melyeket a „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” közölt, nem olyanok, hogy ama konzervatív-liberális szövetkezés tetmékeinek volnának tekintetők, mely állítólag a legutóbbi birodalmi választás célja és következménye. Mindenekelőtt gróf Pozadowszky, a birodalmi belügy miniszter távozása kelt meglepetést; ő magát egyszer a szociálpolitika miniszterének nevezte. Mindenki tudta ugyan, hogy nem a legjobb viszonyban él a birodalmi kancellárral, akire a tehetséges és nagy tudású férfiú jelenléte nyomástól hatott, de még sem hitték, hogy éppen őt fogják kiszemelni, hogy Schudtot mintegy siri halotti áldozat gyanánt kísérelje. Lehetséges, hogy Pozadowsky lemondásával a Liebenberg-féle kamarillára is csapást akartak mérni; mert hisz olyasfélét is híreszteltek, hogy Liebenberg Pozadowskyt akarta Bülów helyére juttatni. Így tehát a ravasz birodalmi kancellár megmutatta Liebenbergék befolyásnéküliségét és egyúttal a néki kellemetlen egyént eltávolította. Mivel azonban a Pozadowsky utódjául kinevezett miniszterben, v. Bethmann-Hollwegban is van bizonyos modern vonás, Bülów herceg bátran állíthatja, hogy ebben az irányban nem történt semmi lényeges változás. Sajnos azonban, hogy, amint látszik, másképp áll a dolog a közoktatásügyi minisztériumra nézve. És épp ennél a pontnál kellett volna a balra való fordultnak megtörténnie. Mert azt hitték, hogy Bülów herceg azért utazott Kielbe, hogy vagy keresztülvigye ezt a balra való fordulatot, vagy lemondjon állásáról. Dr. Holle, az új közoktatásügyi miniszter azonban, aki a földmivelügyi minisztériumból jött, éppen nem a haladó irány képviselője.

Nagyon szerény lett ugyan a német szabadelvűség, de a Studtizmus új kiadását talán mégsem fogja elviselni. Egyáltalán nem vehető észre, hogy a politikai légsulymérő fölfelé emelkedik, mint ahogy a császár legutóbbi beszéde után várták. Az „Oceana” fedélzetén való ünnepi ebédnél Vilmos császár a legutóbbi 10 év politikáját a légsulymérő görbéjével hasonlította össze: „A légsulymérőnek megvan a maga görbéje, fölmeleg, lemeleg, mindig függélyes irányban halad. Így van a népek életében is. De ne zavarjon bennünket, ha néha-néha esés is van a görbén, ha csak a görbe egyáltalán fölfelé halad. És erre fogunk mi törekedni.”

Vajjon a császár, a német nép barométerszínálója, arra akart célozni ezzel, hogy a légsulymérő görbéjét fölfelé fogja irányítani? Megfontolandó, hogy e szavakat röviddel a Liebenberg-féle társaság szétugraszta után mondta — ahol azelőtt csinálták az időt — úgy hogy föltehető volt, hogy „Philis” volt barátai arra törekedtek, hogy a közvéleményt megnyugtassák. Ne féljen senki, hogy a visszafelé való út Németországban valaha az összegörbét jelentheti. De a császár szóvirágainak megvan az a hibája, mint minden képes ábrázolásnak, hogy többféleképp lehet őket magyarázni. És ha összehasonlítjuk a német politika folyását II. Vilmos kormányzás

idején az ő haladó ízű aforizmáival — melyekben sohasem szükölködött, — akkor azt fogjuk megállapítani, hogy nincs összhangzás szó és tett között. Ezuttal is ellentét mutatkozik szólásmód és cselekvésmód között.

Németországban aggodalmakat tápláltak a személyes uralkodás felől. A legújabb miniszteri kinevezések sem mentek attól a személyes alkatrésztől, mely II. Vilmos uralkodásának oly szubjektív színezetet ad, mely minden alkotmányosság daczára nagyon veszedelmesen abszolutisztikusnak látszik. Pozadowsky utóda a császár személyes barátja, hajdani társa a Borussia-testületből. Igaz ugyan, hogy v. Bethmann-Hollweg személyisége a leginkább rokonszenves az új miniszterek között, mint ahogy az előbb jeleztük. Mert bizony v. Moltke is minden inkább, mint haladó szellemű. Mégis azok után a szomorú tapasztalatok után, melyeket II. Vilmos személyes barátaival szereztek, jobb szerették volna, ha oly nagyfotosságu állása, mint aminő a birodalmi belügyminiszteré, aki egyúttal a szociális politika intézője, nem — a császár kegyencének kezében volna. Ha igaz, hogy gróf Pozadowsky az ő munkásbarátságának lón az áldozata, akkor bizony a szociális politika görbéje sem fog fölfelé menni. Bülów herceg erkölcsi kötelezettséget vállalt, hogy a politika, ha bármi kis mértékben is, balra fog fordulni: majd ő ugyan igyekszik bebizonyítani a parlamentben azt, hogy a minisztérium rekonstrukciója a konzervatív-liberális szövetkezés törvényes sarjadéka. Akár be is iktathatja ezt a parlamentii jegyzőkönyvbe, de elhinni még sem fogják. Házi barátság — ha nem is Eulenburg-féle — lappang mögötte. A fölfelé való görbe, melyről Vilmos császár beszélt, a legutóbbi kinevezésekben élesen van kifejezve, azonban más értelemben, mint ahogyan a szónok gondolta. A német politika görbéje aggasztó módon fölfelé megy, a felső régiókba, ahol a felelősségtelen egyeduralkodó trónol. De nem mutatja a görbe azokat az érzelmeket, melyek a német népben élnek.

KÜLFÖLD.

Támadás az angol kormány ellen Transzváiban. Néhány nappal ezelőtt nagyon izgatott jelenet játszódott le a pretóriai képviselőházban. A johannesburgi polgármester azzal vádolta Botha tábornokot, a transzváli miniszterelnököt, hogy a kínai munkáskérdésben az angol kormánytól befolyásoltatta magát. Ez a szemrehányás bombaként hatott. A kormány tagjai fel voltak háborodva s Botha erőlesen tiltakozott. Június 20-án aztán a „Star” című johannesburgi újság egy táviratot közölt, amely szerint Botha a beszédének azt a részét, mely a kínai munkásokra vonatkozik, a transzváli angol ügyvivő által Londonba megtáviratoztatta s ez aztán azt felelte, hogy a bányatársaságoknak maguknak kell a kínai munkások hazaszállításának költségeit fedezniök s hogy angol kormány 1908 márcziusán tul egyetlen kínai munkást sem tűr meg Transzváiban. A Starnak eme távirata alapján Percy Fitzpatrick a transzváli parlamentben heves támadást intézett az angol kormány és Botha ellen. Botha kijelentette, hogy a távirat hazugság és sem ő, sem minisztertársai nem tűrnék, hogy ebbe a kérdésbe az angol kormány beleavatkozzék.

Az angol felsőház reformja. Hónapok óta jelentjük már, hogy az angol kormány reformálni akarja a felsőházat, mert mai szervezetében minden parlamenti munkát megakadályoz, valahányszor az alsóháznak liberális többsége van. Az angol alsóházban zsufolt ház előtt nyújtotta be Campbell-Bannerman miniszterelnök a felsőház reformjára vonatkozó határozati javaslatot és kifejtette, hogy a ház elé akarja terjeszteni egy terv részleteit, amely később törvényjavaslat alakját fogja ölteni. A kormány azonban a törvényjavaslat benyújtásának időpontját illetőleg igénybe akarja venni azt a jogot, hogy belátása szerint járjon el. Egyelőre meg akarja ismerni az alsóház véleményét, hogy megtudja, vajjon az alsóház

mögötte áll-e. A kormány, mely azt tartja, hogy az alsóház hivatva van az ország felfogását illetékesen kifejezésre juttatni, azután tovább mehetne, bizva abban, hogy ugy a ház, mint az ország mögötte áll. A miniszterelnök folytatónak kijelentette, hogy a kormány a tervet keresztülvihetőnek, igazságosnak, czélszerűnek és hathatósan tartja. Azt lehetne mondani, hogy egy kormány, melynek nincs módja a munkára, javaslatait erőszakos kézzel viszi keresztül és bármennyi tanácskozás és vita nem akadályozná meg az önkényes, elszámtott intézkedéseket. A kormánynak az a szilárd meggyőződése, hogy ez elől a baj elől csak úgy menekülhet, ha a parlament tartamát megrövidítene. Nézete szerint az ötévi mandátum frissességét és erőt adna a parlamentnek. Végül azt mondja: Engedjék meg, hogy a haza a törvényhozási intézkedések revíziója alkalmával a lordok minden tapasztalatát, higgadságát és hazafias buzgalmát élvezhesse, a szupremácia azonban az alsóháznál legyen. Az alsóház esti vitájának folytatása alkalmával a kormánypárti szónokok általában helyeselték a kormánynak a felsőház reformjára vonatkozó javaslatát, egyesek azonban azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy a javaslatok nem mennek eléggé messzire. Azt hiszik, hogy a miniszterelnök által benyújtott rezolúció tárgyalása három napot fog igénybevenni. A vita során *Balfour konzervatív kijelentette, hogy a rezolúció nem a nép, hanem a miniszterelnök akaratát tolmácsolja.* A kormány el szánva vizsályt kezdeni a felsőházzal és azzal a megfontolt szándékkal terjesztett elő törvényjavaslatokat, hogy a felsőház azokat elvesse. A lordok nem akarnak az alsóházzal a szupremácia miatt küzdelembe bocsátkozni. A felsőház ma alárendelt állásban van. A kormány javaslata még alárendeltebb állásba vinné. A határozatnak az a czélja, hogy a kormánynak tünőféltben levő kedveltségét új újra keltse.

A keresztények sorsa Perzsiában. Az a perzsa küldöttség, amely tegnap Viktor Emánuel királynál ünnepies kihallgatáson notifikálta az új perzsa sah trónralépését, ma a pápához ment kihallgatásra. A perzsa követ felolvastott egy feliratot, amelyben *a perzsa sah kijelenti, hogy eltökölt szándéka a jelenleg Perzsiában nyugodalomban élő katolikusokat ezután is hathatós védelmében részesíteni.* A pápa válaszában felkérte a perzsa követet, hogy fejezze ki köszönetét uralkodója előtt. A perzsa követ ezután meglátogatta Mery del Val bíbornok-államtitkárt, aki a látogatást a perzsa követ szállásán röviddel ezután viszonzta.

Az oroszok Kelet-Ázsiában. Az orosz-japán háború következtében Oroszország pozícióját Mandzsuriában teljesen elvesztette és kénytelen hátrább vonulni, hogy még megmaradt birtokait védelmezhesse. Ez a helyzet arra kényszeríti Oroszországot, hogy stratégiai tekintetben új intézkedésekhez folyamodjék. Oroszország lemondott arról, hogy esetleg szükségessé váló hadműveletei alapjául tovább is Karbint használja. Oroszország ehelyett Irkutskot erősíti meg és látja el a modern várvelem minden eszközével. Ezzel kapcsolatban az Amur-vasutat meghosszabbítják Kabarovsk-ig, hogy ezen az uton át új vasúti összeköttetést hozzanak létre Kína és Wladivosztk között.

A francia borkrisis. Albert Marcellin kijelentette Narbonneban egy bizottsági ülésen, hogy Clemenceau kötelezte magát arra az esetre, ha szövetségesei visszatérnek a törvényesség útjára, az elfogottakat szabadlábra helyezi, a mezőgazdaságnak segítségére siet s a kirendelt csapatokat visszavonja. A gyűlés napirendiindítványt fogadott el, amely, tekintettel a jelenleg megszavazott törvény elégtelen voltára, valamint Clemenceau ígéreteinek homályosságára, kimondja, hogy *a békés harcot érdekekért tovább folytatják* mindaddig, amíg követeléseik teljesülnek s ezt a határozatukat valamennyi szövetséges bizottságnak elfogadásra ajánlja. Hír szerint az argeliéri bizottság főlészlötta Marcellin Albertet, hogy még ma álljon önként a bíróság elé. Marcellin, tekintettel fáradtságára, arra kérte a bizottságot, hogy e lépést csak holnapután tehesse meg. A délvidéki zavarokkal áll összeköttetésben az is, hogy egy Avignonban helyőrségen levő gyalogezredben tegnap súlyos természetű zavargások fordultak elő. Az ezred parancsnokát, ki tanulmányútról tért vissza, a kaszárnya kapujánál polgári személyek kigunyolták, amikor pedig bement, a katonák a kaszárnya udvarán fütttyökkel fogadták. A tömeg azután fel akarta törni a kaszárnya kapuját, amit csak azzal sikerült megakadályozni, hogy *a tömeg ellen egy szakasz katonaságot leltuzott*

szuronyokkal küldtek ki. A tömeg erre visszahátrált, mire egy népszerű alezredes alkudozásba bocsátkozott a zavargókkal és őket hosszas tárgyalás után visszavonulásra bírta.

Az Angolok helyzete Indiában. Az angol kormánynak sikerült erélyes és gyors katonai intézkedéseivel leverni az indiai lázadást, mely az ázsiai angol birtokokat olyan nagy veszedelemmel fenyegette. Most folyik a bírói eljárás azok ellen a bészülöttek ellen, kik a lázadásban résztvettek. Ezek közül Lahoreben 19 hindut félévi súlyos fogházra ítélték. Több mohamedán is ílt a vádlottak padján, de ezeket kivétel nélkül felmentették.

Érettségi után.

Budapest, június 25.

A hódmezővásárhelyi diákok ugyancsak kivágták a rezet! Megmutatták, hogy nem halt még ki az ősi magyar virtus, amelyet, úgy látszik, már száz évvel ezelőtt is pusztulással fenyegetett a művelődés szele, különben miért tartotta volna szükségesnek valamelyik kiváló költőnk ilyen ékesen hangzó versben ajánlani, hogy

„Hol nem győzsz okkal, bátran
Vágj közbe botokkal.“

De különösen kimutatták, hogy valóban érettek, hiszen a parasztleányról is az érettség első jele az, mikor először veri be a haragosa fejét korcsmában vagy azon kívül.

Példát vehetnénk tőlük politikusaink is a horvátokkal szemben, sőt talán Wekerle is hamarabb nyélbe ütné a kiegyezés ügyét, ha Beck kollégáját ilyenformán igyekeznék meggyőzni a magyarok igazáról.

De fordítsuk komolyra a szót!

A vásárhelyi éretti diákok megverték egyik tanárjukat, aki szigorú volt velük szemben. A hír első olvasásakor arra gondoltam, hogy egy pár elkeseredett bukott diák akart ilyen formán enyhíteni bánatos szívén s ha menteni nem is, legalább magyarázni tudtam a diák-lélek ekkora eldurvulásának a jelét. De egy változat szerint két jelesen és három jól érett ifju volt a tett elkövetője, akik hogy kimutassák, hogy ők nem valami világtól elmaradt legények, a kodaknak is szerepet juttattak hős tettükben: megörökítették azt.

Az ember igazán nem tudja, melyiket bámulja inkább, a barbárságot-e, amely az elégteltevés ama gyávaságában nyilatkozik meg, hogy öt felnőtt fiu megtámad és elver egy vézna embert, vagy azt az eddig szinte elképzelhetetlennek látszó cinizmust, hogy ezt a szégyenletes tettüket még meg is örökítik?

Ha jelesen és jól érett gimnazisták ilyesmire képesek, akkor csakugyan előbb-utóbb csődöt kell mondanunk a gimnáziumi tanítás mai formájának.

A klasszikus nevelés egyik főczéljának és érdemének éppen azt tartják, hogy felkelti az idealizmust az ifju lélekben, amely a későbbi években felvértezte majd az élet oly gyakori durvaságaival szemben. Hát gyönyörű idealizmust szittak magukba nyolcz éven át ezek a tanárverő diákok!

Mivel az eset részletei még nem eléggé ismeretesek, nem lehet megállapítani, miben állott a tanár emlegetett szigorúsága, amely szót a diákok meglehetősen tág értelemben szoktak használni. Abban-e, hogy megkivánta tőlük mindama köteleességek pontos teljesítését, ameyeket az iskolai rendtartás előír s amiknek a teljesítésére önként — vagy legfeljebb szülei akaratából — vállalkoztak, vagy pedig abban, hogy tanárjuk goromba és brutális volt velük szemben s most csak a kölcsönt adták vissza? Az utóbbi alig hihető, kivált ha a tanárnak a mostanihoz hasonló elbánástól lehet tartania.

De akármiép áll a dolog, egy tanulságot mindenesetre le kell vonnia belőle az iskolának. Azt, amit annyiszor hallunk tanfériak és laikusok ajkáról elhangzani, hogy az iskolának nemcsak hirdetni kell, hogy a tanítás mellett nevel is, hanem ezt a feladatát be is kell teljes mértékben töltenie. Mert helyes erkölcsi érzék nélkül a tudomány mit sem ér, legfeljebb arra jó, hogy a rosszra hajló léleknek eszközt nyújtson minél rafináltabb gaszágok kieszelésére.

Természetesen a nevelés első és főszekőze a

kölcsönös szeretet, amelynek felkeltésében az iskolának kell előljárnia. Hiszen a gyermek ösztönöszerű félelemmel lép eleinte arra a helyre, ahol az ő felfogása szerint rideg szigorúsággal fogják napról-napra számon kérni, hogyan teljesíti kötelességét. S ha később azt tapasztalja, hogy hiedelme nem volt alaptalan, ez a félelem lassankint gyűlöletté fejlődik nemcsak a személyek, hanem az egész intézmény s maga iránt a tanulás iránt is, az iskola pedig teljesen czélt téveszt működésével. Csoda-e akkor, ha a gyűlöletben felnőtt lélek művelt névre igényt tartó emberhez nem illő tettekbe ragadtatja magát?

De maguknak a sajnálatos tett elkövetőinek is számot kellett volna vetniük azzal, hogy ők, akik már az érettségi bizonyítványt is kezükbe kapták, más elbírálás alá esnek a világ szemében, mint a tanulatlan elemek. S gondolniok kellett volna azon a megbotránkozson kívül, amelyet itthon minden jobb érzésű emberben keltenek, arra is, mennyit ártnak a magyar névnek az efajta megtévelyedések. Hiszen kedves osztrák szomszédaink és nemzetiségi testvéreink szájasai lesve-lesik az alkalmát, mikor oly kitartással hirdették ázsiai barbárságunknak egy-egy újabb bizonyítékát tárhatják a külföld elé. S ha rámutathatnak arra, hogy nálunk középiskolát végzett fiatal emberek is ily módon szereznek elégtételt vélt sérelmeikért tanárjukon, aki iránt a tanítvány, művelt emberek felfogása szerint, tisztelettel és hálával tartoznak, mit mondhatnak, látszólag joggal a kevésbbé tanultakról?

Pedig hogy nem meggondolatlanul követték el tettüket, bizonyítja az a körülmény, hogy megvárták, míg tul lesznek az érettségi vizsgálaton s kikerülnek az iskolai törvények hatálya alól, amelyek következményeiben sokkal súlyosabb büntetést szabnak az ilyen kihágásokra, mint a polgári törvénykezés.

Ez utóbbtól is megkapják majd, amit a törvény betűi szerint megérdemelnek, de ha az igazságérzése nem halt ki belőlük, tegyék el emlékeztetül egész életükre annak a fényképfelvételnek egy-egy példányát, amely ifjukori megtévelyedésüket megörökíti s mutassák meg majd leendő gyermekeiknek is. Akkor már — benőtt fejlaggyal — remélhetőleg nem hősiességük bizonyítékául, hanem elrettentő például fogják azt mutogatni. —a.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A fiumei városatyák eskütétele. Fiuméből jelentik, hogy a miniszterelnök leirata folytán az új városatyák eskütételénél a kormányzó tisztét gróf Wickenburg István fogja betölteni. Gróf Nákó kormányzó azért nem jelenik meg ezen az aktuson, mert az autonóm párt részéről már hetek óta folyik az izgatás, hogy a kormányzó ellen tüntetést rendezzenek az eskütétel alkalmával. Az autonómista városatyák elhatározták, hogy az eskütétel után nem fognak kezét gróf Wickenburggal. Gaál Tibor eddigi kormányzó-helyettest legközelebb beosztják miniszteri tanácsosi rangjában a pénzügyminiszteriumba, gróf Wickenburgot néhány nap mulva kinevezik kormányzó-helyettesé.

Új nagyközség. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter elrendelte a Zemplénnemgye területén levő Gálszécs kisközségnek nagyközséggé való alakulását.

Miskolc város képviselőtestülete mai rendes közgyűlésén csatornázás és vízvezeték létesítését határozta el. A munkálat részletterveinek elkészítését Varga József fővárosi mérnökére bízták. A város elhatározta, hogy rendőrség helyett csendőrséget alkalmaz és ez ügyben a belügyminiszterhez felterjesztést intéz.

Pozsonymegye május havi közgyűlésén részleges tisztújítás volt, mely alkalmával az első aljegyzői állásra öten pályáztak. A kijelölt választmány három jelöltje közül kettő az utolsó pillanatban visszalépett, mire Bittó Dénes elnök főispán a harmadik jelöltet, Galgóczy Jenő somorjai szolgabírót az aljegyzői állásra megválasztottának jelentette ki.

Az ostendei sakkverseny.

Budapest, június 25.

Azok a magasztos szellemi tusák, melyeket a sakkjáték kabalisztikus utvesztőjében az ész bajnokai vivnak meg egymással, a mai napon véget értek. Ostendében befejezték a mesterversenyt, amely teljes hat hétig foglalkoztatta az egész sakkvilágot. A sakkjáték története ismét egy jelentékeny versenynyel gazdagodott, de a most lezajlott verseny fölfülmulja az eddig rendezetteket. Míg ugyanis azelőtt 14—20 mester játszott egy versenyen, (mely számot csak az 1895-ben rendezett hastingsi verseny multa fölül, ahol tudvalevőleg 22 játékos vett részt) a mostani versenyen egyszerre huszonkilencz hírneves matador állt ki a küzdőterre és ezek között képviselve volt a legtöbb nemzetiség. Volt itt német, angol, orosz, magyar, osztrák, cseh és francia játékos. Legnagyobb számmal — tizenegyen — voltak képviselve a németek, utánuk következtek az angolok hét, az oroszok hat, az osztrákok két résztvevővel s azonkívül még játszott egy magyar, egy cseh és egy francia játékos. És bármily csodálatos, ezek előtt erő tekintetében az oroszok állanak elől, tehát olyan nemzetbeliek, akik legkevésbé sem dicsekedhetnek a hazájukbeli kulturával. Kétségtelenül megállapítható, hogy a sakkhegemóniát mindinkább az oroszok ragadják magukhoz, leszorítva az eddig oly magasan álló németeket és angolokat. És tekintve, hogy az oroszok a legfiatalabb gárdából kerültek ki, alapos remény van arra, hogy néhány év múlva az egész vonalon az oroszok fognak vezetni, ha időközben nem akadnak az ifjabb magyar, osztrák és német generációban olyan tehetségek, kik az oroszokat is leverni képesek.

A most lezajlott versenyen csaknem az összes mester résztvett és a nevesebbek közül csak éppen az orosz Alapin, az osztrák Wolf, az amerikai Napier, az angol Atkins és az öregebbek közé tartozó Gunsberg, a német Bardeleben és a holland dr. Olland maradtak távol. Hiányoztak ugyan dr. Lasker és Maróczyval élén az ugynevezett nagy ágyuk is, de ez a körülmény csak emelte a verseny érdekességét, mert most alkalom kínálkozott annak eldöntésére, hogy ezek nélkül ki tekinthető mindnyájuk között a legerősebbnek. És az eredmény megmutatta, hogy Rubinstein és Bernstein méltán számíthatók a nagymesterek sorába, annál is inkább, mert e két orosz már a tavalyi versenyen is diszes pozíciót foglalt el, Schlechter és Maróczy után következve, a harmadik és negyedik helyen, Marshallt és Janowskit is megelőzve.

Ezek az oroszok azonban, mint olvasóink a naponkinti tudósításokból tapasztalhatták, az egész verseny alatt, mintha csak taktika lett volna részükről, háttérben voltak és csak az utolsó napokban nyomultak előtérbe, hogy győzelmük annál fényesebb legyen.

Különbben mint a legtöbb verseny, úgy ez is bővelkedett meglepetésekben. Kezdetben a fiatal Cohn E. vezetett, de Mieses hamarosan utólrévén őt, szépen el is hagyta s attól kezdve heteken keresztül szinte behozhatatlan fölényrel haladt a versenyzők élén s már két, sőt két és fél egység előnye is volt, mikor egyszerre csaknem kis szenzációt keltve, sorra kezdte veszíteni játszmáit a gyöngébbek ellen. Sajátságos egy jelenség, hogy aki Bernstein, Niemzowitsch, Duras, Snosko-Borowski, Swiderski, Tartacower stb. fölött diadalmaskodni tudott, az nem volt képes elkerülni a vereséget Billicard, Van Vliet és Shoosmith ellen, akik bizonyára nem tartoznak a jobbak közé, sőt még a közepes mesterek között sem állhatják meg helyüket. A meglepetések következtében aztán a verseny finishe nagyon érdekes lett. Mieses még utoljára is vesztett s így nem hogy csak az első helyet nem tudta megtartani, de másodmagával leszorult a harmadik helyre azok közé és azok mögé, akik az egész verseny tartama alatt versengve a második helyért, kaleidoszkopszerűen váltakoztak mögötte. Mieses lemaradásához talán hozzájárul a verseny hos-

zsúsága, mert lehetséges, hogy fizikailag nem tudta kibírni a hosszú torna fáradsalmait s a verseny vége felé már elhagyta energiája.

Ámde a mostani versenynél már voltak hosszabb tartalmu versenyek. A tavalyi versenyen 36 játékos vett részt és az egész versenyt végigjátszó kilencz mester összesen 31 fordulóban mérkőzött. Az 1882. bécsi versenyen 18 játékos vett részt és a két turnusos torna 36 fordulóból állott. De még ezt is felülmulja az 1889. newyorki, valamint az 1898. bécsi nagy verseny, hol a résztvevő husz játékosnak 38 fordulót kellett végigjátszani, ami valóban fárasztó munka.

Az a körülmény azonban, hogy ezuttal huszonkilencz játékos mérkőzött egymással, most olyan nagy mennyiségben növesztette a partik számát, hogy erre még nem volt példa. A tavalyi ostendei versenyen összesen 326 játszma lett lebonyolítva. Ez elég szép summa, de még ennél is több volt az 1898. bécsi versenyen, ahol 355, sőt az 1889. newyorki versenyen is, hol 380 játszma jutott az érdeklődő sakkozóknak. A mostani verseny azonban mindezeket felülmulva, összesen 406 játszma-val gazdagítja a partik gyűjteményét.

A játszmák számánál tartva, mindjárt rátérhetünk azok minőségére is és itt megállapítható, hogy a verseny elég reális, amennyiben a lejátszott 406 partiból 130 végződött remisvel, ami perczenetekben csak 32.8 százalékot tesz ki. Átlag véve tehát kvalitás tekintetében ez igen szép eredmény, ha összehasonlítjuk például az 1882. bécsi versenynyel, hol 306 közül 120, az 1898. bécsi versenyen pedig 355 játszma közül 110 lett remis. Egyébként a többi 276 játszma-ból 135-ben nyert világos és 141-ben sötét maradt győztes. Ez is ritka eset, mert rendszeren világos szokott több partiban nyerni, sőt a nemrég befejezett champion-versenyen világos óriási fölényben maradt.

Az egyes játékosok eredményét illetőleg a remisek és a nyert partik tekintetében kétségtelenül Miesesnek van legjobb eredménye. A lejátszott 28 játszma-ból elért 19 egységet és ezek közül 17 tisztán nyert parti s remisje volt négy. Az igaz, hogy aztán volt 7 veszített partija is és köztük szerencsétlenségére Jacob ellen is, aki tudvalevőleg később kilépett s ennélfogva a többi konkurensek ingyen jutottak nyert partihoz. Bernstein 16 partit nyert meg tisztán és 5 veszített parti mellett 7 remisje volt, míg Rubinstein, aki legkevésbé veszített (3 partit összesen), már csak 14-et nyert, ellenben remisje volt 11. A legtöbb remist, összesen 18-at, Süchting hozott össze s utána következik John 16 remisvel. Johnnak négy és Forgácsnak csak három veszített partija volt. Niemzowitsch is csak négy partit veszített, de 14 partiban nyert. Mindezek az eredmények azonban össze sem hasonlíthatók dr. Laskernek az 1889. londoni eredményével, hol a világmester 27 partiból megnyert 19-et, 7 lett remis és csak egyet veszített. A világmesternek ezen fényes eredményét nem multa fölül sem azelőtt, sem utána még cenki, mert olyan előnyt egyik sem tudott még szerezni. Dr. Lasker ugyanis 5 és fél egységgel volt első az utána következők előtt. E versenyen pedig az első és második között csak félegység különbség van.

Rubinsteinnek nem sikerült az utolsó függő-partijában még csak remist sem elérni, így tehát holtversenyben első lett Bernsteinnel, miután mindketten 19½ egységet értek el. Rubinstein és Bernstein eredménye perczenetekben 69.64 százalék, ami mindenesetre nem nagyon magas, de mégis jobb mint dr. Tarrasché, aki tudvalevőleg a nagymesterversenyen csak 62.5 százalékot ért el.

Rubinstein Akiba, a fiatal lodzi mester kétségtelenül megérdemli a most elnyert nagymesteri címet. Csak a barmeni tornán szerezte meg a mesteri diplomát és a mult évi ostendei versenyen már harmadik lett Maróczy mögött. Rubinstein csöndes természetű, szolid játékos, megfontoltan játszik, de ha lát valamely mélyen rejtett kombinációt, nem szalasztja el, hanem preczizen kiszámítva, győzelemre is vezeti a partit.

Hasonlóképpen nagyon tehetséges és igen szép jövőre jogosult játékos a honfitársa, dr. Bernstein-Ossip is. Ez a hatalmas természetű fiatal orosz Né-

metországban végezte tanulmányait s csak nemrég promoveálták doktorrá. A tavalyi ostendei versenyen negyedik lett Rubinstein után, de előzőleg már az első díjon is osztozkodott Schlechterrel a stockholmi versenyen.

Mieses Jaques leipzig mester már 42 éves és 1887 óta szerepelt versenyeken, azonban mindig közepes eredménnyel. Első meglepetést az idei bécsi tornán keltett, hol első díjas lett Maróczy és Schlechter előtt. Most egy kis szerencsével nagyon könnyen lehetett volna első.

Niemzowitsch S. a még alig 22 éves orosz tulajdonképpen csak ezuttal szerepelt nagyobb mesterversenyen s máris bámulatos eredményt ért el, mert sikerült Mieses mellett a második, illetőleg a harmadik helyet lefoglalni. Niemzowitsch igen mérész játékos, csak nagy hátrányára van és befolyásolja játékát, hogy rendkívül ideges természetű.

Forgács Leó magyar mester mindnyájunk örömeire nagyon szépen képviselte a magyarokat. Már a mult évi nürnbergi versenyen harmadik negyedik lett Schlechterrel együtt s most is csak egy egységkülönbség van közte és az első között, ami a 29 játékos között valóban fényes eredmény. Bizunk benne, hogy a legközelebbi versenyeken is ily szép sikerrel fog küzdeni és dicsőséget szerez a magyar névnek.

Teichmann Richard német származásu naturalizált angol el tudott olyan eredményt érni, amilyent őrle mindenki várt, bár ha nem volna szembaja, tehetségét még inkább csillogtathatná. Ellenben kissé lemaradt Duras. Ez a nagytehetségű fiatal cseh játékos kezdetben rosszul indult és már nem tudta később helyrehozni. Igen szép eredményt ért el még Marco György bécsi mester, valamint John és Salve is, akik után szintén orosz, Tartacower és Snosko-Borowski következik.

Gajdos János.

TÁVIRATOK.

A francia-spanyol egyezség.

Páris, június 25. Az a sárga könyv, amelyet a francia-spanyol egyezmény ügyében adtak ki és ma osztottak szét a kamarában, Pichon külügyminiszternek egy körlevélt tartalmazza, amelyet a pétervári, római, berlini, bécsi, washingtoni és tokiói francia nagykövetekhez és a lisszaboni követhoz intézett, továbbá a francia kormány egy nyilatkozatát, amelyet Pichon május 16. küldött el a madridi francia nagykövetnek.

A megkötött egyezmény célja a statusquo fentartása, amelyet tekintettel a két állam birtokainak az anyaállamhoz való közelségére nem lehetne anélkül megváltoztatni, hogy a két állam fontos érdekei ne sértenének meg. Célja az egyezménynek különösen az, hogy Franciaországnak afrikai középtengeri és atlanti oceáni birtokaival való összeköttetését biztosítsa.

Azon nyilatkozat, amelyet Pichon Del Muhi spanyol nagykövetnek küldött, így kezdődik: Azon kívánságtól indítva, hogy a béke fentartását minden lehetséges eszközzel elősegítse és azon meggyőződésben, hogy a területi statusquo Franciaországnak és Spanyolországnak a Középtenger és az Atlanti Óceán partja mentén fekvő birtokainak védelme legjobban biztosítható, a francia kormány azt óhajtja . . .

A nyilatkozat kijelenti, hogy a francia kormány erősen el van határozva, hogy jogait ezen tengerparti és szigeti birtokaiiban sértetlenül megőrizze azon esetben, ha újabb előre nem látott körülmények állanak be, amelyek a francia kormány nézete szerint a jelenlegi területi statusquot megváltoztatnák vagy ilyen változtatást elősegítenének. Mindkét kormány szükség esetén a teendő intézkedések tárgyában meg fog állapodni.

A sárga könyv harmadik fontos okmánya ezen szövegnek spanyol fordítása.

Rheinbaden lemondása.

Erlin, június 25. (Saját tudósítónktól.) Nem igaz az a hír, hogy Rheinbaden belügyminiszter le akar mondani, mert az államminisztérium alnöke ő helyette Betman-Holveg lett. Félhivatalosan hiszik, hogy a birodalmi kancellár és a pénzügyminiszter közt jó az egyetértés, a császár pedig a fekete sas-renddel tüntette ki a pénzügyminisztert.

A török vámfölemelés.

Konstantinápoly, június 25. Az osztrák-magyar nagykövetség ma értesítette a portát a 3 százalékos vámfölemeléshez való hozzájárulásról. A vámfölemelés holnap lép hatályba. A többi nagykövetségek is megkapták már kormányaitól a beleegyező utasítást Franciaország kivételével, mely azonban óráról-óra várja az utasítást.

A francia haditörvényszékek megszüntetése.

Páris, június 25. A kamarában napirenden a haditörvényszékek megszüntetésére vonatkozó javaslat áll. Ribot e javaslat tárgyalását jelen pillanatban nem tartja időszerűnek. Ugyanez a nézete a miniszterelnöknek, aki kifejti, hogy a legutóbb történtek aggodalmat keltettek a hadseregben az uralkodó fegyelem tekintetében. Jaures attól tart, hogy az elhalasztás a javaslat elejtését jelenti. Labory előadó csatlakozik a miniszterelnök nézetéhez, mire 316 szavazattal 223 ellenében a javaslat tárgyalásának elhalasztását határozzák el. A kamara ezután elhatározza, hogy a jövedelmi adóra vonatkozó javaslatot hétfőn tárgyalja, mire az ülés véget ért.

Parasztlázadás.

Bukarest, június 25. A kamarában Jorge függetlenségi képviselő interpellációt intézett a kormányhoz, a melyben utal annak szükségességére, hogy a legutóbbi agrármozgalmak okozói amnesztiát nyerjenek és azt kérdi, mily intézkedéseket akar a kormány a zavargások alkalmával elkövetett kihágások tárgyában életbeléptetni. Bratianu belügyminiszter kijelenti, hogy az amnesztia a korona prerogativája és nem tartja tanácsosnak a dolognak mostani tárgyalását. Bizék a többség a kormányban, mely minden körülmények között meg fogja szilárdítani az állam nyugalma és a társadalom békéjét.

Francia minisztertanács.

Páris, június 25. A mai minisztertanács az ország délvidékének helyzetéről tanácskozott. A kormány állást fog foglalni a szocialista képviselők azon indítványa ellen, hogy a tüntetések alkalmából letartóztatott polgárok ideiglenesen bocsátásának szabadon, minthogy ezen indítványt alkotmányellenesnek tartja. A minisztertanács elhatározta, hogy Androuejeult, a montpelleri törvényszék tanácsosát és büntető kamarájának elnökét felelősségre vonja egy a kormányhoz intézett zsarolással felérő levele miatt. Thomson tengerészetiügyi miniszter bejelentette, hogy több hadihajónak Toulonból történt elindulása az e hó 27-én kezdődő hadgyakorlatokkal van összefüggésben.

Az olasz katonai hitel.

Róma, június 25. A kamara folytatta a rendkívüli katonai hitelre vonatkozó törvényjavaslat tárgyalását. A névszerinti szavazásnál 209 szavazattal 31 ellenében elvetették a szélső baloldali által, az első szakaszhoz benyújtott azon módosítást, hogy a katonai kiadásokra vonatkozó hitel 60 millióról 20 millióra szállíttassék le. A kamara ezután a törvényjavaslat összes szakaszait fellállással elfogadta.

A csehek klubjának elnöke.

Bécs, június 25. A csehek klubja egyhangulag dr. Kramarz választotta elnökévé és dr. Zecseket elnökhelyettesévé.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, június 25. Gabonaiózsde. Zárlat. Buza irányzata állandó, júliusra 91 $\frac{3}{4}$ K., szept-re 94 $\frac{3}{4}$ K., — Tengeri szilárd, júliusra 52 $\frac{3}{4}$ K.

Csikagó, június 25. Terménytőzsde. Zsir. jul.-ra 8.87, tegnap 8.65, szeptemberre 9.07, tegnap 8.85. Szalonna short clear —, tegnap, —. Sertésus júliusra 16.05, tegnap 15.70.

New-York, június 25. Terménytőzsde. Gyapot. New-Yorkban 13.10, jun.-ra 11.79, szept-re 11.65. New-Orleansban 12.41. Petroleum stand withe. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.45, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178. Zsir. Vestern Steam 9.20. Rohe festvérek 9.25. — On 4.300—43.50. — Réz 24.00—24.50.

EGYETÉRTÉS

szerkesztőség és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18—26. szám.

Mezőgazdasági iparfejlesztés.

Budapest, június 25.

Manapság, az iparpártolási mozgalmak aranykorában, nem lesz tán érdektelen egy-két szót ejteni a magyar mezőgazdasági iparágakról is. Sajnos, hogy a hazai iparpártolás terén is csak ma jutottunk el odáig, hogy szentesített törvények biztosítják immár a magyar ipar megizmosodását és az állami költségvetésben jelentős tételek szerepelnek arra nézve, hogy az Ausztriával való vámközösségünk egy emberöltőt meghaladó korszaka alatt koldusbotra juttatott magyar ipar fejlesztessék, erősítsék és felvehesse a versenyt Ausztria és a nyugati államok felénk tóduló iparterményeivel szemben. Hacsak 10—15 esztendővel ezelőtt is ily törvényes és konkrét alapokra fektetjük a magyar iparpártolási akciót, bizonyára könnyebben megküzdhetnénk Ausztriával szemben a küszöbön álló gazdasági különválás és az önálló, független berendezkedés esetére.

A mezőgazdasági iparok fejlesztése tekintetében még sulyosabb a helyzet. Azt lehet mondani, hogy alig van magyar mezőgazdasági iparunk a szeszipart és malomipart kivéve, a többi mezőgazdasági iparágakat számottevőnek tekinteni nem lehet. Példát vehetnénk pedig Anglia, Németország, Franciaország és sok részben Ausztriától is, ahol a mezőgazdák, sőt maguk a főrangok is éppen séggel nem idegenkednek az ugynevezett üzleti vállalkozásoktól s ugyszólván majdnem minden nagy és középbirtokos egyben iparos is s nem elégszik meg a nyerstermeléssel, hanem a föld hozadékát ipari feldolgozás révén teszi értéke-sebbé.

Nálunk a mezőgazdasági iparüzéshez éppen úgy megvannak a kellő feltételek, mint akár Angliában, akár Németországban, sőt némi tekintetben még előnyösebb a helyzet, mert számtalan nyersanyagból, hogyha a mezőgazda iparüzésre adja magát, nem fog versenytársat találni más közgazdasági faktorban, legfeljebb meg kell küzdenie neki a külföldi mezőgazdasági ipar behozatalával szemben. Ezt a küzdelmet pedig az iparal foglalkozó mezőgazda annál is könnyebben felveheti, mert míg a külföldről behozott mezőgazdasági iparcikk ára részben a vámmal, részben a vasúti szállítási díjtételekkel feltétlenül magasabb, addig az idehaza előállítandó mezőgazdasági iparcikk ezek a tételek nem terhelik, vagy ha terhelik is szállítási díjtételek, az elenyésző csekély ahhoz, amit a Németországból vagy más idegen államból behozott iparcikk elcsenvedni kénytelen.

Mint fentebb említettük, számottevő mezőgazdasági iparunk, a szeszgyártást kivéve, nincsen. Ennél az iparágánál is a magyar mezőgazda üzleti érzéke legnagyobb részben hiányzik. Termeli a nyersszeszt a szeszfőzdetulajdonos, de nem vállalkozik a finomítására; a legutóbbi évtized alatt az ország több vidékén alakultak szeszfinomítók, melyek nyersszeszt nem termelnek, csak átvészik finomítás végett a szeszfőzdetől. Ezen a czimen a nyersszesz finomításával hektoliterenkint 3—5 koronát nyernek s ez igen jövedelmező foglalkozás, mert ha a bérfinomító tízezer hl. nyersszeszt finomít évenként, megvan neki a 40.000 korona évi bevétele. Több ízben megnyilvánult már az a törekvés a szeszfőzdevel bíró gazdák közt, hogy vidékenként, körzetenként közös finomítókat létesítsenek, ahová beszállítják finomítás végett a nyersszeszt. Mindezek a törekvések azonban csak papirosan maradtak meg, mert az általánosnak ismert magyar felbuzdulás mindig lelohadt a zérófokra, amikor a cselekvés terére kilépni kellett. A magyar mezőgazda a magasabb koncepcziók után nem törekedett; vállalkozási hajlama ki nem fejlődött, az idők változó forgatagában beérte a nyerstőmeg termeléssel s igazi magyar élhetlenséggel szemlélte azt, hogy a mezőgazdasági nyerstermékeket kivivő külföldi vállalkozók minő busás hasznot vágnak zsebre a feldolgozás révén.

Hogy pedig mindez így áll, utalhatunk a legregibb magyar őstermelési ágak termékeire. Itt van a gyapju. Sok millióra rug évente az az összeg, amelylyel a külföldnek adózunk, amiért föl-

dolgozás végett kiviszi a nyers gyapjut s behozza és méregdrágán eladja feldolgozva a mi saját nyerstermékünket.

Itt van az elhanyagolt textilipar. Kormányférfiainknak évről-évre benn van a programjukban, az expozéjukban a textil-ipar megteremtése nem kevesebb, mint husz esztendő óta. Ezen a czimen kerek nyolczvan millió korona vándorol ki tőlünk külföldre, mert édes keveset tettünk e téren is mindezideig.

Hát a kender és lentermelés terén, nem abnormis állapotnak kell azt tartanunk, hogy a nagy vasuti területeket elfoglaló nyers kender az élélmis külföldi üzletember kiviszi, feldolgozza és készáru alakjában visszahozza? E tekintetben a legnagyobb nemtörődomség vádjával kell előállanunk a kormányval szemben, mely a „kenderakció“-t leszerelte azért, mert talán száz-ezer korona visszafizetendő államsegélyvel ehetett volna csak életrehozni. Ennél a mezőgazdasági iparnál már csakugyan nem lehet okolnunk a magyar gazdaközöniséget, mely nem riadt vissza az áldozatok hozatalától. Három évi mozgalom homokra épült, meghiusult, hajótörést szenvedett azért, mert egyik-másik miniszter begombolkozott, — fázott egy százezerkoronás államsegély megadásától.

Hustermekekért és tésztaneműekért csak maga Ausztria négy millió koronát visz ki tőlünk évenként. Elszomorító, hogy a sok millió korona értékű hentes- és húsarú importáltatik, ami ezen iparunk elmaradottságára vall. A cseh mezőgazda a sertést maga dolgozza fel, páczolja, füstöli és daczára, hogy sertésstenyészts terén nagy kiviteli állam vagyunk, a prágai sódort és egyéb hentesárukat nagy pénzzel fizetjük meg.

Nemkülönben állunk a cukorral. 35—40 millió korona értékű cukrot hozunk be csak Ausztriából, holott maga a magyar cukorrépatermelés teljesen elláthatná a belfogyasztást.

Az állati termékek földolgozása körül újabb időkben számbajöhető haladás mutatkozik; néhány év óta ugyanis van valamelyes vajkivitelünk, de mégsem oly számottevő, amilyen lehetne egy ily specziell állattenyészts országban, mint hazánk. A külföldi sajtok domináló szerepét még nem nyugozta le a kárpáti, magyaróvári stb. sajt, — pedig itt csakugyan elérne a „mezőgazdasági iparpártolás“ a magyar közönség részéről.

Sörárpánkért, komlónkért bejön a külföldi vevő s ugyszólván a „lában“ veszi meg a nyersterményt. Sörfogyasztásunk háromnegyede külföldről behozott, de magyar sörárpából és komlóból földolgozott italra esik. A külföldi éllemessége kétszeresen pénzel mi rajtunk. Gyümölcs feldolgozásról, kandirozásról, olajgyártásról, burgonyakeményítőgyártás, gyümölcsaszalás, faanyag feldolgozás elmaradottságáról s e téren való veszte-segeinkről hasábokat lehetne összeírni. S mindez a magyar őstermelő osztály éllemességének hiányán, a vállalkozási hajlam és az üzleti szellem teljes hiányosságán mulik.

Pedig tagadásba vonni nem lehet azt, hogy nálunk a gazdasági iparral való foglalkozásnak nincsenek legyőzhetetlen akadályai. A gazdasági fejlődésnek magával kell hoznia gazdáinknál az éllemességet és több jövedelemre való törekvést abban, hogy ráadják magukat az ipari vállalkozásra. Példát vehetnének a magyar nyerstermelők az amerikai farmerektől, akiket midőn megkérdeztek állatértékesítésük felől, azt felelték: „Mi minden porcikáját értékesítjük a marhának, szőrét-bőrét, husát, trágyáját — egy baj van mégis: a bőgését értékesíteni nem bírjuk.“

Ha a magyar gazda dolgozza fel nyersterményeit, a feldolgozásból eredő haszon is a zsebében marad.

Tápot kell tehát adni a mezőgazdasági iparpártolásnak is s ha a magyar mezőgazdák követik nyugati kollégáikat, s nem riadnak vissza a gazdasági ipari vállalkozástól, a nemzeti munka és termelés új mederbe kerül mihamarább és kiegyenlítő hatásait nemcsak a magyar termelő, de a magyar fogyasztóközönség és maga az állam is érezni fogja. Ehhez azonban szükséges az, hogy hívjuk

életre minden vonalon a magyar mezőgazdasági ipart, amiről — sajnos — ma kevés szó eshetik, pedig az idő igen alkalmas hozzá!

Mozgó képek.

A vizsga.

A lapok örömmel írták meg, hogy a kis József főherceg mily kitűnően vizsgázott. Az öröm, a megelégedés általános volt. Milyen másként fest azonban a kép, ha a kis főherceg például nem jól vizsgázik. Leírok egy ily jelenetet.

I. felvonás.

A főherceg: Kedves tanár ur, sok jót hallottam már önről. Igazán örvendek, hogy önt szemelték ki fiam vizsgáztatására.

A tanár: Oh kérem... fenség...

A főhercegnő: Megnyugvással bizom fiamat az ön tapintatosságára...

A tanár: Oh kérem... ez a kegy...

Az adjutáns: Also nur flott!...

A tanár: Oh kérem...

Az elnök: Csak ügyesen... de hát ön, mint kiváló tanerő...

A tanár: Oh kérem...

(Leülnek.)

II. felvonás.

A tanár (egy táblára mutat): Fenség legyen szives megmondani, hogy ugy-e ez itt egy czethal...

Kis főherceg: Igen... ez czethal...

A tanár: A kiejtés nem volt egészen helyes... Az „e” betűt kegyeskedjék elhagyni... Egy „e” betű ide, vagy oda ugy sem számít... Tehát ez a hal...

Kis főherceg: Czethal...

A tanár (izzadva.): No igen... czethal... Kérem, mit gondol, hol él egy czethal?

Kis főherceg: Az czethal az eczetben él...

A tanár (nagyot nyel.): Igen... de a czethal az ugy-e a vízben él?

Kis főherceg: Nem a vízben él...

A tanár: Helyes; a meghatározás igen éles; nem a vízben él, hanem a tengerben él. Meddig él a czethal a tengerben?

Kis főherceg: A czethal addig él, míg ki nem huzzák...

A tanár (veritéken homlokkal): Nagyon jó; és ha kihuzzák, akkor, akkor...

A kis főherceg: Akkor a czethal megdöglik.

A tanár: Kitűnő! És ha megdöglik, mit csinálnak vele?

A kis főherceg: Eltemetik.

A tanár (drukkban): No igen; amit nem dolgoznak fel; de sokat feldolgoznak; és pedig csinálnak belőle...

A hadsegéd (mutatja, muntha inna valamit).

A kis főherceg: Italt csinálnak belőle...

A tanár: Nagyon jó! (a szülők felé mosolyogva). Nagyon jó! És pedig miféle italt? fenség is ivott bizonyára...

A kis főherceg: Bort? Azt nem a czethalból készílik; azt a pinczéből hozzák...

A tanár: Ugy van, nem bort, hanem mást...

A kis főherceg: Mást? Pezsgőt? De az csak a francia czethalaktól lehet jó...

A tanár: Nem pezsgőt... mást...

Papa (sug): Csuka —

Mama (sug): Máj —

Hadsegéd (sug): Olaj —

Elnök (sug): Csukamájolajat!

Kis főherceg: Csukamájolajat!? Azt nem! Azt a csukából készílik... a májából, nem a czethalból...

Tanár: De igen...

Kis főherceg: Nem lehet!

Tanár: De kérem... higgye el fenség...

Kis főherceg: Nem hiszem... (pityereg.) Czethal... czethal... csuka...

Tanár: Jól van, kérem, tehát fenség most már —

Kis főherceg (elsírja magát): Hagyjon engem békében...

Elnök: A vizsgát befejezzük! A kis főherceg képességeinek valóban meglepő bizonyítványát adta...

III. felvonás.

Főherceg (élesen): Azt hittem tanár ur gyakorlótabb kisgyermekek oktatásában...

Főhercegnő (hidegen): Köszönjük, ámbár kissé jobban megválogathatta volna a kérdéseket...

Hadsegéd (röviden): Trottil!

Elnök (kurtán): Kérje majd nyugdíjaztatását!

Kis főherceg (könyes szemmel): Tanár és azt se tudja, hogy a csukamájolajat nem a czethalból csinálják...

Botrányok egy nagy pör körül.

— Lengyel Zoltán kontra Polónyi Géza. —

Budapest, június 25.

Szinte robbanásszerű szenzációval jutott ma egy újabb fordulatához az a kétségbeesett, nagy harc, amely immár esztendeje folyik irgalmat nem ismerő kíméletlenséggel, közéletünk két nem közönséges méretű alakja, Polónyi Géza és Lengyel Zoltán között. És ez az újabb fordulat most már olyan külsőségek között jelentkezik, amely kétséget sem hagy aziránt, hogy itt nem amolyan első vérre menő párosviaskodásról van szó, hanem igazi istenítéletéről. És ez a szokatlanul komor perspektíva, szinte megdöbbeníti a küzdelem szemlélőit, akik most már nem is a politikai botránypört látják ebben az ügyben, hanem egy szörnyű darab kortörténetet.

A szenzáció egy mai estlilap hasábjain indult világgá és azzal vádolja meg Polónyi Géza volt igazságügyminisztert, hogy egy Varga József nevű embert pénzzel, fenyegetésekkel rá akarta venni, hogy Lengyel Zoltán elleni pörében hamis tanúságot tegyen Lengyel Zoltán ellen. Maga a szenzáció főhőse, Varga József mondja el az esetet a következőképpen:

A vád.

Háromnegyed esztendei betegeskedés után, teljesesen pénztelenül érkezett föl ide Pestre a hó 13-án reggel, hogy valami irodai foglalkozás után lásson. Napokig való eredménytelen álláskereső után a jószerecsében bizva fölment Polónyi Dezső ügyvédi irodájába is munkát kérni. Polónyi Dezső azonban éppen elmenőben volt, mikor ő a kapun belépett, tehát ott a lépcsőházban állította meg, hogy tőle munkát kérjen. Elmondta, hogy zilahi születésű és itt volt Pesten alkalmazva a földmívelésügyi minisztériumban, ahonnan betegsége miatt kellett távoznia. Bátyja azonban most is az egyik minisztériumban szolgál és pedig az igazságügyi minisztériumban Kónya miniszteri tanácsos keze alatt. Hivatkozott erre a testvérbátyjára, hogy ő is megbízható, tisztességes ember és kérte Polónyi Dezsőt, hogy adjon munkát neki az irodájában.

Polónyi Dezsőnek, Varga József előadása szerint, csak az az egy körülmény ragadta meg a figyelmét, hogy zilahi születésűnek mondta magát és ebbe is akaszkodott bele:

— Miért nem fordul a képviselőjéhez, ha maga zilahi ember? — kérdezte némi idegességgel. — Miért nem megy Lengyel Zoltánhoz?

Varga erre állítólag azt felelte, hogy egyszer kért valamit Lengyeltől, aki azonban kérését nem teljesítette. Ezért inkább napszámba megy, sem hogy tőle kérjen még egyszer valamit.

Polónyi Dezsőt állítólag nagyon kielégítette ez a felelet és utána rögtön szóba állt Vargával, sőt felhívta magát irodájába, és ott zárt ajtók mögött azt az ajánlatot tette neki, hogy gazdagon megjutalmazza, állást szerez neki, bátyját pedig előléptetéshez juttatja, ha egy szívességre vállalkozik.

Mikor megkérdezte, hogy mi legyen az a szívesség, Polónyi Dezső eladta, hogy tanura lenne szüksége a Lengyel Zoltán elleni pörben, aki azt vallaná, hogy őt Lengyel aktalopásra akarta csábítani. Meg is mondogta mindjárt a részleteket is, ahogyan vallania kell. Azt kell mondania, hogy március elsején föntjárt az igazságügyminisztériumban, ahol Lengyel Zoltánnal találkozott. Lengyel felismerte őt, tudta, hogy ő is járatos a minisztérium ügykezelésében, de meg azt is tudta, hogy a bátyja ott van alkalmazásban és ezen a réven rá akarta venni, hogy hamisítsa rá a bátyja nevét egy kivételi lapra és ilyen módon szerezzen meg egy pár hivatalos aktát, amelynek számát egy papírszetelekére írva át is adta neki. Ugyanakkor pedig a zsebébe csusztatott tíz forintot, hogy azzal vesztgesse meg a minisztériumbeli szolgálkat.

Varga József állítása szerint ezt a vallomást

akarta tőle Polónyi Dezső Lengyel Zoltán ellen kicsikarni. Ő azonban szabadkozott, hivatkozott a tisztességére és csak akkor engedett az unszolásnak, amikor Polónyi Dezső a pénz és állás ígértetésén kívül azzal is megfenyegette, hogy bátyját elcsapatja a miniszteriumból.

A szigeten.

Végre is belement a dologba szinteg, Lengyel megtudja, mit terveznek Polónyiék Lengyel ellen. Polónyi Dezsőtől azzal vált el, hogy este ismét fölkeresi irodájában, ahonnan aztán kimennek Polónyi Gézához a Margitszigetre.

Mindez pedig június 21-én történt és Varga aznap estéjén ismét elment a Polónyi irodába. Fölmennie azonban nem kellett, mert a ház előtt egy fiatalember várta, aki kocsin kivitte a Margitszigetre Polónyi Gézához. A volt igazságügyi miniszter éjjel háromnegyed tizkor fogadta Vargát. Állítólag nagyon barátságos volt hozzája, szivarral, üléssel kínálta. Aztán rátért a dologra. Polónyi ismételte előtte mindazt, amire fia Dezső már előzetesen kitanította őt és megkérdezte, hogy akarja-e mindezt a bíróság előtt is vallani, ha igen, ellátja pénzzel, állással, sőt még a bátyját is pártfogolni fogja.

Varga a saját állítása szerint, erre szinteg ismét kijelentette, hogy vállal mindent, amit csak kívánnak tőle. Ekkor Polónyi Géza átment alvó felesége szobájába, tintát-tollat-papírt hozott és vallomását egy nyilatkozat formájában leíratta vele. Ennek a nyilatkozatnak egész szövegét tudósításunk más helyén közöljük.

Mikor azonban a nyilatkozat alá volt írva, Polónyi Gézának még egy föltétele volt. Varga ezt így adja elő:

— Most már mindennel rendben volnánk, csak még egy tanut szerezzen, aki jelen volt, amikor Lengyel meg akarta vesztegetni.

Ezt is megértettem és hirtelen azt mondtam, hogy van egy emberem, Salamonnak hívják, utóbb Balassára változtatta a nevét. Pénzért megteszi. Polónyi ezzel nagyon meg volt elégedve és tizenegy óraker megleg kézszerítással bucsuzott tőlem, mégegyszer kijelentette, hogy nagyon becsületes ember vagyok és gondoskodni fog rólam.

Azután így folytatja Varga: Másnap fölmentem Polónyi Dezsőhöz, aki megismételte ígéreteit, nagyon meg volt mindennel elégedve, de készkiadásai megtérítésére hajlandó volt. Egy alumíniumszekrényre mutatott, hogy abból adhatna tőbbet is, de majd csak később. Most kérjem egy névjegyen írásban a készkiadásaimat és irjam meg nyomban:

Nagyságos uram, készkiadásaim fedezésére pár koronát tessék adni.

Ez a jegyzék különben, amely 1 frt 29 krról szól, a következő tételeket tartalmazza:

	frt
Villanyos Vampeticshez	0-10
" vissza	0-10
Telefon	0-10
Hidpénz	0-02
Villanyos a Margit-hidon át	0-12
A szigeti belépődíj	0-25
Lóvasut a felső szigetre	0-10
" vissza	0-10
A szigeti szállodai portásnak	0-20
lithon kapupénz	0-10
Villamos a híd-től hazáig	0-10

Összesen 1-29

Polónyi Dezső ekkor azt kívánta tőle, hogy ezt a jegyzéket tegye borítékba és hordárral küldje fel hozzá, amit ő meg is tett, s a hordár őt koronát hozott le neki az utcára, ahol megvárta.

Lengyel mindenről értesül.

Varga Polónyi Dezsőtől egyenesen Lengyel Zoltánhoz sietett, akit mindenről értesített. Elmondta azt is, hogy Polónyi Géza estére ismét magához várja őt a szigeten, mert be kell neki mutatnia a másik tanut, akit Balassa néven jelentett be nála. Ez a Balassa egy földmívelésügyi minisztériumi tisztviselő. Ezt azonban nem vihethi magával; arra kérte tehát Lengyel Zoltánt, hogy adjon melléje másvalakit, akiben megbizik. Lengyel irodájának egyik alkalmazottját, Somogyi Jenő joghallgatót bizta

meg azzal, hogy Vargát Polónyi Gézához elki-sérje. Varga azonnal kocsira isült Somogyival és egyenesen kihajtatott a szigetre Polónyi Gézához. Utközben természetesen kitanította kísérőjét mindenre, hogy miként viselkedjék Polónyi előtt és így fölkészülve kértek kihallgatást a Margitszigeti villában.

Mit mond Somogyi.

Somogyi Jenő joghallgató így mondja el a szigeten történeteket:

Szombaton este jelentkezett Lengyel Zoltán irodájában Varga József zilahi lakos és előadta, hogy őt előbb Polónyi Dezső, azután Polónyi Géza Lengyel ellen hamis tanúságra akarták rábírní s e czélból őt egy általuk kitalált tényállásra ki is tanították.

Mivel ezt a gazságot le akarja leleplezni, megkért engem arra, hogy menjek vele fel a Margitszigetre, ahol Polónyi Géza azonnal fogadni fog bennünket és itt ő be fog engem mutatni, mint egy olyan tanut, aki a Polónyiék által neki szügerált tényállást bizonyíthatom.

Varga József ural a 165. sz. bérkocsiba ülünk és kihajtatunk a szigetre, éjjel háromnegyed 11 órakor, utközben Varga József elmondotta a Polónyi Géza által betanított aktalopási hazugságot, elmondott nekem egynehány zilahi nevet és megállapodtunk abban, hogy én úgy mutakozom be, mint zilahi fiu.

Negyed 12 órakor érkezünk a nagyszállóhoz, ahol a portásnak szólunk a fogadtatás végett. A portás azonban értésünkre adta, hogy a kegyelmes ur már alszik. Erre Varga ur felszólította a portást, hogy csak vigye fel az általa megírt névjegyet a kegyelmes urnak. A névjegyen a következő szöveg állott:

Elvállalt kötelezettségemhez hiven egész munkát akarok végezni s mivel holnap utazom, elhoztam barátomat, ki kész ugyanezen nyilatkozatot adni.

E névjegyet a portás felvitte és csakhamar azt a választ hozta, hogy a kegyelmes ur vár és siessünk. Mi felsiettünk és a kegyelmes ur vetett ágyánál kabátját hirtelen magára kapva fogadott kettőnket egyszerre.

Kedves öcsém! Foglaljanak helyet, mi a neve?

- Somogyi Jenő.
- Hol lakik?
- Szív-utca 50.
- Nohát mit tud? Mondja el, amiért Varga ur idehozta.

En erre elmondtam mindazt, amit Varga ur nekem elbeszél, az egész hazug tényállást. Előbb azonban kértem, hogy engem is vegyen pártfogásába, mert most nincs állásom és az apám nem segíthet. Ő erre igenlőleg bólintott és mosolygott.

Ezután hirtelen Vargához fordult és odaszólt neki a következő szavakkal:

— Hát azzal a Balassával mi is van? Varga erre kifakadt, hogy az bizony egy komisz zsidó, aki mindjárt pénzt akar.

— Jól csinálja a zsidó, előre kéne a pénzem. De szólj neki valamit arról, hogy én velem közli ezt?

- Igen, mondá Varga.
- Ejnye ez hiba, mert az mindjárt hozzájuk fut.

Ő aztán tovább füzte a beszédét, már közölte a dolgot az illetékes körökkel és azután ha kell, majd nem én P. G., hanem maga hivatkozzék Somogyira.

Ezután ismét megkérdezte lakásomat és feljegyezte, ezután elbucszott és mi fél 12 órakor elhagytuk a szállót.

Mindezekről az igazsághoz teljesen hiven előadtam nyilatkozatomat és hajlandó vagyok mindezt bíróság előtt esküvel megerősíteni.

Mi van Balassával?

Varga József mindezekhez még hozzáadja, hogy Polónyinak föltűnt az előre bejelentett tanu elmaradása és meg is kérdezte, hogy mi van azzal a Balassával?

Erről a jelenetről így emlékszik meg Varga: — Amidőn kijelentettem neki, hogy az a zsidó bajosan vehető rá, mert előre pénzt kért, addig egy lépést sem tesz; erre ő ugyancsak mosolyogva kijelenté: „jól csinálja a zsidó, neki előre kéne a pénzem” s azután így folytatta: „de szólj-e neki előre, hogy ez mire kell?” Mire én kijelentettem, hogy igen, s erre ő a rosszalását e szavakkal fejezte ki, „hogy ez nagy hiba, mert az mindjárt hozzájuk fut”.

Ezek után előadta, hogy tanúságomat már az illetékes köröknek tudomására hozta, hogy engem ezért már be is ajánlott és megkért arra, hogy

Somogyi urra én hivatkozzam, hogy ne legyen ezt kénytelen megtenni.

Ez a teljes tényállítás, ahogyan a szereplő személyek előadják és mindezek alapján dr. Vázsonyi Vilmos Lengyel Zoltán nevében a következő följelentést adta be ma a székesfővárosi államrendőrség főkapitányához:

Tekintetes Rendőrkapitányság!

A budapesti kir. büntetőtörvényszék előtt ez év folyamán kétféle bűnügy indult meg ellenem. Ezek egyikét Polónyi Géza volt igazságügyi miniszter indította sajtó utján elkövetett rágalmozás, illetve levéltitok megsértése miatt, a másikat hivatalból tették folyamathba a BTK. 479. §-ba ütköző hivatalos titok elárulásában való részesség czimén — mintha én Hajdu Gyula volt állami számszéki irodatisztet felbujtottam volna arra, hogy a tisztán saját elhatározásából, hazafias felbuzdulásból velem közölt hivatalos aktákat hozzam elhozza, mindkét ügy jelenleg a vizsgálat stádiumában van. Ez ügyekben a nyomozat folyamán már 2 olyan tanut hallgattak ki és eskettek meg, akik valóban tanuvallomást tettek és akiket erre kétségtelenül Polónyi Géza és Polónyi Dezső tanítottak ki. A rendőrségnél fekvő hivatalos iratokból is kell, hogy megállapítható legyen, de egyébként is bizonyítható, hogy Wallenstein Róza tanuvallomását előzőleg Polónyi Gézával és Polónyi Dezsővel beszélte meg, valamint be van bizonyítva az is, hogy Polónyi Géza az akkor már kiutasított nőt, aki kihallgatása alkalmával betegséget színelte, az nap késő este nem átalotta fogadni és vele hosszú ideig értekezett. — Van bizonyítékom arra nézve is, hogy Wallenstein Róza kihallgatása Polónyi Gézával előre kiesztelt terv szerint történt, amely tervben programként szerepelt már e nő külföldre való utaztatása is. Bebizonyítható, hogy Wallenstein Róza, mikor még Polónyiékkel ellenséges viszonyban állott, a pénznek olyan szükében volt, hogy fiakkeresének is adósa maradt, tüzelő anyagot sem tudott vásárolni és felaprított képeretekkel fütetett, holott néhány nappal elutazása előtt már nagy pénzüsszeggel rendelkezett. E ténynyel csak egybe kell vetni azt a számos tanuval igazolható körülményt, hogy Wallenstein Róza pénzért akarta eladni Polónyi Gézának az ismeretes levelet és végül nem szorul bővebb logikai magyarázatra e nőnek az a hirtelen átváltozása, hogy P. G. ellenségéből hirtelen Polónyi Géza szolgálatába szegődött át. Merániai Braun Móríc, a returjegyes tanu is a Polónyi-féle irodán keresztül jelentkezett tanukihallgatásra. Nem szorul bővebb taglalásra, hogy e férfiut az utazási költségek és az utazás fardalmainak viselésére nem pusztán az igazság szomjuhozása birta rá. Mindezt tudtam, de följelentést nem tettem már csak azért sem, mert e cselszövekek mind kudarcot vallottak; a levéltitoksértés miatt folyt eljárás jogerősen megszünt és merániai B. M. vallomása belefutott a neveltségébe. Most azonban Polónyi Géza már oly vakmerően kezdi üzni hamis tanuszerző műveleteit, hogy tovább tétlenül nem maradhatok. Cselekvésre készlet a jogos védelem, de egyuttal közérdeknek is tartom, hogy a közbiztonságot veszélyeztető förtelmes cselszövezeit leleplezzem.

Följelentést teszek tehát Polónyi Géza és Polónyi Dezső budapesti lakosok, országos képviselők és ügyvédek ellen a Btk. 222. §-ba ütköző büntett elkövetése miatt.

Itt következik a tényállítás elmondása, aztán így folytatja a följelentés:

Polónyi Géza f. hó 21-én esti 10 órakor a margitszigeti nagyszállóban levő szobájában maga diktálta le Varga Józsefnek a hamisan teendő vallomás tartalmával megegyező nyilatkozatot, melyet Varga József az ő diktálása után sajátkezűleg irt és azt alá is írta. A hamis tanuszerzőnek és a hamis nyilatkozatnak czélja pedig az volt, hogy a Hajdu-féle ügyben engem, mint aktatolvajlásra szokásosan felbujtót tüntessen fel. Az eset analógiájánál fogva azt valószínűsítse, hogy Hajdu Gyulát, habár ő ennek ellenkezőjét állítja, ugyancsak pénzügértekekkel én bujtottam fel s ezáltal esetleges vád alá helyezésemet és elítéltetésemet előmozdítsa. Ha pedig lehetséges, akár egy új bűnügyet is koholjon ellenem. Erre vall Polónyi Gézának azon megjegyzése, hogy Varga József nyilatkozatát már átadta az illetékes köröknek. A már jelentkezett és ki is hallgatott tanuk előadása szerint ezen hamis tanúságra való rábírást Polónyi Dezső és Polónyi Géza folyó hó 21-én és 22-én követették el, amikor Polónyi Dezső Varga Józsefet 5 izben, Polónyi Géza pedig 2 izben fogadta, első alkalommal 21-ikén este 10 órakor egyedül, második alkalommal pedig 21-én éjjel 11 és 12 órák között Somogyi Jenővel együtt. Annak igazolására, hogy Polónyi Géza a margitszigeti Nagyszállóban levő lakásán folyó hó 21-én, pénteken este 10 órakor hosszabbban fogadta Varga Józsefet, valamint annak igazolá-

sára, hogy ugyanott folyó hó 22-én éjjel tizenegy órakor együttesen fogadta hosszabbban Varga Józsefet és Somogyi Jenőt, tanukénti kihallgatását kérem Volovics Márton portásnak (Felső-Margitsziget, Nagyszálló), aki egyuttal Varga Józseffel és Somogyi Jenővel sürgősen szembesítendő lesz. Annak igazolására, hogy milyen körülmények között jelentkezett nálam Varga József f. hó 22-én este és mint kért maga mellé embert, a cselszövény leleplezésére, tanukénti kihallgatását kérem a következőknek: Lengyel Akos földbirtoikos állandó lakása Kraszna, (Szilágy), dr. Győző Dezső ügyvéd (Budapest, Teréz-körút 35.) és Földes István ügyvédjelölt (lakik: Ujpest, Petőfi-utca 2.) E megdöbbentő eset csak egy láncszeme Polónyi Géza rendszeres hamis tanuszerző műveleteinek. Hajdu Gyuláné már a vizsgálóbíró előtt vallotta, hogy február 28. és március 2. közti vapon egy vörösbajuszu ember jelent meg nála egy déli órában, midőn férje nem volt odahaza. A bemutatkozást megtagadta. Minden módon rábírní igyekezett, hogy férjével együtt tegyenek hamis vallomást, s akkor ő biztosítja az asszonyt, hogy férje jó állást kap s minden adósságukat kifizetik. Hajdu Gyuláné lakása: Veres Pálné-utca 13. I. emelet 7. Reich Jakabnéval, kit sajtóperemben neveztem meg (lakik: VII., Lövölde-tér 2/a. II. emelet), ugy folyó ha 18—19-én Grünfeld Jakab (Hajós-utca 15. szám.) Polónyinak régi embere, ágense és 8 esztendeig volt irodai alkalmazottja járt puhatolódzni, hogy hogyan, miért és mi okból jelentkezett ő Polónyi ellen tanuként s neki azt magyarázta, hogy a kioszk-bérlét ügye nem is vonatkozhatott oda, mert szerinte Polónyi akkor még nem volt fővárosi bizottsági tag, Adám Bélánál (VII., Rákóczi-ut 50. II. emelet 53.), a mióta reá sajtóperemben tanuként hivatkozottam, két uriember járt, ezek egyike kétszer is és őt arra igyekeztek rábeszélni, hogy ne vallja meg azt, amiért reá hivatkozottam. Mindkét uriember szoros összeköttetésben áll Polónyival. Mindezek feltétlenül igazolják a nyomatékos gyanu, ugy Polónyi Géza, mint Polónyi Dezső ellen, hogy ők a Btk. 222. §-ába ütköző bűncselekményt elkövettek. Kérem tehát a nyomozatnak az ügy fontosságára való tekintettel sürgős elrendelését.

Budapest, 1907. június 24.

Tisztelettel
Lengyel Zoltán

Mit mond Polónyi.

Polónyi Géza volt igazságügyminiszter a maga részéről, a következő nyilatkozatot teszi közzé az ügyre vonatkozólag:

„A Nap” című estilap „Polónyi, a felbujtó” című cikkében Lengyel Zoltán képviselőnek dr. Vázsonyi Vilmos ügyvéd utján a székesfővárosi államrendőrség főkapitányához intézett följelentését is közli. Válaszom erre a közleményre és följelentésre igen rövid, miután ehhez a nyilatkozathoz kapcsolom azt a jelentésemet, amelyet a budapesti kir. ügyészségnél adtam be és amely a tényállást és a történeteket hiven adja elő. Eddig is a bíróságnál kerestem és most is ott várok elégtételt. Nem tehetek egyebet, mint hogy Magyarország tisztességes társadalmát arra kérem, várja be a bíróság előtt való tárgyalást. Magából a közleményből egészen világos, hogy becsületes ellen tervszerűen is tovább folyik az aknamunka, amely az ítélkező esküdtzének befolyásolását és a bírói eljárásnak irányítását eddig hallatlan mértetben czélozza.

A jelentés.

A jelentés, amelyet a nyilatkozat említ és amelyet Polónyi Géza még a mai nap folyamán az ügyészséghez juttatott, így szól:

Tekintetes Királyi Ügyészség!

Folyó év június hó 21-én, amikor a Felső-Margitsziget nagyszállójában, ahol egészségem helyreállítása czéljából tartózkodom, este az ajtót is magamra zárva, olvasmányaim elvégzése után lefeküdni szándékoztam, kopogást hallottam ajtómon. A szálloda portása azzal kért az ajtó kinyitására, hogy egy ur sürgősen akar velem beszélni. Az ajtónak kinyitása után belépett hozzám egy ur, ki magát Varga Józsefnek, zilahi lakosnak, mutatta be és akit én azelőtt sohasem láttam. Kérdésemre, hogy mi a kívánsága, előadta, hogy ő a mai napon a kereskedelmi miniszternél volt audiencián, de az audiencia meg nem tartott, illetve őbe nem jutott és így, miután reggel el akar utazni, de lelkiismerete sugallatára már hosszabb idő óta jelentkezni kívánt nálam, hogy hivatalnokoskodásom idejére vonatkozólag velem egy fontos tényt közöljön, arra kért, hogy bár ilyen késő éjszakai órában hallgassam őt meg. Miután hivatalnokoskodásomra hivatkozott, kötelességemnek tartottam őt meghallgatni, amire ő a következő tényállítás elbeszéléséhez fogott:

Körülbelül ez évi márczius elején lehetett, amikor ő az igazságügyminisztériumban, szerinte hat év óta alkalmazott Varga Sándor bátyját, aki szerinte

Kónya min. tanácsos osztályába van beosztva, meglátogatta. A folyosón találkozott Lengyel Zoltánnal, aki őt, mint zilahi fiút megismerve, egy bevezetés után arra hívta fel, hogy pénzért fivérének aláírását hamisítsa az ugynevezett kivételi jegyzéken és neki a számok szerint felsorolt jegyzéket adta át, hogy melyik ügyiratokat kíván bevezettetni. Midőn előterjesztésének eme részéhez ért, félbeszakítottam és figyelmeztettem őt arra, hogy én kénytelen leszek ezen jelentését hivatalos uton, az illetékes tényezőknek tudomására juttatni és így, ha ennek következményeivel leszámolt, úgy ne folytassa tovább szóbeli előterjesztését, hanem írja le mondani valóját, nehogy az másként kerüljön a hatóság elé, mint ahogy azt ő akarja. Erre ő kijelentette, hogy neki is az lévén a szándéka, hogy a hatóság előtt tehesse meg vallomását, készségesen foglalja írásba a tényállást. Ekkor én, miután szobámban sem tinta, sem toll nem állott rendelkezésemre, átmentem a szomszédos szobába és tintát és tollat hoztam át. Ezután a magát Varga Józsefnek nevezett ur hozzáfogott az A) alatt ezennel eredetiben becsatolt, általa sajátkezűleg írt és aláírt fogalmazásába és egyéni, illetve vidéki sajátosságú nyilatkozatába. En pedig azalatt olvasmányaimat folytattam. Midőn a nyilatkozattal elkészült, azzal bucsuzott el tőlem, hogy a Lengyel Zoltán által sajátkezűleg írott aktajegyzéket, amint hazamegy, rögtön el fogja küldeni. Másnap, vagyis június 22-én, a reggeli órákban egyenesen Czárán István királyi főügyész urhoz mentem, hogy vele a most elmondottakat közöljem. A főügyész ur bírói vizsgálaton lévén elfoglalva, vele nyomban nem beszélhettem, de még aznap találkoztam vele és azon megjegyzéssel közöltem vele a történeteket és a nyilatkozatot, hogy én Varga Józsefet nem ismerem, kitérőről és hitelt érdemlőségéről semmi tudomásom nem bírok, de kötelesszerűleg bejelentem a hivataloskodásomra vonatkozó esetet. Még június 22-én délelőtt el-tökélt szándékom szerint felkerestem Günther Antal igazságügyminiszter urat és vele is annak megjegyzésével, hogy én Vargát nem ismerem és hitelt érdemlőségéről sejtlemem sincs, azzal közöltem a történeteket, hogy ezt hivatalos tudomásulvétel végett közlöm vele; a további intézkedéseket belátására bízván. Czárán István főügyész ur oda-nyilatkozott előttem, hogy a történeteket és a nyilatkozatot mutassam be közvetlenül a budapesti királyi ügyészségnek. Ennek ezennel tisztelettel eleget teszek. Még június hó 22-én este ugyan-csak közvetlenül lefekvésem előtt zárt ajtómon új-ból kopogtatást hallottam. A portás ismét azt jelentette, hogy két ur sűrűszen kíván velem beszélni. Az ajtó kinyitása után újból Varga József ur egy magát Somogyi Jenő joghallgatónak nevező urral, aki mindjárt lakását is bemondta (Sziv-utca 50.) jött a szobámba. Kérdésemre, hogy mit kívánnak, Varga előadta, hogy nem utazott el, hanem beszélt ma a nyilatkozatában Salamonnak nevezett, de most Balassa nevű urral, aki állítólag a földmíveléstügyi minisztériumban szolgál s aki szerinte részletesen emlékezik ugyan a Lengyel Zoltánnal való beszélgetésére, de miután zsidó és a Naptól, amelylyel összeköttetésben van, ingyen löversenyjegye van és attól fél, hogy ezt és a Naptól járó jövedelmeit elveszik, a tanus-kodástól vonakodik. Itt van azonban Somogyi Jenő, aki szintén látta a kérdéses beszélgetést. Még szóhoz sem jutottam, midőn Somogyi Jenő azt kezdte beszélni, hogy ő látta ugyan Vargát Lengyel Zoltánnal beszélni és hogy valamit dugdos a zsebébe, hogy mit, azt nem tudja. Terhemre lévén a két fiatal ember késő éjjeli látogatása, de nem is akarva a dologról velük tovább beszélni, azzal szakítottam meg Somogyit, hogy módjában lesz a hatóság előtt elmondani azt, amit tud, de most engem ne zavarjanak tovább, hanem hagyjanak lefeküdni. Ez a beszélgetés mindössze néhány percig tartott. 23-án reggel a szállodai portás azt a kérdést intézte hozzám, hogy mit csináljak az ilyen jelenlétezőkkel, mire én leghatározottabb alakban megtiltottam neki, hogy az esti órákban bárkit, de különösen ezt a két fiatal embert hozzám bejelentse.

Midőn ezen tényállást a tekintetes királyi ügyészségnek az eredeti nyilatkozattal együtt bemutatom, teszem arra való tekintetből, hogy a velem közölt dolgok hivataloskodásom idejére vonatkoznak és így azoknak az illetékes hatóságoknak tudomására juttatása kötelességem, mindazonáltal annak ismételt hangsúlyozásával, hogy sem Varga Józsefet nem ismerem, sem az általa előadottakról közvetlenül semmi tudomásom sincsen. Tisztelettel Polónyi Géza.

Varga József nyilatkozata.

Itt közöljük eredeti helyesírásával és egész terjedelmében Varga Józsefnek azt a nyilatkozatát is, amelyet éjszakának idején a Margit-szigeten írt Polónyi Géza előtt s amelyet ma Polónyi, beadványához csatolva szintén az ügyészség elé juttatott.

Az érdekes nyilatkozat így szól:

Nyilatkozat. Alulírott ezennel kinyilatkoztatom és esetleg szükség esetén esküvel is megerősítem, hogy a pesti tartózkodásom alatt Polónyi Géza kegyelmes ur még azon időben az igazságügy minisztere volt körülbelül márczius elején volt, hogy Sándor jogszigorló testvér bátyámnál fenn voltam a minisztériumban, mit melesleg megjegyzek máskor és többször is tevék, amidőn országgyűlési képviselőnk dr. Lengyel Zoltán is fennjártván meg-látott s megszólítva a következő kérelmet intézte hozzám. Megjegyzem kölcsönös kimagyarázat után t. i., hogy miben járok fenn.

S amidőn előadtam, hogy Sándor bátyám már 6-ik éve, hogy a minisztériumban van alkalmazva s jelenleg is üres óráimat nála töltöm, azonnal reátért, hogy ő egy pár darab hivatalos iratot kíván beszerezni, de hozzá ő nem igen juthat, tegyem meg azon szíveséget és írjam a kivételi lapra a bátyám nevét s a három szolgák egyikével hozassam fel és ezután, habár csak egy napra is bocsássam a rendelkezésére, ő fardozásaimat dotálni fogja és hogy a szolgáknak is tudjak egy pár hatost adni, előleges kiadásaimra 20, mond husz koronát erőszakkal a zsebeimbe csuszatott, jölehet én tiltakoztam és kérelmére tagadó választ adtam.

Ezek után még kétszer vagy háromszor a lakására hivatott, kétszer fenn is jártam, midőn is még mindég szuggerált az akta bűnös uton való megszerzésére, mint mindég, a legerélyesebben visszautasított.

A kérdéses akták számai saját kezével lettek feljegyezve s azok mai napon is birtokomban vannak.

Megjegyzem, hogy Salamon nevű barátommal e tárgyban Lengyel képviselő ur távozta után beszélünk, én ugyan csak annyit említettem, mutatva a számokat tartalmazó papírkát, hogy kért ezen akták beszerzésére.

Budapest, 1907. június hó 21 én.

Varga József

zilahi lakos,

Rákóczi-utca 36. szám.

Nyilatkozik a föltűnést keltő ügyben Polónyi Géza fia, Polónyi Dezső országgyűlési képviselő is, aki a következő sorok közlésére kért felbentünket:

Egy magát Varga Józsefnek nevező egyén állított be hozzám a minap és elmondotta azokat, amiket az atyámnak előzetesen mondott el. Ezután egy előre elkészített jegyzéket terjesztett elő és kérte, hogy az azon felsorolt kiadásokat, egy forint huszonkilenc krajczár összegben fizessen ki. Ezt megselekedtem, Varga még egyszer felkeresett, de akkor is kurtán fogadtam, Varga element, nyomban hordárt küldött azonban hozzám, aki levelet hozott, hogy adjak Vargának költségek címén néhány koronát. A hordárt elutasítottam. Több szavam nincs. Egyenesen lehetetlenség, hogy én további nyilatkozatokkal szavam hihetőségét aljas bérenczekével állítsam szembe.

Végül nyilatkozik maga Lengyel Zoltán is, aki a következőket mondja:

Nyilatkozat.

Polónyi Géza nyilatkozata beismerés. Beismeri, hogy Varga Józsefet folyó hó 21-én este 10 óra-
kor margitszigeti lakásán fogadta. Beismeri, hogy tőle a Hajdu-féle ügyben ellenem való felhasználásra nyilatkozatot kért és kapott. Beismeri, hogy e nyilatkozatot Günther Antal igazságügyminiszterrel és Czárán István főügyésszel közölte.

Első kérdésem: Mi köze volt Polónyi Gézá-nak a Hajdu-féle ügyhöz? Ez nem az ő saját-pere, ebben ő se fél, se tanu, se sértett. Tisztes-séges ember, ha „ismeretlen” jelentkezik nála azzal, hogy vallomást akar tenni, azt mondja neki: — Menjén a rendőrséghez, menjen az ügyészhez vagy a vizsgálóbíróhoz, de nem csinálhat vele mohón nyilatkozatot, kivált nem éj-szaka és kivált nem gyöngékedő állapotban gyógy-fürdőben. De Polónyi Géza nagyon sietett. Ő tudja miért.

Második kérdésem: Minő jogon állott szóba Günther igazságügyminiszter és Czárán főügyész Polónyi Gézával, aki a Hajdu-féle ügyben magán-ember, akinek chez az ügyhöz semmi köze. Nem hihetem, hogy ez megtörténhetett volna.

Harmadik kérdésem: Mivel mentheti magát Polónyi Géza azért a tényért, hogy folyó hó 22-én éjjeli 11 órakor ujra fogadta az „ismeretlen”, sőt kísérelt is. Miattuk ujra felöltözik, ahelyett hogy azt üzenné ki: Legyen másnap és nappal és tanuk jelenlétében szerencsém. Miért nem felel nyilatkozatában arra, hogy mi volt a Varga József névjegyén, melyet hozzá a portással beküldött és hol van az a névjegy? Varga József és Somogyi Jenőtől, a rendőrségi vallomásokkal igazoltan azt kérdezte: Mi van Balassával? Tehát Balassa volt a kiszemelt második hamis tanu; de azért nyomban feljegyzi Somogyi Jenő lakását, nyomban kézséggel helyettesíti

vele Balassát, pedig becsületes uton tanut helyettesíteni nem lehet. Feljelentésem elmondja, hogy milyen tanuszerző műveletek sorozatát kísérelték meg ellenem. A szájak mindig ugyan egy helyre vezetnek vissza. De a sorozat még nem teljes. En is bizom a bírói vizsgálatban. Csak az az egy kérelmem van, hogy az Polónyi ur folyosói privát információi nélkül ejtessék meg. En ezt a vizsgálatot nyomban kértem, de Polónyi Géza ur csak ma este, kinjában, leleplezte-tése után tákolt össze számos hirlapíró tanu jelenlétében egy bejelentést a királyi ügyészséghez, melyet nyilatkozatában már beadottnak jelez.

Magyarország tisztességes közvéleménye, a melyre Polónyi Géza hivatkozik, ismeri mindkettőnk életét. En nem a Theisz-korszakból nőtem ki, nem a bordélyházak légkörét szivtam magamba. Hogy miként került hozzám lelkiismereti furdalások által gyötörtetve Varga József, azt kifogástalan uri em-berek egész sorozata igazolja. Egyenes uton jár-tam mindig, most is azon keresem az igazságot.

Lengyel Zoltán.

Igy áll ma ez az ügy. A holnapi nap azon-ban, valószínűleg újabb fejleményeket hoz benne.

Az olvasóhoz.

Az Egyetértés július elsején új évne-gyedbe lép. Alkalom ez arra, hogy ráír-nyítsuk az olvasó figyelmét az Egyetértés gondolkodására és arra a misszióra, melyet ez az újság betölt.

A nemzeti eszme szolgálása ez az a devise, mely e lap munkájának homlo-kán ragyog. Ahány betűt ebbe az újságba beleírnak, mind a nemzeti eszmét szolgálja, mind egy porszem akar lenni, melyből a nemzeti önállóság és függetlenség falait ki lehet verni. Természetes, hogy aki ilyen munkába fog, önmagának is szabadnak, függetlennek kell lennie. Az Egyetértés az. Vehették észre, hogy némelykor azok ellen kell küzdenie, kiket egykor támoga-tott és uralkodásra segített. Küzd ellenük azért, mert azt gondolja, hogy küzdel-mével a nemzeti ügyet szolgálja.

Hogy a közvéleménynek szüksége van ilyen újságra, azt onnan látjuk, hogy a közönség szinte pártatlan lelkesedéssel ál-loított mögénk. És ebből a táborból minden nap kapunk buzdító szót: csak ezen az uton előre. S mi megyünk is azon az uton előre. Hátra nem nézünk és csak a kitű-zött célt látjuk magunk előtt.

Jó újságot írunk és nagy újságot írunk. Az események leírását sehol nem találják meg úgy, mint az Egyetértés-ben. Világos, tiszta, tárgyilagos előadás — ez minden sora — a melyből az olvasó elfo-gulatlan ítéletet alkothat magának. A rova-tok megbővültek. Érdekesebbek és tágab-bak, úgy, hogy mindaz, ami újságba való, benne van az Egyetértés-ben. A rovatok erényeit külön-külön felsorolni fölösleges; aki kezébe veszi ezt a lapot és pillantást vet rája, nyomban láthatja, mit nyújtanak.

Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondos-kodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhes-sük tovább.

Az Egyetértés előfizetési ára:

egy hónapra	2 K 40 fill.
két hónapra	4 „ 80 „
negyedévre	7 „ — „
félévre	14 „ — „
egész évre	28 „ — „

Uj előfizelőink is teljesen díjtalanul kapják a magyar család számára kiváló gondnal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

UJDONSÁGOK.

A polgár.

Lipót Ferdinánd főherceg nagyon meguntatta a feszélyes, előírásra berendezett főhercegi életet, a folytonos függést, czeremoniálást s úgy érezte, hogy valamivel többre, nemesebbre hivott. Mint Orth János egykori bizalmasa előtt, a polgári élet szabadsága és teljes függetlensége lebegett, anélkül, hogy ugyanennek az életnek kötelezettségeit és nehéz munkáját is vállalhatta volna. Lipót Ferdinánd főherceg oly magasan hitte magát a hétköznapi élet fölé, hogy eddigi boldogtalansága, elégedetlensége egyszeri megszűnését a katonai ruhának levetésével és rangjának letetésével azonosnak találta. Ő úgy hitte valahogy, hogy egyszerűen átlép a polgári életbe, ahol már ott várakozik reá a szabadság és a teljes boldogság. Mint minden békóba vert főherceg, eszményképül a hő, a bátor Orth Jánost választotta, akinek elég ereje volt, hogy szaktíson minden gazdagsággal és a maga boldogságát a maga sajátos utain keresse. Lipót Ferdinándot elkápráztatta ez a formalitás anélkül, hogy annak belső tartalmát értékelni tudta volna. Hiszen sem tudása, sem lelki ereje, sem az általános emberi tulajdonságok olyan kiváló összesége nem volt meg benne, mint megvolt Orth Jánosban. Lipót Ferdinánd szerelme Adamovics Vilma iránt is csak az általános elégtelenség szükségszerű csattanása volt, merem állítani, hogy minden szerelem és minden benső, bármily kezdetleges megértés nélkül, Lipót Ferdinánd a hosszú, önmagával vívott csatározások után ebben a megkötendő házasságban látta a nagy ütközet idejének elérézését. Csatasorba állította tehát lelke minden keserűségét, megunt eddigi élete összes, nyugós tapasztalatait s apró, színes zászlócskákkal látta el ezeket a csapatokat s a zászlócskákra ilyen csábító jelszavakat himzett sok álmatlan, gyötrő éjszakáján: „Boldogok és szabadok leszünk” vagy: „Polgári kötelességem, hogy Adamovics Vilma elvegyem feleségül” és több, egyéb ilyen hangzatos, polgári, egyszerű mulatságot.

Hogy Lipót Ferdinánd főherceg nem szeretete Adamovics Vilma, azt eléggé bizonyítja az a rettenetes nagy úr, mely kettőjük életfelfogása, lelkülete, műveltsége és érzése között tárogott. Nem a nőt látta benne, aki a boldogságot jelenti ezen a földön, hanem a polgári életet, egy kis részét annak az új világnak, amelyben ő a szabadságot és a boldogságot keresi. Csak az eszközt, az alkalmat, hogy vele könnyebben indulhasson a nagy utra.

És hogy aztán elindult és a képzelt igéret-földjére el is érkezett, a polgári élet még több keserűséget, még több szenvedést tartogatott a számára, mint otthagytott kálváriája. Mert Wölfling Lipót nem jól választotta meg polgári asszonyát. Adamovics Vilma a maga kicsi műveltségével, hihetetlenül szűk látókörével egyre többet és többet kívánt attól a férfitől, aki — amint ő látta — érte otthagya főhercegi rangját. Oktalan féltékenységgel egyre jobban és jobban megalázta Wölfling Lipótot, aki sokkal kisebb, idegenebb megalázások elől menekült épp ő hozzá. Adamovics Vilma azonfelül a legkisebb nőiességet sem tanusította ura iránt. Öltözködését elhanyagolta, teste csínjáról lemondott, rendetlen, piszkos zsarnoka lett a polgári tűzhelynek, amelynél már régen kialudt minden elnézés, minden megértés, megbocsátás pislogó lángocskája. Csak füstje volt, szemet, szívet maró füstje ennek a tűzhelynek, amelynél szinte önkívületi letargiában ott gubbasztott az új „polgár” és növesztette a szakállát. Adamovics Vilma fellázadt a tisztaság

ellen s a legnagyobb házi perpatvart csapta a megkínzott egyszerű polgárral.

Mindez sorra ki fog tűnni a most folyó válpör tárgyalásán. Egyről azonban hallgatni fognak az akták, bármerre dőljön is el a bírói ítélet.

Wölfling Lipótot csuffá tette, kivette magából a polgári élet, mert annak szabadságát kereste, de teljesen megfeledezett a polgári élet munkájáról és nehéz kötelességeiről. **Mik.**

Dal, az óvatos Villamos — Kocsiveze — vezetőről!

Itt Budapesten, hol a villamos Naponta tiz-husz embert eltapos,
Hol a kocsivezető arat, és
Így sohasem lesz túlnépésed,
Ahol a kocsivezető vezet
És tiszta szívből olyan jót nevet,
Ha sarkadra lép
A villamoskocsikerék, —
Élt egy derék, jó kocsivezető,
Ki spirítuszba volt helyezhető
Aki el nem gázolt soha senkit,
Se magyart, se németet, se yankee-t,
Figyelme nagy volt mindég, szőnyű éber
S nem került kocsija alá se héber,
Sem más vallású férfi avagy némbér,
Mindég derekasan vezetett ő,
Csingiling Péter, kocsivezető.

Egyszer, mikor épp szabad napja volt,
Valahol a köruton bandukolt,
S hogy a Rákóczi-uthoz érkeze,
Elérte őt is a balsors keze,
Egy villamos örülten arra hajta
És keresztül ment rajta.

A temetése szép volt, megható,
Volt soroksári finom bandaszó
Oly szépen hangzott a gyászinduló,
Oly szomorúan lépkedett a ló,
Azaz a két ló a kocsit elött,
Sok ember s állat meggyászolta őt. —
Csingiling Péter az Ur szent nevében
A koporsóban aludt, nem volt ébren,
Az Enterprise kocsisa is aludt,
S amint a két ló már-már oda jut,
Ismert helyük, — a temető felé,
Villamos robog a kocsit elé,
S hogy csönget, csönget, rendkívül sokat,
Mebokrosodik a gyászfogat,
S a rokkant két nagy fekete gebe,
Örülten száguldani kezd vele.
Tüzzel kapálják fel az ut porát
S viszik a kocsit árkon-bokron át.
A két gebe csak száguld, fut vadul,
A koporsó is szana-szerzte hull,
Csingiling Péter kinyitja szemét
S iszonyatos dühvel tekintve szét,
A bakra ugrik, ostort vesz kezébe,
S kéjjel püföl a vágató gebékre.
„Ez az igazság!” — szólal meg a lélek, —
Nincs olyan rendor, akitől ma félek,
Most én is száguldok, mint az a másik,
Utoisó ut ez, egy végállomásig.
Eddig vigyáztam, de ma nem, ma nem,
O is átrogott a testemen,
Ma ember, állat, ki elém kerül,
A kocsim alatt holtan elterül.
Ma gyilkolni akarok, törni, zúzni,
Én nem fogom a rövidébet húzni
Eleget voltam óvatos, míg éltem
Mindenkit óvtam, mindenkit kiméltem,
De ma, fityülök a sorsigazságra
Hisz engem villamos küldött a másvilágra,
Gyí! Gyí! lovak, vaktában csak előre,
Aki nem tér ki, jön velem,
Nincs kegyelem, nincs kegyelem!
Így megy egy kocsivezető
A temető —
A csöndes, finom, jó kis temetőbe.

Hátról. Hátról: Szerda, június 26. — Római katolikus: János és Pál tv. — Protestáns: János és Pál. — Görög-ország: június 13. Aquilina. — Zsidó: Dina, 11. — A nap két reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két esti 8 óra 46 perczkor, nyugszik 11 óra 21 perczkor. — A horvát miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A közvetési államk. kar fogad d. u. 4 órakor. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor. — Gyászmise Horti Pál lelkifüveir d. e. 11 órakor a terézvárosi plébánia templomban. — Iparművészeti tárgyak árverése a technológiai iparmúzeumban d. u. 4 órakor. — A Nemzeti Szalon nyári kiállítása nyitva 9-6-ig. Belépődíj 1 korona. — Az Uránia Kézvívő társasága nyitva délelőtti 9-1-ig. Belépődíj 20 fillér. — A

Ifjúság-kiállítás a Könyves Kálmán műintézetben. (Nagymező-utca 37-38. sz.), nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványtára nyitva délelőtti 9 órától délután 2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Fővárosi Múzeum zárva. — A földtani intézet múzeuma nyitva 1 korona belépődíjjal. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A Széchenyi Múzeum megtekinthető 1 korona belépődíjjal. — A Menzögazdasági Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Gótho-szoba nyitva 9-12-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-12-ig és 8-6-ig. — A közlekedési múzeum nyitva 9-12-ig és 2-6-ig. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 8-7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 8-8-ig. — A Keresk. Múzeum Könyvtára nyitva 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tantervkészítés nyitva 8-6-ig.

— Személyi hír. Gróf Apponyi Albert közoktatásiügyi miniszter és neje tegnap este Budapestről Bécsbe érkezett s rövid tartózkodás után Tirol felé folytatta útját.

— Lipót Szalvátor főherceg Veszprémben. Lipót Szalvátor főherceg tűzérési főfelügyelő Weidl tűzérési ezredes segédtisztjével ma délután Győrön át Veszprémbe érkezett. A főherceget a vasúti állomáson a város részéről Szegelethy polgármester fogadta és üdvözölte. Az állomásról a főherceg a püspöki palotába hajtatott, amelynek előcsarnokában Hornig püspök fogadta a papság élén. Megérkezte után nyomban tisztelgett a székeskáptalan a főhercegnél Palotay Ferencz nagyprepost vezetésével. Azután a vármegye tisztikara, majd Veszprém város tanácsa tisztelgett, amelynek nevében Szegelethy György polgármester üdvözölte, kikkel a főherceg nagyon szívvelyes elbeszélgetett. A főherceg tiszteletére délután 6 órakor a püspöki rezidenciában diszebed volt. Lipót Szalvátor főherceg a hajmáskéri tűzérési lögyakorlatok megtekintése végett érkezett Veszprémbe. A főherceg holnap kíséretével Hajmáskérre megy. A főherceg érkezése alkalmára az egész város zászlódszt öltött.

— Vilmos császár japán hajón. Vilmos császár ma meglátogatta Kielben a japán hajórajt és a Tsupupo fedélzetén a következő beszédet mondta:

— Uram, a saját nevében, hajóhadam és birodalmam nevében szívesen üdvözölöm önöket. Teljes mértékben méltányolom azt a jóságos szándékot, amely a japán császárt vezette, midőn e hajórajt Kielbe küldte. Fogadják szerencsekívánataimat hajóik és legénységük kiválóságához. Bizom abban és remélem, hogy a japán és a német hajóhadak mindig mint jóbarátok és bajtársak együtt fognak működni és hogy lobogóink mindig egymás mellett fognak lengeni, amikor arról lesz szó, hogy a világon a békét és a rendet kell biztosítani.

A császár a hajóraj parancsnokának átnyújtotta fényképét sajátkezü aláírásával, a tiszteket pedig magas rendjelekkel tüntette ki.

— Gyászmise V. Ferdinándért. A főrendiház elnöksége a következő körözvényt teszi közzé: Boldogult V. Ferdinánd Ausztria császára és magy. ap. király ő felsége lelküdvéért július hó 1-én délelőtti 10 órakor a Nagyboldogasszonyról nevezett budavári koronázó templomban ünnepies gyászmise fog tartatni, miről a helyben lakó főrendeket tisztelettel értesíti az elnökség.

— Vilmos császár Angliában. Londonból hivatalosan megerősítik, hogy Vilmos császár novemberben látogatást fog tenni Windsorban. Látogatása egy hétre terjed s Windsor környékén több napig vadászni is fog.

— Az olasz hajóraj útja. Az olasz hajóraj tegnap Szalonikiból nem Szmirnába, hanem Besyka-Bayba ment, ahonnan Brochetti altengernagy az Accordat hajón az Issedin nevű császári jacht kíséretében holnap délután érkezik Konstantinápolyba.

— Löttek a szerb trónörökösre. Belgrádból jelentik éjjel, hogy György trónörökös tegnapelőtti életveszedelemben volt. A Száván csolnakázott és halászatot, közben a magyar parthoz közeledett. A magyar pénzügyőrök csempésznek tartották és rákiáltottak, hogy ezvezen a partra, de a trónörökös a szerb partnak irányította a csolnakot. A pénzügyőrök háromszor löttek utána, de golyóik nem találták a trónörököst.

— Carnegie Hágában. Andrew Carnegie ma Hágába érkezett és Hill amerikai követnél szállott meg. A külügyminiszter ma délelőtti fogadta Carnegie Andrást és ez alkalomból köszönetet mondott neki a békepalota építésére adományozott összegért.

— Magyarország ismertetése Párisban. A párisi földrajzi társaság ülésén Járay államtanácsbíró Magyarország népességéről tartott előadást. Járay, aki nemrég utazta be Magyarországot, a nemzetiségi kérdéssel és a magyarországi nemzetiségiek történeti fejlődésével foglalkozik.

— **Kinevezések a közigazgatási bíróságnál.** A belügyminiszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnökkel egyetértőleg, a közigazgatási bírósághoz Zomor Ferencz közigazgatási bírósági irodatisztet segédhivatali igazgatóvá, Hoffmann Antal közigazgatási bírósági irodasegéd-tisztet irodatisztává, Erdős Fülöp közigazgatási bírósági kezelő-gyakornokot irodasegéd-tiszté és Kovács Lajos közigazgatási bírósági díjnokot kezelő-gyakornokká nevezte ki.

— **A Eulenburg-botrány.** A berlini előkelő köröket még mindig foglalkoztatja a kamarilla botránya, mely igen sok politikust sodort le a politikai színtérről. A „Mittagszeitung“ most erre vonatkozóan érdekes reminiscenciát közöl. A császár — úgymond az idézett lap — a botrány kiderítése után nem vált meg azonnal benső barátaitól, illetőleg nem számuzta őket udvarából. Ugyanis közvetlenül azután, hogy a trónörökös a „Zukunft“ néhány példányát bemutatta császári atyjának, Vilmos császár azonnal magához hívatta a rendőrség elnöki osztályának vezetőjét, Windheim kormánytanácsost, a kihallgatás folyamán pedig az lett, hogy *Borries* rendőrfőnököt táviratilag visszarendelték Kissingenből, ahol kurát tartott. A rendőrfőnök előbb jelentést tett magának a kérdéses ügyekről *Treskov* rendőrbiztos által és csak az így beszerzett adatok alapján tett újból jelentést a császárnak, aki a jelentéshez képest adta ki utóbb a rendeleteit.

— **Széchenyi Ödön grófné Budapesten.** Széchenyi Ödön grófné, Széchenyi Ödön gróf török pasának felesége napokkal ezelőtt a Ludoviceumban súlyos betegen fekvő fiának meglátogatására és ápolására Budapestre érkezett. A Ludoviceum vezetősége a legnagyobb előzékenységgel teljesítette a grófné kérését, hogy fiát ápolhassa és ezen ápolásnak dr. Csédy törzssorvos szakavatott gyógykezelése mellett megis lett a sikere. Széchenyi Ödön grófné azonban maga is fia felépülése után súlyos beteg lett, úgy, hogy a Szent János-kórházba kellett szállítani. Ertesülésünk szerint azonban Széchenyi Ödön grófné felépült betegségéből és most már rövidesen visszautazik Konstantinápolyba.

— **Hazafias gyári munkások.** Glatz Antal Bihar megye főispánja meglátogatta a Magyar Aszfalt Társaság tulajdonát képező tatarosi, felsődernai és bodonosi gyártelepeket, melyeken körülbelül 1500 munkás dolgozik az aszfalt és kőszénbányákban meg az aszfaltgyárban. A főispán kíséretében volt *Szatmári Mór* orsz. képviselő is, kinek kerületéhez tartozik Bodonos és Felsőderna. A nagyarányú telepek és bányák megtekintése szerfölött tanulságos volt, mert a legmodernebb berendezésűek. A látogatás alkalmával a munkások mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták a 48-as főispánt és nagyszámú kíséretét. Vasárnap délelőtt szép és lélekemelő hazafias tüntetés volt a felsődernai aszfalt-gyárban, ahol a gyár munkásainak nagy tömege, amelyet a gyár tisztviselői vezettek és amelyhez csatlakoztak a szomszédos községek román választói is, a Himnusz énekése mellett zászló alatt vonultak fel a nagyvendéglőbe, ahol *Láncz József* tanító szép beszédet intézett *Szatmárihoz*, mint a kerület képviselőjéhez, hangsúlyozva a gyári munkások tiszta hazafiságát és a függetlenségi eszmékhez való ragaszkodását. *Szatmári* hatásos beszédben válaszolt, ismertetvén a függetlenségi párt szociálpolitikáját, azt fejtette, hogy minden szociális törekvésben ott kell lenni a hazafiság vezető gondolatának. A nagy lelkesedéssel fogadott beszéd után, amelyet a munkások több ízben zajosán éljeneztek, Glatz főispán intézett gyönyörű beszédet a munkásokhoz, dicsérvén hazafiságukat és figyelmeztetvén őket, hogy tartanak ki a magyar zászló mellett. Majd a Himnusz eléneklése után a munkások *Kossut Ferencz*, *Glatz Antal* és *Szatmári Mór* életetésével oszlottak szét.

— **Házasság.** *Huszár Béla*, a Franklin-Társulat intézője, vasárnap délelőtt tartotta esküvőjét *Láitzó* Elzával, *Láitzó* A. cs. és kir. ékszerész leányával. Az esküvőn többek között ott láttuk: dr. König Gyula miniszteri tanácsost, vásárhelyi *Wodjéner Artur* udvari tanácsost, *Gárdos Alfréd*-et, a Franklin-Társulat igazgatóját, *Gerő József*-et, a Leszámitoló Bank igazgatóját, *Czettel Gyula* kir. tanácsost, *Geiger J. B.* m. kir. udv. tanácsost, *Czettel Dávid* vezérigazgatót, *Ballai Lajos* miniszteri tanácsost, *Kozma Géza* vezérigazgatót, *Láng József* máv. főmérnököt, *Ujhelyi Bálint* nagybirtokost, *Süßsohn Emil* máv. főfelügyelőt és *Hortobágyi Antal* igazgatót.

— **Az Országos Nőképző-Egyesület** (IV., Veres Pálné-utca 36. sz.) eddigi VIII. osztályos leánygimnáziumát a jövő 1907/8-ik iskolai évtől kezdve a teljes állami tanterv átvételével *váltakozó osztályú intézetté fogja átalakítani.* Olyanformán t. i. hogy az egyik évben csak a páros (II., IV., V. és VIII.), a másikban csak a páratlan (I., III., V. és VII.) számú osztályai lesznek meg. *Ez okból a jövő*

iskolai évben első osztályt már nem nyit, a többiek azonban az új szervezet fokozatos kialakulásáig természetesen megmaradnak.

— **A Jogkar új dékánja.** Dr. Csarada Jánost, a nemzetközi jog nyilvános rendes tanárát, akit a budapesti tudományegyetem tanácsa az 1907–8. tanévre a tudományegyetem jog és államtudományi karának dékánjává választott meg, kedden délelőtt az egyetemen óvációban részesítették. Az új dékán előzékenysége biztosította annak, hogy a tudományegyetem jogi karán a rend és fegyelem, amely különben a jelen tanévben dr. Kmetty Károly dékánja alatt a legrövidebb ideig sem lett megzavarva, továbbra is fenmarad.

— **A milliárdosné toilette-je.** Kíváncsi adomát mond el egy amerikai lap, amely Edward királylal Biarritzban történt. Az angol király tudvalevőleg néhány hónappal ezelőtt Biarritzban pihente ki az utazás fáradalmait és egy napon Harold Baring aszszony, az ismert amerikai milliomos neje hívta meg ebédre. *Baringné* termetét egy csodálatosan szép halvány-kék toilette tette még fejedelmibbé és még a nők is megbámulták a finom csipkékét rajta. Alig, hogy leült az előkelő társaság az asztalhoz, a szolgál-hordozta a levesestálat, az ügyetlen ember azonban megbotlott és a fál párolgó tartalma ráomlott a háziasszony pazar ruhájára. — Mindenki rémülten nézett az ügyetlenség áldozatára, azt hívné, hogy *Hardingné* egy pillantása össze fogja zuzni a szolgát, de ime egy izma se rándult meg, csak arra kérte királyi vendégét, hogy néhány pillanatra visszavonulhasson. A király, aki mint a nő nem alapos ismerője, jól tudja, mily kellemetlen az ily eset egy elegáns hölgynek, meg nem állhatta csodálkozását kifejezni az amerikai nő önuralmát. Az ebéd egy percre sem szenvedett megszakítást és husz perccel később újra megjelent *Baringné*: és ime egy tiszerte szebb, pompásabb, gazdagabb toilette százszotha jobban emelte érvényre a nábobné szépségét. *Edvárd* király elkezdett tapsolni és a többi vendég sem lehetett kevésbé udvarias. És a történet humoros csattanóját csak később fecsegte el egy bőbeszédű szolga. *Baringné* a diner alkalmából egy új ruhát rendelt Párisban *Worth*-nál, mint-hogy a csodaszép halványkék ruha egyszer már volt rajta és a milliomosok kodexe értelmében még egyszer fölvennie nem volt szabad. Veszedelmesen közeledett az ebéd ideje, de az új toilette még mindig nem érkezett meg. Szorultságában az amerikai nőnek zseniális ötlete támadt. Becsöngette a föltálató szolgát és a komorna jelentéében ráparancsolt, hogy öntse le majd a levestel, ha a komorna inteni fog. A szolga nem értette meg mindjárt a dolgot, de a ravasz komorna elérte a célját és mikor ebéd közben megérkezett *Worth* szabó remeke, intett a lakájnak, a lakáj megbotlott és a finom tekenősbéka-leves ráomlott a nábobné halványkék toilettejére.

— **Gyermekek mulatsága.** A Beketow-cirkusz igazgatósága vasárnap délután négy árvaház leány- és fiugyermekeit látta ingyen vendégül. Az árvák igen jól mulattak és előadás végén megköszönték az igazgató szívesességét, aki a következő vasárnap délutánjain is szívesen látja vendégül az árva gyermekeket.

— **Az ostendei sakkverseny.** Ostendéből jelelti udósítónk: Ma befejezték a függőpartitákat, amelyek közül természetesen a *Rubinstein* és *Teichmann* közti játszma kimenetele iránt volt legnagyobb az érdeklődés, mert annak az eldőlésétől függött, hogy *Rubinstein* egyedül kerül-e ki győztesként a versenyből. Am *Rubinstein*, ki a tizenegyedik fordulóiig egyetlen játszmát sem veszített, az utolsó partiban nem tudta magának még a remist sem biztosítani s így a rá nézve kedvezőtlen állásban félbeszakított játszma az angol *Teichmann* győzelmével végződött. Ily módon *Rubinstein* és dr. *Bernstein* holversenyben *első*k lettek, miután mindketten egyformán 19½ egységet értek el. *Duras* megnyerte függőpartiját *Leonhardt* ellen és *Salveval* remist csinált. *Blackburne* nyert *Cohn E.* ellen és *Shories* John ellen. A *Shories*—*Süchting* és *Shories*—*Metger* játszma remis lett. Ugyszintén remis lett a *Leonhardt*—*Blackburne* parti is.

A verseny végállása a következő: I—II. *Bernstein* és *Rubinstein* 19½, III—IV. *Mieses* és *Niemzowitsch* 19, V. *Forgács* 18½, VI. *Teichmann* 18, VII. *Duras* 17½, VIII. *Salve* 17, *Marco* 16½, *Tartacower*, *John* 16, *Cohn E.* 15, *Snosko-Borowski* 15, *Spielmann* 15, *Blackburne* 13½, dr. *Perlis* 13½, *Süchling*, *Swiderski* 13, *Billecard*, *Leonhardt* 12, *Metger*, *Shories* 11½, *Cohn W.*, *Scheve* 11, *Lee* 10, *Shoosmith* 9½, *Jacob*, *Van Vliet* 8½, *Mortimer* 5.

— **Egyetemi templom.** A belvárosi egyetem templomban a nyári szünet alatt csak minden vasárnap délelőtt 10 órakor tartanak szent misét.

— **Öngyilkos konzulátusi titkár.** Ma délután *Förév* helység mellett a parasztok egy egész feloszlott hullára bukkantak. *Bincsik* főszolgabíró és dr. *Hardtmuth* kerületi orvos azonnal kivonultak s a hullát agnoszkálták. A férfi 26 éves volt, több névjegy volt nála, amelyből kitűnt, hogy a halottat *Erich Albertinek* hívták s a *bordeauxi osztrák-magyar konzulátus* titkára volt. Kétszáz koronás bankjegyeket, egy kevés aprópénzt, egy aranyórát találtak nála, azonkívül egy arany lánczot, két konyakostüveget s sok más egyebet. A főszolgabíró sürgönyileg rögtön a külügyminisztériumhoz fordult s Bécsből nemsokára meg is érkezett a megtalált konzulátusi titkár testvére, aki Bécsben orvos. A hullában rögtön felismerte fivérét, aki május 25-ike óta eltűnt Bécsből. A titkár súlyos idegbajban szenvedett. Valószínűleg ezért követte el az öngyilkosságot. *Erich Albert* előtt fényes karriér állott. A hullát *Pozsonyban* temették el.

— **Horti Pál hamvainak hazaszállítása.** *Horti* Pálnak, a távol keleten oly tragikus véget ért festőművésznék földi maradványait *Bombayban* helyezték örök nyugalomra. A művész özvegye illetékes helyen már most lépéseket tett, hogy elhunyt férjének hamvait hazaszállítsák. Kérése azonban ez idő szerint alig teljesíthető, mert az egészségügyi hatóságok nem engedik meg egy sárgalázban kimúlt halott exhumálását. A hazaszállítás csak évek múlva történhetik meg. Művészkörökben különben mozgalom indult meg, hogy méltó emléket állítsanak *Horti* Pálnak.

— **Aki mindenáron meg akar halni.** *Cserniczki* Ádám malommunkás tegnap este az upesti hid mellett beleugrott a Dunába. Éppen akkor haladt arra felé három munkás, akik, mikor látták a habokkal küzdő embert, utána ugrottak és kimentették. A parton *Cserniczki* nagy lármát csapott.

— **Micsoda disznóság, hogy megfogják az embert!** Hagyjanak engem meghalni!

Azzal neki ugrott a három munkásnak s ott verte, ütötte őket, ahol éppen érte a keze. Majd hirtelen megfordult, szaladni kezdett s újból a Dunába akarta vetni magát. De még mielőtt a parhoz ért volna, az utána rohanó munkások megfogták és a földre teperték. *Cserniczki*-t a mentők szállították az Irgalmasok kórházába.

— **Diáksíny.** Nagy diákok csinnytevéseiről már sok vidám fejezetet jegyzett föl a napi krónika, de kis diákok mégis ritkábban követnek el följegyezni való dolgokat. Most az aradi főreáliskola egyik harmadosztályú tanulója követett el egy diáksínyt, mely érdemes arra, hogy följegyeztessék. Az eset tragikomikus. De azért megdöbbentő részlete az, hogy a kis diákok féljé-meddig a boszu vezérelte. A kis diák, aki tekintélyes családból való, vasárnap délelőtt belopózott a gimnázium üres tanácstermébe, ott fölfeszítette a nagy asztal fiókját, kivette belőle a törzskönyvet, amelyből a bizonyítványokat szokták kiírni és a véglegesen megállapított osztályzatokat össze-vissza javíttatta. Akikre haragudott, azoknak csupa szekundát javított bele, a barátjainak pedig csupa jelest. Azután nyugodtan hazament. Ma délelőtt azután kitudódott a dolog. Egy másik növendék, aki attól félt, hogy számtanból megbukik, megkérte *Gérecz Károly* nevű tanárját, hogy nézze meg, vajjon a számtantanár megkegyelmezett-e neki. A tanár megnézte s a fiut, ennek nagy rémületére, arról értesítette, hogy nemcsak a számtanból, hanem még más három tárgyból is megbukott. A fiu sirva rohant tanáraihoz és panaszkodott nekik, hogy igazságtalanul bántak vele, hiszen ebből is, abból is mindig jól felelt. Tanárjai nem értették a dolgot, mert egyikük sem buktatta meg a fiut. Utána néztek tehát a dolognak és ekkor ámulva látták a meghamisított osztályzatokat. *Poros Vida* igazgató rögtön vallatóra fogta a pedellust, aki megmondta, hogy tegnap délelőtt látta, hogy egyik növendék bentjárt az iskolában. De egyebet nem tud róla. Erre előfoglák a fiut s ez sirva bevallotta, hogy mit csinált. De elmondta azt is, hogy a pedellussal összejátszott. Hiszen önékűbe be sem juthatott volna a tanácsterembe. A fiut rögtön eltávolították az intézettől. Az osztályzatokat pedig elejétől végig

revidálni kell a tanári karnak, mert különben minden bukott diák azt mondhatná, hogy nem a tanárai buktatták meg, hanem a csalafinta gonosz kis diák.

— **A vadember.** Végre tehát meg van! Emeleten, földszinten, vendéglőben és kávéházakban az emberek már hetek óta addig-addig törték a fejüket, míg alig maradt nem betört fej az egész országban. És miért törték az emberek a fejüket? Az emberek azért törték a fejüket, mert el nem tudták képzelni, hogy miért válik a Wölfling-pár. A főherceg annak idején lemondott címéről, rangjáról, vagyonáról, csak hogy Adamovits kisaszonnyat feleségül vehesse. És alig mondhatta a magának, — már válnak. A legalaposabban. Hogy mi lehet ennek oka, ezt százan is tudták, ezren is beszéltek. De tudvalevő dolog, hogy amit százan és ezren tudnak — másként, az nem igaz. Mérget lehetett volna tehát arra venni, hogy amiket mondanak, az oly igaz, mint hogy pl. a házturak többet nem fognak stájerolni vagy hogy a piccoló ára legközelebb lemegy.

Ámde most maga az egyik illetékes fél, Wölflingné nyilatkozik. Elválnak a férjétől, mert — **vadember.** Igen. Vadember pedig azért, mert szereti a borjúsültet, megessi a csirkepörköltet és rajong a tengeri rákokért! Rettenetes! Elképzelni azt, hogy amit a férj eszik, az még néhány percczel előbb élt és élvezte a lét örömeit. Borzasztó! Ez bántotta Wölflingné finom idegeit, hogy lehet húst enni, mikor oly pompás füvek, zöldségek teremnek a földön! És Wölflingné csak ilyeneket evett! Szarkalábfilet, kökörös-becsinált, utifűszelék békányál-mártással. Ilyeneket főzetett Wölflingné, ami sehogyan se tetszett a férjnek és ezért sokszor zajos jelenetek folytak le kettőjük között. Wölflingné úgy kiabált, mintha bős Elektra volna, ki fogadalmat tett, öt kulissza megrepesztésére; Wölfling ur pedig olyan hársányan diskurált, mintha egy dandárt vezetne rohamra.

Ámde a kis viharok; nagy viharok, hamar elűlnek. De Wölflingné kényes idegeit még más dolgok is izgatták.

A férje kétszeresen vad ember volt. Nemcsak mert húst evett, hanem előfordult, hogy nem borotválkozott meg és a haját nem vágatta le. Lehet, hogy nem volt pénze, lehet, hogy megfélemlített, de borzasztóan nézett ki, mint egy pápua! Csoda-e, ha Wölflingné elszörnyedve látta mindezt, egyik ájulásból a másikba esett? és végre is eltökte magát, hogy elváljon a vadembertől. Mindezeket a felvilágosításokat rosszul teszi, aki elhiszi, azért t. i., mert a legilletékesebb helyről, Wölflingné-től származnak.

Az ügy különben most úgy áll, hogy Wölflingné kérte a válóper felvételét és nem egyezik bele a válás kimondásába; ellenben Wölfling szintén nem kérte a válóper megindítását, de a válás kimondása ellen tiltakozik. Szóval minden tiszta és világos.

— **Nagy tűz Szabadkán.** Két helyen is pusztított nagy tűz Szabadkán. Különösen nagy katasztrófát okozhatott volna egy meggyült ház, melynek padlásán lőporraktár volt. Mikor a tüzet jelezték, a tűzoltók nyomban kivonultak, de nem foghattak az oltáshoz, mert figyelmeztették őket, hogy a padlásán Stojkovits Dusan háztulajdonosnak lőporraktára van, várják be előbb annak felrobbanását. Hatalmas döbbenettel repült nemsokára a ház tetéje a magasba s egy szomszédos ház istállójára zuhant, mely ekkor szintén meggyuladt. A tűzoltók most teljes erővel munkához fogtak s nagy erőfeszítés után sikerült a tüzet eloltani. A kár mintegy harmincezer korona. A nap folyamán még egy nagy tűzvész pusztított a városban. A teher-pályaudvaron mintegy kétezer darab talpfa gyuladt meg. A talpfa linoleummal és kátránnyal voltak bevonva s így oltásról szó sem lehetett, csak a tűz lokalizálására törekedtek a tűzoltók. A hőség oly rettenetes volt, hogy az oltásokban több tűzoltó eszméletét veszítette s a mentők vették őt ápolás alá. Az oltáshoz kivonult a közös hadsereg, honvédség és honvédszázadság legénysége is s egyesült erővel végre sikerült a nagyobb veszedelemnek elejét venni. A kár ötezer korona. Nagy megbotránkozással beszélnek Szabadkán arról, hogy amikor az ügyeletes rendőrkapitány arra kérte az állomásfőnököt, adasson a a pokoli hőségben emberfeletti erővel dolgozó tűzoltóknak savanyuvízes bort, mert vizet nem szabad inniük, az állomásfőnök ezt kerekén megtagadta. A polgármester telefonos intézkedésére kaptak aztán a tűzoltók mégis egy kis üdítőt.

— **A pártfogó.** Megirtuk annak idején, hogy két dedektív milyen ügyesen rajtérte Gábris Dezsőt, a Klein Lajos-féle okmánykészítő vállalat irodavezetőjét, a mint Müller József kéményseprő mestertől nyolcezer koronát akart kicsalni a lovri kéményseprő-kerület megszerzésének ürügyével. A két detektív kiment Müller lakására; az egyik az ágy alá s a másik meg a szekrénybe bujt s a fiatal-

embert lefűtelték éppen akkor, amikor a kéményseprő mesternek ismételve előadta összeköttetéseknek meséjét. A fiatalembert azonnal a rendőrségre vitték, a hol többszöri kihallgatás után ma végre letartóztatták csalás kísérletének büntetése miatt.

— **Tanítói jubileum.** Vajda Miksa, a galgóczi izraelita népiskola igazgató-tanítója, tegnap ünnepelte meg ennél az iskolánál eltöltött tanítói működésének huszonöt éves jubileumát. A jubiléum, aki általános szeretetnek és tisztetnek örvend, egész Galgóc városát meleg ünneplésben részesítette. Az ünnepségen Libertiny Gusztáv kir. tanfelügyelő lendületes beszédet intézett a jubiláló tanítóhoz és átnyújtotta neki a vallás- és közoktatásügyi miniszterium elismerő okiratát. Azután Rosenfeld József főrabbi, Berger Benő, Lázár Lajos és dr. Szilárd Simon intéztek hozzá üdvözlő beszédeket. A galgóczi izraelita iskolaszék gyűlésekből Vajda Miksa-alapítványt létesített.

— **Titokzatos történet.** Az oldenburgi rendőrséget és örvényszéket most titokzatos ügy foglalkoztatja, amelynek egyes részei rémregénybe illő borzalmasságok. Csak az nem világos, hogy bűntényről van-e szó vagy valamely aberrációról, amely eddig nincs földelítve. Az eset a maga részleteiben és egészében a következő: Az oldenburgi törvényszék egyik nagyobb állású tisztviselőjének, aki már régebben nyugalomba vonult, van egy törvénytelen leánya, akit fölneveltetett s később, mikor tízenyolcz esztendőss lett, a házához is vett. Mivel a leány elmebajos volt, az apja szanatóriumba adta, de hamar ki is vette, mert nőtlen ember volt s nem érezte jól magát egyedül. — Hogy egészen elzárkózzék a világtól és elzárja a leányt is, befalaztatta házában minden ablakát, a kaput pedig mindig csukva tartotta. Így élt a két ember hosszú ideig. Különös életmódjuk természetesen nem maradt titokban s izgatni kezdte a kíváncsi szomszédok fantáziáját. Megindultak a névtelen följelentések a rendőrséghez s követelték, hogy lépjen közbe és vizsgálja meg a titokzatos házat. Néhány év múlva csakugyan rászánta magát a rendőrség, hogy megvizsgálja a házat; a vizsgálat eredménye az lett, hogy az árvaszék más gyámot rendelt a leánynak, az apát pedig fölzároltatta, hogy a leányt adja át az új gyámnak. Évekig tartott a megfellebbezett ítélet tárgyalása különböző bíróságnál, míg végre most a legfőbb bíróság végrehajtót küldött a házhoz, hogy elhozza a leányt. A végrehajtó és az új gyám, több zsanártól kísérve, elment a különös házhoz. A kapu be volt zárva s a dörmögés semmit sem használt. Rendőrt küldtek egy ácsmesterért, aki betörte azután a kaput. Az apa most sem akarta kiadni a leányt s meg kellett fogni, hogy hozzáférhessenek. A leányt teljesen meztelenül találták egy sötét szobában s mivel ruhája egyáltalán nem volt, beburkolták egy nagy kendőbe, kocsiba tették és visszavitték abba a szanatóriumba, amelyben már egyszer volt.

— **Nyilatkozat.** Felkértünk a következő nyilatkozat közlésére:

Igen tisztelt szerkesztőség!
Az összes magyar lapok a leggunyosabban letárgyalnak minket azért, mert a német Derbyben lemaradtunk. Saját reputációink megóvása végett a következő magyarázattal tartozunk. Itt Angliában Magyarország senki se tud semmit. A külképviselet német, főuraink németül beszélnek és mirőlünk is folyton mint osztrák lovakról beszéltek. Ez minket roppantul sértett és bosszantott, mert mint jó magyarok az osztrákokat ki nem állhatjuk. Összebeszélünk tehát, hogy befűtjük az utálatos osztrákoknak! Ha minket osztrák lovaknak tartanak, hát — jó! Azért se leszünk elsők! Minek szerezzünk mi dicsőséget Luczeréknek?! Nem és nem! És elhatároztuk, hogy a lehető legutólsók leszünk! Hadd szídják gunyolják az osztrákokat! az osztrák lötenységét!

Amit elhatároztunk, meg is tettük. Olyan utólsók lettünk, hogy már hátrább nem is lehetünk!

Elvárjuk a magyar közönségtől, hogy eme hazafias cselekedetünket e felvilágosítás után kellően méltányolja és többet minket nem bánt.

Sportíróvözlettel:

Heja. Elmore.
Hycronimus. Witte.

— **Iskolatársak találkozója.** Füzési Márton kassai közs. isk. tanító tudatja iskolatársaival, hogy a 25 éves találkozó Modorban július 6-án biztosan megtartatik.

— **A bősörményi léghajókatasztrófa.** Még mindig földelítetlen, hogy tulajdonképpen honnan került Hajduböszörmény határába az a léghajó, amely az ösmeretes nagy katasztrófát okozta. Eleintén az volt a gyanu, hogy a léghajón emberek voltak. Ezt sem tudták eddig megállapítani. A vizsgálat során két szentgyörgyi ember is jelentkezett a vizsgálóbíró előtt, akik körülbelül harmincz méternyi magasságban látták a léghajót, amely meglehetősen messze lebegett fölük. Egyszerre félrebillent a kosár és **három ember esett ki belőle.** A két szentgyörgyi ember valami csillogót látott az embereken, ebből gyanítják, hogy katonák voltak a léghajón. Felkutatták a környéket, azonban mindeddig nem sikerült a holttestek nyomára akadni. A környéken magas buzavetések vannak, ezek nagyban megnehezítik a kutatást. A holttesteket így valószínűleg csak aratáskor fogják megtalálni. A sebesültek kihallgatása alkalmával Sajtos Imre, az egyik áldozat, a ballonon lévő feliratra vonatkozólag is új adatokat mondott. E szerint a léghajó Ballon felirata előtt kötőjel és a „Manno” szó állott. A cselédek azt vallják, hogy a kosárról vasmacska csüngött alá, mely lánczczal volt a kosárhoz erősítve. Ebből azt következtethetik, hogy a léghajót szélvihar szakította el legutolsó kikötés helyéről. A léggömb észak-nyugatról tartott Hajduböszörmény felé. Hajduszentgyörgyön is látták a léghajót és több tanu van, aki két egyenruhás és egy civilizöltözött embert látott a léghajó kosarában. Igen érdekes mozzanata a katasztrófának a következő: A léghajó előzőleg egy szomszédos tanyára szállt le. A cselédség azt hitte, hogy lótolvajok lopódtak az udvarra. Vasvillát ragadtak és a ballontra hajították, amely a szurásból következtében sok helyen megrepedt. Valószínű, hogy az ügyben még több részlet kerül nyilvánosságra, melyek tökéletes világosságot vetnek a részleteiben borzalmas katasztrófára.

— **Halálozás.** Költő Istvánné született bethlenfalvi T. Nagy Ilonka, e hónap 22-én meghalt Csikseredán.

Hummel Sándor, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank portása, ma 74 éves korában agyszélhűdésben meghalt. A hófehér szakállu, barátságos, piros arcú zömök aggastyán, a Dorottya-utca környékének közismert Sándor bácsija, évtizedeken át az újságírók egész generációjának is Sándor bácsija volt. A Jókai Mór szerkesztésében megjelent lapoknál mint szerkesztősi famulus működött s a költőkirály bizalmas embere volt. E minőségében szerzett érdemeinek köszönhetette, hogy a nyolczvanas évek elején, amikor a „Hon” megszűnt, a Széll Kálmán elnöklété alatt üzletét kiterjesztő bankhoz került. Huszonnégy évet töltött a bank szolgálatában s ma reggel, hirtelen rosszullett után, jövőre ünneplendő negyedszázados szolgálati jubileuma előtt ragadta el a halál.

Dobó Miksa a „Politisches Volksblatt” sok éves munkatársa, a régi újságírói gárda egyik érdemes tagja ma 52 éves korában elhunyt. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a Kazinczy-utca 6/a szám alatti gyászházából.

Wawara ezredes, aki több tábornok és vezérkari tiszt társaságában tegnap katonai kirándulást tett a Cormons közelében levő Monte Virinora, szélhűdés következtében elhunyt. Az elhunyt ezredes parancsnoka volt a 44. landwehrendárnak.

— **A hannoveri kártyaaffér.** Berlinből jelenti tudósítónk, hogy a hannoveri kártyaaffér elismult. Magasabb parancsra még a mult szombatn kiegyenlítették az illetékes ezredparancsnokok közvetítésével a hannoveri váltóügynökök minden követelését.

— **Elmaradt közgyűlés.** A kávésegedek ma akarták megtartani a szakegylet közgyűlését az egylet Szerécsen-utca 40. szám alatti helyiségében. Neumann Izidor elnök meg is nyitotta azt, de azután kijelentette, hogy a közgyűlést megtartani nem lehet, mert a szakegylet alapszabályai már több mint egy év óta elintézetlenül a belügyminisztériumban hevernek. Ezután a közgyűlést elhalasztották.

— **Rajz- és mintázási kiállítás.** A II. kerületi állami főreáliskolában a mai napon megnyílt a tanulók rajzaiból és mintázási munkáiból összeállított kiállítás. Az iskola mindig híres volt arról, hogy kitűnő rajzolói voltak; ezt fényesen igazolja a mostani kiállítás is, amelyet Inocent Ferencz és Denta Jenő tanárok állítottak össze. Kiváló érdekességét képezik a kiállításnak a gipsz-minták, amelyeket a tanulók természet után maguk készítették. Alig van az országnak valamelyik középiskolájában ilyen magas fokú álló mintázási tanfolyam, amelylyel rendkívüli módon fejleszti a tanuló formaérzékét. A kiállítás e részét Lantay Lajos akadémiai szobrász, a tanfolyam tanára rendezte. A kiállítás díjtalanul megtekinthető délelőtt 8—12 óráig

— **A sikkasztó irnok.** A kassa-oderbergi vasút Zsolnáról Ruttkára indított vonatáról ma egy ember Szeresné és Ruttká között le akart ugrani, de a kalauz megakadályozta ebben. Azonban, amint a vonat közelebb ért Ruttkához, az utas kirántotta az ajtót és leugrott a robogó vonatról. Azt hiszik, hogy a vonatról leugrott ember azonos azzal a sikkasztó irnokkal, aki Debreczenben nagyobb összeg elsikkasztása után megszökött és akinek le tartóztatását a debreczeni rendőrség kérelmezte. A csendőrség nyomozta a vasutról leugrott embert, azonban eddig nem sikerült elfogni.

— **Megmozdultak a földrengésjelzők.** Ha a jelek nem csálnak, úgy valahol, eddig még ösmeretlen távolságban, nagy földindulás volt ismét. Ma éjszaka egy óraker a budapesti meteorológiai intézet készülékei közeli földrengést jeleztek, hajnali öt óraker pedig távoli földrengést mutattak a műszerek. A Budapesten észlelt földrengésről majdnem egyidőben tudomást szereztek Bécsben is, amint azt a következő Bécsből érkezett távirat mutatja: A cs. kir. központi meteorológiai intézet készülékei ma reggel mintegy 600 kilométernyi távolságból heves földrengést jeleztek, 1 óra 33 perczok kezdődött, legnagyobb kilengés (4 mm.) 1 óra 33'5 perc és amely 42 perczok véget ért. A megegyező jelentések azt mutatják, hogy a földrengés Európában, egészen közel hozzánk történt s valószínű, hogy holnap megérkeznek azok a táviratok is, melyek megmondják a földrengés helyét és elbeszélik a részleteit.

— **Holttest az erdőben.** Sikula aradmegyei községben Kába János földmivest a nagy erdő közepén meggyilkolva és zsebeit kifosztva találták. A vizsgálatot megindították, de a tettesnek nyomára még nem akadtak.

— **Meghíusult sikkasztás.** A Kőbányai Polgári Részvénytársaság igazgatósága tegnap délután megbízta egyik praktikánsát, hogy vigyen be az egyik fővárosi bankba huszezer koronát. A fiatal ember magához vette az összeget, eltávozott az irodából és nem jelentkezett többé. Kevéssel azután megjelent azonban a főkapitányságon, ott felkereste dr. Arányi Taksony rendőrtanácsost és rémült arccal panasolta el, hogy eltűnt a rabított huszezer korona. A rendőrtisztviselő két detektívet bocsájtott a gyakornok rendelkezésére, hogy együtt kutassák a pénzt. A detektívek előtt azonban a fiatal ember viselkedése nagyon gyanusnak tűnt fel és egyszerre rászóltak:

— No, fiatal ur, elég volt a tréfából! Most már adja vissza a pénzt!

Erre a határozott fellépésre a gyakornok úgy megijedt, hogy bevallotta, hogy ő rejtette el a pénzt. A detektíveket elvezette abba a házba, ahol lakik és a pinczébe elásva, csakugyan rá is akadtak az egész huszezer koronára. A rendőrség jelentést tett a szerződés igazgatóságának, amely visszavonta a feljelentését és kijelentette, hogy miután az összeg megkerült, nem kívánja a praktikáns megbüntetését. A praktikáns ellen erre be szüntették az eljárást.

— **Árvagyermek mulatsága.** Vasárnap délután a Beketow-czirkusz igazgatósága négy fővárosi árvaház fiú- és leánygyermekét látta ingyenvendégül. Az apróságok igen jól mulattak, zajos tetszéssel kísérték az előadást és legalább néhány órára megfeledeztek szomorú sorsukról. A czirkusz kitűnő műsora még mindig vonzó hatással van a közönségre, mely esténként megtölti a nézőteret.

— **Társas-utazások.** Július hó 6-án Lourdesba, melynek jelentkezősi határideje f. hó 30-ika. Július hó 15-én Párisba, a VII. kerületi függetlenségi és 48-as kör részvételével, ugyanakkor Schweizba és az Észak-olaszországi tavakhoz. Július hó 20-án a Rajna vidékére s a Szt.-Erzsébet születési helyére Marburgba, melyet mélt. és főtiszt. dr. Komlóssy Ferencz ur, pozsonyi prépost, pápai prelátus vezet. Programokkal készséggel szolgál a „Magyar Utazási Vállalat r.-t.“ Budapest, IV., Eskü-ut 3. szám.

x **Az előkelő világ** kiváló előszertettel keresi fel a Michelstädter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpba bevésve vannak és így tulkövetelés nem létezik.

x **Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.**

x **Zászlók,** czimerek, minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x **Nászajándékok** Rothauser. Deák-tér 6. sz.

x **Podor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vivásra.

x **Bérczi D. Sándor** „Harisnya“ című hirdetésére felhívjuk t. olvasóink szíves figyelmét

x **Az „Apolló Színház“** igazgatósága pályázatot hirdet mozgófényképből kivitelre alkalmas humoros vagy tragikus tárgyú művekre, melyeknek előadása 8-10 percet vesz igénybe. A pályázat határideje f. é. augusztus 15, melynek letelte után Heltai Jenő, Molnár Ferencz, Linek Lajos, Neumann József és Valter F. Nándor urakból álló bíráló-bizottság a beérkezett pályaműveket megbírálja. Első díj 100 korona, második díj 50 korona, harmadik díj 30 korona. Az igazgatóság fentartja magának azt a jogot, hogy a pályadíjat nem nyert, de kivitelre alkalmas műveket a 20 korona megvásárolhassa. A géppel vagy idegen kézzel irt és jelíges levéllel ellátott pályaművek a „Projectograph Vállalat“ központi irodájába (VII., Rákóczi-ut 68.) nyújtandók be.

x **Kecskeméti bússkesége.** A pécsi országos kiállítás temérdek látványosa között van valami, ami már a legelső napokban is teljes mértékben magára vonta a közönség érdeklődését: az Alföldi Cognacgyár r.-t. kiállítása. Ez az agilis és gyönyörű telep, melynek népszerűsége immár páratlan Magyarországon, minden produktumából küldött mutatót a pécsi tárlatra s megint pompás bizonyítást szolgáltatott afelől, hogy az igazi érdem minden hangzatos frázisnál többet ér. Ennek a gyárnak nagy és marandó érdemei vannak, mert a magyar közönséggel megszerettette az ő magyar gyártmányait. Igaz, hogy ez könnyű dolog volt, mert gyártmányai valóban kitűnőek. Barackpálinkája immár nemzetközi specialitás, cognacja, likőrjei pedig a leghíresebb francia produktumokkal is kiállják a versenyt s e mellett lényegesen olcsóbbak, mint amazok. Szinte azt lehetne hinni, hogy öreg kolostorok titkait leste el a kecskeméti gyár, a pálinkagyártás igazi művészetének rejtelmét, melyeket a középkorban bölcs és gourmand szerzetesek őriztek a celláik magányában. A pálinkákon kívül az alföldi cognacgyár a szeszifőzőinek modelljét is kiállította, ami méltán ejti bámulatba a nézőket, mert ehhez fogható telep egész Európában sincs. Kecskeméten, az Alföldi Cognacgyárban, 45.000 hektoliter különböző pálinkát gyártanak évenként. Ugy-e hatalmas szám? Ime, hogyan tud föllendülni egy magyar iparvállalat is, ha nem a hazafiasság provokálásával, hanem becsülettel munkával és szaktudással igyekezik híveket toborozni magának.

A kék-könyv.

Budapest, június 25.

Ma jelent meg a m. kir. államrendőrség ugynevezett kék-könyve, amelyben a rendőrség vezetője beszámol a belfügyminiszternek a vezetése alatt álló testület 1906. évi működéséről. Ezek az esztendőnként megjelenő kék-könyvek történelmi dokumentumai a főváros fejlődésének és szociális viszonyainak. Érdekesnek tehát mindig érdekesekek voltak ezek a jelentések, az idej kék-könyv azonban még a szokottnál is érdekesebb, mert Boda Dezső főkapitány egész közbiztonsági politikájának quasi programját adja, sok értékes reformtervnek embrióját keltve és magasabb szempontok szerint világítva meg a dolgokat.

Vannak a könyvben téves konklúziók is, ezeket azonban korrigálni fogja az idő tapasztalata és belátása. Nem is rójjuk föl tehát ezeket az egész hibáit, mert tudjuk, hogy dr. Boda Dezsőt egész munkásságában, még tévedéseiben is becsületos, humánus szándék vezérli. A jelentést Székely Vladimir, a rendőri sajtóiroda vezetője írta meg, kiváló gondnal és sok megértéssel. Az ő érdeme az is, hogy a könyv terjedelméből kimaradtak a népgyűlési beszédek, s helyette gazdagabb adatgyűjtés növeli a könyv értékét.

A jelentésből a következő részleteket jelezük ismertetésképpen.

Rémesetek.

Már az előző évi jelentések is következetesen hangsúlyozták azt a statisztikai tény, hogy a bűnesetek száma a főváros lélekszámahoz képest évről-évre szaporodik. Oly tény ez, mely természetes következménye egy metropolis folytonos fejlődésének. Hisz évente ezren meg ezren tödulnak fel a vidékről jobb egzisztencia keresésére. Budapest felszívó képessége e tekintetben az összes kontinensbeli fővárosok között első helyen áll, bár közrendészeti és közbiztonsági szempontokból a bevándorlás hátrányai nagyon is érezhetőek. A tisztességes rétegekkel együtt ide felrajzik a kétes elemek sokasága is, amelynek egy nagy város zsibongó tömeglete a legalkalmasabb érvényesülhetési terrenum.

Csakis annak lehet betudni, hogy a bűnesetek száma oly feltűnően és rohamosan gyarapodik. Az 1896. évben — tehát tíz évvel ezelőtt — a nyomozás alá került esetek száma 12,993 volt. A múlt évben a rendelkezésünkre álló adatgyűjtemények 21,712-öt jegyeznek fel.

A ki nem derített bűncselekmények száma (7313) vagyis több mint harmadrésze sikertelen a büntügyi nyomozásoknak.

A múlt év bűncselekményei által okozott anyagi kár nagy összegben szerepel. Az érdekeltek e czimen nem kevesebb, mint 10.700,850 koronát jelentettek be.

Legjelentékenyebb volt a kár a bűncselekményeknél:

Lopásnál	1.902.970 korona
Csalásnál	2.490.600 „
Sikkasztásnál	1.200.800 „
Gyújtogatás, tüzvész által okozott kár	821.000 „
Vagyonbukás	2.912.300 „
Okirathamítás	974.700 „

A többi egyéb bűncselekmények között oszlik meg.

A bejelentett 10.700,850 korona kárból összesen 2,983.900 korona térült meg, amely tehát alig teszi a bejelentett kár kétharmadrészét.

Emberélet ellen intézett bűncselekmény volt 2712. E számban a súlyos testi sértésekre — veredések, bicskázások — 78 százalék esik. Az alkohol pusztító hatására vall az a perczent, amely a népelet alsó rétegeinél az erkölcsdurulás és az emberi indulatfelszabadulás visszatartó képében nyilatkozik meg. Így lesz ez ezenül is, míg a pálinkamérések sürti engedélyezésében kiváltságosan irányadónak marad a pénzügyi szempont.

Lopás volt az elmúlt évben összesen 11.354. Gyakoriat a betöréses-lopások, de súlyosabb eset nem történt. Évről-évre szaporodnak a lakásfosztogatások. A szabotválásokban is csak kisebb esetek dominálnak.

Prostitúció.

Ebben a szociális nagy problémában Boda Dezső főkapitány sok kezdeményező lépést tett.

A főkapitány rossznak tartja az 1881. évi prostitúcióról szóló szabályrendeletet. A rendőrség véleménye szerint az új szabályrendelet életbeléptetése esetén a prostitúció üdvös rendezésének reményére enged következtetni. Az erkölcsrendészeti ügyosztályba beosztott detektívek számát megszorították, akik szigorúan ellenőrizték az utcai leányok viselkedését. 1905. év végén 1759 rendőri fellgyelett alatt álló leány volt Budapesten; 1906 végén 1686, vagyis 73-al kevesebb.

A cselédügy.

A jelentés bőven foglalkozik a cselédügygel is, amely állandó gravamene a főváros lakosságának. Fölsorolja a jelentés mindazokat a bajokat, amelyek a cselédkérdést veszedelmes közelségbe hozzák a rendőrség büntető osztályának. Aztán így végzi az ismertetést:

Az esetek nagy száma kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a fővárosi cselédek nagy része megbízhatóság dolgában igen gyenge lábón áll. E tekintetben jelentésem más részében bőven kitérek. A gazda sohasem tudja, mikor fogad be tolvajt házába. Czélserűnek mutatkoznak az eddigi cselédközvetítő-rendszernek gyökeres reformja, egy cselédnyilvántartási hivatalnak rendszerezése, melyben az összes cselédekről nyilvántartás vezetettnek, ezzel biztosítottatnak az erkölcsellen és tolvaj cselédek szigorú ellenőrzése.

A kártya.

Ez a kérdés soha aktuálisabb nem volt, mint éppen most. A jelentés ki is tér rá és ezeket mondja:

Mint a fővárosnak egyik évek óta tapasztalt betegségi szimptomájáról kell megemlékezni ama szenvedélyes játékdürről is, mely a főváros lakosságának minden rétegét mindinkább a szerencsejáték ölé karjaiba hajtja. A szerencsejátékosoknak itt számos fő- és fióküzlete nyílik. A törvény tiltja, de liberáliszmusa teljesen szabad teret enged kijátszásának.

Szabadon gazdálkodnak azok a fiókjátéklangok, melyek klub, kaszinó hangzatos címe alatt vonulnak meg.

Tisztelet a kivételnek, nagyon sok klub és kaszinó van a fővárosban, melyeknek bázisa a kártya.

A következményeket illusztrálhatja sok esetben a jelentésem büntügyi része, vagy az öngyilkosságok rovata

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Mi lesz a Népszínházzal?

Budapest, június 25.

A főváros színházai most kapuzárás előtt egymásután hozzák nyilvánosságra a jövő szezón programját s szinte vetélkedve tárlják a nagyközönség elé a drámai termékek legjavát. Csak a balsorstól tildözött Népszínház az, mely a titokzatos homályába burkolódik, mintha rettegne a világosságtól.

Nem célunk megbolygatni Mader ur téli álmát, melyet ő ugylátszik a természeti törvények kijátszásával nyáron aluszik, hanem csak megakarnunk világitani egyet mást, ami utóbbi időben a szerencsétlen színház körül történt. Hadd lássa a nagyközönség, hogy nálunk hogyan kezelnek olyan műintézetet, melynek kulturális hivatása van.

Mikor a népszínházi bizottságnak bölcs tanácsa Madernek adta bérbe a színházat, elhatározta, hogy az előadásokat április elsején beszünteti. Indokolta ezt azzal, hogy a színháznál nagyszabású átalakításokra van szükség, hogy az új bérlőnek a modern igényeknek minden tekintetben megfelelő színházat bocsássonak rendelkezésére.

Helyes! Ez ellen senkinek sem lehetett kifogása. Szomorú dolog ugyan, ha kétszáz ember marad egyszerre kenyér nélkül, de jogos indokokkal szemben senki sem emelhetett kifogást. Voltak ugyan, kik amellet kardoskodtak, hogy ráérnek a szezon végével is kaput zárni, mert hiszen a színház havi zárszámadásai szerint minden hónap felesleggel zárult. Mindez azonban csak a pusztában elhangzott szó maradt, mert április 1-én tényleg bezárták a színházat és tagjait szelnek eresztették.

Azt vártuk, hogy a nagyszabású átalakítási munkálatok nyomban megkezdődnek. Hiába vártuk. Majdnem két hónapig lestük, míg az első csákányütés elhangzott a Népszínház nézőterén.

Küint ugyanis, hogy a Népszínházat azért kellett bezárni, mert Mader Rezsőnek szüksége volt néhány szobára irodahelyiségül. És ezért kétszáz embert kergettek nyomorúságba. Nem gyönyörű állapotok ezek? Méltó a Népszínházi bizottság minden tettehez.

A Népszínháznak tagjai pedig elszéledtek a szélrőzsa minden irányába. Voltak azonban olyan tagok is, kik igényt tarthattak rá, hogy a színháznak ismét tagjai legyenek. Mader ezek ellen ugylátszik kiéheztelési eljárást akart megkezdeni, mert azt hitte, hogy ez által a megszorult tagokkal kénye-kedve szerint bánhatik el. Mader ur azonban nagyon csalódott.

A Népszínház elsőrangú tagjai közül már a legtöbbje más tanya után nézett. Így Komlóssy Emmát, a hangtalan primadonnát mostani rezsimében e csodát, külföldi hangversenyköruttra szerződtette egy külföldi impresszárió. És valószínű, hogy ezt a széphangu és nagytehetségű művésznőt elveszítjük, mert külföldről már is több igen előnyös ajánlatot kapott.

Kovács Mihály, kinek jóízű humora annyi dertis órát szerzett a közönségnek, szintén szerződéskötés előtt áll. Ugy tudjuk, hogy Raskó Géza, a kiváló baritonista is már több helyről kapott ajánlatot. Petrács és Szirmai már a Király Színház tagjai. Így ezek a művészek már aligha állnak szóba Maderrel.

Ezek helyébe azonban, ugy értesülünk, már szerződtetett Mader egy szerb tenoristát, ki egy szót sem beszél magyarul. Értsük meg, ezt az urat Mader egy oly intézethez szerződtette, melyet a polgárok áldozatkészége a magyar művészet zászlóvivőjének szánt.

Most pedig kíváncsian várjuk a szerződtetett tagok névsorát, melynek közzétételéhez Mader záros határidő köti. Azon tagok névsorára, kiket Mader eddig szerződtetett, csakis egy kijelentést tehetünk. — Néhány hét előtt ugyanis megirtuk, hogy Mader a Népszínház szintén leválasztotta az egyik bécsi külvárosi színház színvonalára. Ezt a kijelentésünket most visszavonjuk. A népszínház, ha Mader így folytatja,

vidéki ripacs-színházzá fog lealacsonyodni. Adja Isten, hogy ne így legyen, de nagyon tartunk tőle, hogy mégis így lesz.

(*) A Nemzeti Színház jövő évi programja. Sok újdonságot ígér a jövő színházi szezonra Somló Sándor igazgató. Ha a kvalitás meg fog felelni a kvantitásnak, akkor talán szerencsésebb és sikerebb szezonja lesz a színháznak jövő évben, mint amilyen az elmúlt évi volt. Szerzők és címek szerint ezek az újdonságok fognak előadásra kerülni:

Eredeti újdonságok: „A pozsonyi diétán.” Vigjáték. Irta: Berczik Árpád; „Martinuzzi”, Tardos-Kremer Viktor történelmi színműve: „Drághy Éva”, Pekár Gyula vigjátéka; „Örök küzdelem” Ferenczy Ferencz társadalmi drámája; „Az igazság felé” (névtelenül benyújtott szindarab); „Ilona”, Thury Zoltán színműve; „A leányvári boszorkány”, irták Lovik Károly és Erdélyi Zoltán; „Laczkvits kapitány”, irta Abonyi Árpád; „A kemény ököl” Fényes Samu drámája; „A tévelygők”, irta Géczy István; „Csanád”, irta Szalay Károly; „A forradalmár”, irta Pakots József. Tervezik még Lenkei Henrik, Molnár Gyula, Prém József, Vértessy Gyula és Vándor Iván egy-egy darabjának bemutatását.

Idegen szerzők munkái közül megszerezték a következőknek az előadási jogát: „Robespierre” (Sardou), „L'Adversaire” (Capus Alfréd), „Tarcaret” (Lesage), „Iorio lánya” (D'Anunzio), „Grey Alice tragédiája” (Barrie), „Mice and man.” (Ryley), „A bíboros” (Parker), „A nagy gyülekezeti” (Lothar Rudolf).

A klasszikus bemutatók során előadják a Aeschylus „Orestea”-ját és Plautus „A foglyok” című vigjátékát. Már javában készülnek Goethe Faustjának (első rész), Shakespeare „Antonius és Kleopátra”-jának és a „Szentivánéji álom”-nak diszletei. Új betanulással megy Sophokles: „Odipusz király” és Schiller: „Don Karlosz” című tragédiája. Továbbá felelevenítik Dóczy Lajos „Utolsó szerelem” és Bartók Lajos „Erzsébet királyné” című verses színjátékait.

(*) K. Lippich Elek, a színházak referense. A közelmúlt hónapokban jeleztük, hogy amikor a színházi ügyek véglegesen átmennek a belügyminisztérium reszortjából a kultuszminisztérium hatáskörébe, új színházi hivatait szerveznek. Hirt adtunk arról is, hogy az új színházi referens a kultuszminisztériumban K. Lippich Elek lesz. Az erre vonatkozó híreinket most megerősítik. A kultuszminisztériumban új színházi osztály lesz, melynek élére K. Lippich Elek min. tanácsos címmel és ranggal kerül. K. Lippich Elek a színházi ügyek elintézéséről, ugy mint Bezerédj Viktor a belügyminisztériumban, közvetlenül és kizárólag a miniszternek fog referálni; a szubvencionált színházakra vonatkozólag a főfelügyeleti és főellenőrzési jogot pedig csaknem intendánsi hatáskörrel fogja gyakorolni. Az új színházi ügyosztályba beosztják a kultuszminisztériumnak ez idő szerint más ügyosztályában működő Szász Károlyt, Gönczi Mórt, Huszka Jenőt és Martos Ferenczet. A vidéki színház felügyelője továbbra is gróf Festetics Andor lesz. Ide kerül továbbá dr. Csathó Kálmán min. fogalmazó, ki eddig a kultusz- és belügyminisztérium közt a színházi ügyekre vonatkozó érintkezést közvetítette. De nemcsak a színházi ügyek intézőségében lesz változás; sok kisebbrendű állás és funkció is gazdát cserél. A szubvencionált színházak eddigi gazdasági főnöke, Nebenführer József, visszamegy a belügyminisztérium számvevőségébe; a gazdasági főnök állását egyelőre nem töltik be, hanem az operaháznál Mészáros Imre, a Nemzetinél pedig Somló Sándor igazgató a művészeti ügyeken kívül ideiglenesen az adminisztrációt is el fogja látni; mindaddig, míg a kultuszminiszter a gazdasági főnök állásának betöltéséről másként nem gondoskodik. A Nemzeti Színház bérházát eddig Payer József szánv. igazgató, illetőleg mint gondnok Freund Izsó operaházi főkönyvelő kezelte; ezek helyébe más, a kultuszminisztérium által kinevezendő tisztviselők kerülnek. Ezekhez hasonló, más kisebb személyváltások is lesznek a színházak adminisztrációjának körében.

(*) Vendégszereplés a budai színpadon. A milliárdos kisasszony Évi szerepében mint vendég Gertakt Hermin mutatkozott be a budai közönségnek. A művésznőnek igen szép sikere volt, mert a közönség meleg fogadtatásban részesítette. Dalaikat, tánczait megismételtette és a felvonások végén többször a lámpák elé hívta.

A rendőrség tehetetlenül áll a „klub”, „kaszinó” ajtaja előtt s összetett kézzel kénytelen kézni a baccarat okozta erkölcsi és anyagi rombolást.

Időszerű s mindenképen közérdekből parancsolta követelmény volna tehát, ha a rendőrségnek mód adatnék, hogy a tiltott szerencsejátékokra vonatkozó paragrafus hatályát amoda is kiterjeszthetné. Természetesen az egyesülési szabadság garanciáinak biztosítása mellett. A rendőrség a szűken szabott határok között így is tőle telhetőleg gátat igyekezett vetni a szerencsejátékok elharapzásának.

Színházak.

Rendkívül érdekes a jelentésnek az a rész is, amely a szórakozó helyekről, különösen pedig a színházokról szól. És ez a rész éppen az, amelyet téves szempontok dominálnak, anélkül azonban, hogy az intencziói helytelenek lennének. A színházokról a következőket mondja a jelentés:

A magánszínházak egyrésze, nyilván kassza tekintetéből, szinte vetélkedve gyakran olyan darabokkal kedveskednek a közönségnek, mely az erkölcselenségnek, a léhaságnak zeng dicshimnuszát s egyenesen hajhászsa a képtelenebbnél képtelenebb frivol jeleneteket, olyan kaviáros, sőt pörére vetkőző modorban s tónusban, hogy akárhány ily darabot a rendőrség — orfeumban okvetlen levétett volna a műsorról. A színházakkal szemben azonban azt nem teheti meg. Hatása, jogköre erre nem terjed ki.

De viszont nincs is más tényező vagy fórum sem, mely ezt az indokolt s számtalanszor helyén lévő cenzurát gyakorolná, vagy egyáltalában foglalkoznék valamely módusál, hogy a párisi stb. kültekli breittlik alantjáró komédiáit, előkelő színházi közönségünknek irodalmi csemegeként be ne adják.

Állami színházaink, továbbá az egy fővárosi színháznak műsorába van joguk betekinteni és akár cselekvő kritikát is gyakorolni az illetékes bizottságoknak, — magánszínházaink azonban e tekintetben semminemű korlátozásnak nincsenek alávetve. Távól áll tőlem az előzetes cenzúra jogának és szükségességének hirdetése, de ezek a most általánoságban ismertett, az erkölcs és józólés rovására menő visszaélések kétségkívül vissza volnának szorítandók s mód volna arra keresendő, hogy ne váljanak ennyire rendszerré.

Egyébként számot vetve azzal az érzékenységgel, melylyel az e fajta indítványok nálunk fogadtatnak, sietek többek között Angliára utalni, ahol mindez már régóta meg van oldva. Londonban tudvalevőleg a színházak felett korlátlan felügyeleti s ellenőrző jogot gyakorol egy udvari méltóság (lord Chamberlain), aki a magasabb művészi és erkölcsi szempontok szemmel tartásával megfelelőbbé tette a rendelkezést az iránt, hogy mely színész léphet fel, mely nem — megnyithat, bezárhat színházakat s sic volo, sic jubeo szavával egyszerűen a műsorról levétetheti a kifogásolása alá eső szindarabokat, anélkül, hogy a szabad és művelt Angliának eszébe jutna, avagy felpanaszolná, hogy ez — sértő cenzúra.

Miért legyen tehát épp a magyar színpad az erkölcselenség s frivolitás fércműveinek gyümölködőhelye — a közizlés és közerkölcs rovására.

Hát ebben természetesen nincs igaza a jelentésnek, mert az előzetes cenzúra végzetes rendőri hatalom lenne, amit megvalósítani nálunk nem is lehet, de nem is szabad.

Idegenforgalom.

Nem érdektelen végül az sem, amit az idegenforgalomról mond a jelentés. A rezumé kiszakítva ez: Budapest idegenforgalma az elmúlt évben is nagyon szegényes volt. Inkább csak felránduló vidékiekből, mint külföldiekből állott. Sőt az idegenek száma az elmúlt évben megint csökkent és pedig 29.222 fővel kevesebben keresték fel fővárosunkat az elmúlt évben, mint 1905-ben, ami kicsi határok közt mozgó idegenforgalmunk mellett elég szomorú eredmény.

Ezek volnának tehát azok az érdekesebb momentumok, amelyeket az egészről sebtiben kiszakítani érdemesnek találtunk. Magára a könyvre azonban egy és más vonatkozásaiban még majd visszatérünk.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám

(*) **Uj szindarab.** Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója új szindarabot fogadott el előadásra. A 3 felvonásos népies vígjáték címe: *A nehéz iga*, szerzője Lampérth Géza és Szivós Béla. A darab fő női szerepét Blaha Lujza fogja játszani, akinek ez lesz az első eredeti kreációja a Nemzeti Színházban.

(*) **Beöthy László színműpályázatának eredménye.** Beöthy László, a Királyszínház igazgatója Jókai Uj földesur, Mikszáth Szent Péter esernyője és Herczeg Sziriusz című regényeinek szindarabbá leendő átalakítására ez év március 1-én esedékes határidőre hármas színműpályázatot hirdetett. A pályázati feltételek utolsó pontja értelmében, a kitűzött, egyenként 2000—2000 koronás pályadíjak a három, viszonylag legjobb színműnek abban az esetben fognak kiadtni, ha sikert ígérő színpadi előadásra alkalmasak.

Az ezen pályázat eredményének elbírálására felkért bíráló bizottság és pedig Beöthy László elnök, Herczeg Ferencz, dr. Salgó Ernő, dr. Fényes Samu, Vágó Béla, Szirmai Imre és Szemere György pályabírók a színszerzés szempontjából vették bírálat alá a beérkezett pályaműveket. A másik szempontot, amely a bíráló-bizottságot vezérelte, már nem a pályázati feltételek diktálták, hanem az utóbbi évek silány drámatermésének kihatásai, illetve az azokból leszűrődött reflexziók.

Nyilvánvaló ugyanis, hogy a vásári tömegprodukció a drámai művészi és kulturális hitelképességének rovására megy: egyrészt elposványosítja a közönség érdeklődését, másrészt, valamint a burján a nemesebb növény nedvét, elszívja az igazi, vérbeli tehetség szellemi energiáját az elemét, amely az érvényesülésre való jogos igényeknek kielégítéséből táplálkozik. A fentieket szem előtt tartva, érdemben akként döntött a dráma-bíró bizottság, hogy a kitűzött jutalomdíjakat a hármas pályázat egy munkájának sem ítélte oda.

Eszerint látszólag eredménytelen volt a pályázat, de meddőnek nem mondható.

Beöthy László igazgató a bizottság mai ülésén kijelentette, hogy ki kívánna adni az általa kitűzött jutalomdíjat legalább az egyik, a legjobb műnek a három közül. E célból felkérte a bíráló-bizottságot, hogy a jövő színházi évadban színre kerülő három színmű előadása után újból üljön össze, hogy most már a nagyközönség előtt és ellenőrzése mellett lejátszódott emez újabb verseny eredménye felett döntsön s a legnagyobb sikerű műnek a 2000 koronát ítélje oda.

A dráma-bíró bizottság elfogadta ezt a megbízatást is. Innen, hogy a pályázat végeredményében mégsem mondható meddőnek. A három első helyen megdicsért, illetve előadásra feltételese elfogadott színmű:

1. Az 58. sz. *Uj földesur*. (Jeligéje: Csak földesur.) Kompozíciója kitűnő. Jókai nagy írói kvalitásai oly áttetsző formában, mint ebben a munkában, még nem nyertek drámai alakot. A színműnek egyes pályabírók szerint vannak azonban lényeges fogyatkozásai is. Stílusa sok helyütt pongyola, elcsúszott; egypár díkcziója felesleges, el van nyújtva; levegője nem elég intenzív, korfésztésből hiányzik a Jókai szuggesztív közvetlensége. A szükséges simítások után népszerűséget és sikert ígér.

2. A 3. sz. *Sziriusz*. (Jeligéje Fortuna.) Öntudatos drámaíró műve. A regény koncepcziójához nem ragaszkodott szolgailag és a jeles író még sem hamisította meg. Herczeg előkelő kvalitásai: írói fegyverzettsége, száraz humora, csak úgy kitűnik a színműből, mint a regényből.

3. Az 56. sz. *Szent Péter esernyője* (Jeligéje: Mert van szive.) Ennek a színműnek leggyöngébb része az előjáték. Milióje képét felesleges skizzekből állítja össze, holott az előjáték természete nem tűr meg epizódszerű részleteket, csak azokkal a cselekményekkel számol el, amelyek okvetlenül szükségesek a további fejleményekhez.

Ezzel tulajdonképpen ki is lenne merítve a bíráló-bizottság jelentésének tárgya. Akadt azonban egy pár darab, amely, bár mint komoly, előadható dráma nem igen jöhet számba, oly figyelemreméltó, sőt előkelő írói kvalitásokat involvál, hogy a bíráló-bizottság nem zárkozhatott el azoknak felemelése nélkül. Ilyen munka elsősorban a 7-es számú Szent Péter esernyője. (Jeligéje: Reproducator). A 22. számú Szent Péter esernyője (Jeligéje: A színpad). A 47. számú Sziriusz (Jeligéje: Alló csillag). A 32. számú Uj földesur (Jeligéje: Regnum Marianum).

Beöthy László igazgató még a jelentés keretében felhívta a három első helyen megdicsért színmű szerzőit, hogy öt visszatartott jelíges levelek felbontására (a többi megsemmisített) felelősséget vállaljanak, illetve műveik előadási jogát illetőleg vele írásban vagy szóval érintkezésbe lépni sziveskedjenek.

(*) **A Vigszínházban** holnap, szerdán a *Bernát, Helta* Jenő nagyszerű énekes bohósága kerül színre, *Hegedűs* Gyulával a czimszerepben. Cziczay Pannit *Koinai* Berta játssza. A többi főbb sze-

repben *Góthné Kertész* Ella, *Kiss Irén*, *Góth Sándor*, *Tanay Frigyes*, *Tihanyi Miklós*, *Vendrei Ferencz*, *Szerémy Zoltán*, *Győző Lajos*, *Bárdi Ödön*, *Sarkadi Aladár* működnek közre. Holnapután, csütörtökön az *Ördögöt*, *Molnár Ferencz* vígjátékát ismétlik — ebben a szezonban utolszor.

(*) **A Magyar Színház.** Az idei fényes szezonnak utolsó hetén *A vig özvegy* már csak hétszer kerül színre. Az összes esti előadásokon *Küry Klárával* a czimszerepben, aki Péter-Pál ünnepén *század-szor* játszotta Glavári Hannát.

(*) **A színművészeti Akadémiából.** Somló Sándor, a Nemzeti Színház igazgatója, akit a kultuszminiszter az Országos Színművészeti Akadémia igazgatásával ideiglenesen megbízott, most állítja össze az intézet jövő évi munkatervét, melyet jóváhagyás végett a kultuszminisztérium elé fog terjeszteni.

(*) **Gál Gyula a Budai Színházban.** A budai nyári színházban holnap, szerdán kezd meg *Gál Gyula*, a Nemzeti Színház kitűnő művésze négy estére terjedő vendégtájkát. Első este Gerolamo Rovetta: *A becselenek* című olasz drámája kerül színre, melyben a vendégművész *Moretti Carlo* szerepét játssza. A többi főbb szerepek kiosztása a következő: *Eliza*—*Zöldi Elza*, *Fornarisné*—*Niczkyne*, *Sigismond*—*Szeghő*, *Orlandi*—*Tábori*, *Tereza*—*Peterdi* *Etelka*, *Giovanni*—*Kövessi*. *Gál Gyula* vendégtájkái iránt élénk érdeklődés mutatkozik a közönség körében.

(*) **Az Országos Színészegyesület igazgató-tanácsa** ma *Ditrői Mór* elnöke alatt rendkívüli ülést tartott, amelyen a nagyszámban felgyülemltet folyó ügyeket intézték el. A tanács kimondotta, hogy a minapi felvételi vizsgán elbukott jelöltek pótvizsgára nem bocsátja s részükre működési engedélyt sem adnak ki. Ezek csakis a jövő évi felvételi vizsgálatra jelentkezhetnek újból. Az igazgatótanács most két hónapon át ülést nem tart, ez idő alatt az egyesület ügyeit *Ditrői Mór* elnök fogja intézni. A tanácsülés előtt a fegyelmi tanács tartotta meg a szünet előtti utolsó ülését, amelyen több apró ügyet intéztek el.

(*) **Harmonium-iskola.** Hézagot pótló zenepedagógiai magyar munka jelent meg az imént a *Lampel R.* könyvkereskedő-czég bizományában. *Kosovits* József ismert zenetanár és székesfővárosi egyházi zeneigazgató módszeres elméleti és gyakorlati magyar „Harmonium-iskola”-t írt, amelynek egyaránt hasznát vehetik úgy a tanítóképző-intézetek és a szemináriumok, mint a magántanulók és az orgonások. A szerző olyan iskolát kívánt a harmonium kedvelőinek kezébe adni, amely teljesen föllesegessé teszi az eddig föltétlenül megkivánt 2—3 évi zongorai előtanulmányt. Sok évi tanárságának tapasztalatai alapján e hangszer sajátosságának és technikájának megfelelő oly gyakorlati módszert fektetett le harmonium-iskolájában, hogy annak alapján bárki gyorsan és biztosan sajátíthassa el a harmonium-játék technikáját. Magyarzatai egyszerűek, világosak és közvetlenek, úgy, hogy megérthetik azok is, akik a zenében teljesen járatlanok. Az egész mű három kötetből fog állani, eddig azonban még csak az első kötet került a könyvpiazcra. Ára 5 korona. Az alapos tudással készült munkát ajánljuk a művelt magyar közönség, különösen a zenekedvelő tanuló ifjúság figyelmébe.

(*) **Kabaret Salgó Tarjánban.** Szentes János ismert fővárosi színész jól szervezett kabaret társasággal, három estén át, nagy érdeklődés mellett működött Salgó Tarjánban. A kabaret tagjai közül nagyon szép sikere volt *Csillag Szerénának*, kit a közönség igen meleg fogadtatásban részesített. Kedves volt még *Köszegi Aranka* és *Pogány Béla*.

(*) **Semsey-pályázatok.** A Magyar Tudományos Akadémia ismételten hirdeti a Semsey-pályázatot, amelyeknek határideje ez évi szeptember hó 30-án jár le. Összesen hét, egyenként huszerezer koronás pályadíj van kitűzve *Semsey* Andor tiszteleti tag adományából, míg a másodjutalom az adomány időközi kamataiból háromezer korona. A feladatok a következők: 1. Kivántatik tudományos magyar nyelvtan, mely tárgya a magyar nyelvnek valamennyi élő változatát s az emlékeiben megmaradt régebbi nyelvalakokat felöleli. 2. Kivántatik a magyar irodalom története a legrégebbi ősidőktől kezdve 1867-ig. 3. Adassék elő Magyarország története a honfoglalástól kezdve I. Ferencz József megkoronázásáig. 4. Kivántatik a Szent István koronája alá tartozó országok földrajza, a természettani viszonyok bő tárgyalása mellett a politikai földrajznak méltó szerepét juttatva. 5. Magyarország közgazdaságát úgy kell tárgyalni, amint az kifejejt és jelenleg előtűnik áll. — 6. Kivántatik Magyarország ásványainak tudományos leírása az e tárgyra vonatkozó hazai és külföldi irodalom felhasználásával. — 7. Kivántatik Magyarország flórájának megírása, amely előtűntesse hazánk növényzeti viszonyaira vonatkozó ismereteinek jelen állását.

(*) **Monstro daloshangverseny a Városligetben.** A Magyar Daloshangverseny Országos Szövetségének Budapest és környékén működő tagegyesületei, volt elnökük, néhai *Lung György* fővárosi tanácsos siremléke javára, június 30-án, vasárnap, délután 5 órakor a Városligetben, az Iparcsarnok előtti téren, a sütőipar-kiállítás területén, 500 dalossal, katonazenekar kísérete mellett monstrohangversenyt rendeznek.

(*) **Magyar művész kinttétése.** *Lakatos* Artur jeles iparművésznket, az iparrajziskola kiváló tanárát jelentős kinttétése érte. Mint Párisból jelentik, a művészt Franciaország legelőkelőbb műintézeté, a párisi Salon d'Automne az 1907. év tartamára juritagjává választotta.

(*) **Művásár a Nemzeti Szalonban.** Az Országos Képzőművészeti Tanács báró *Forster* Gyula elnöke alatt ma ülést tartott a Nemzeti Szalonban, ahol megtekintette a francia képek kiállítását. A tanács több értékes művet jelölt ki, melyet megvételre fog ajánlani a közoktatásügyi miniszternek.

IRODALOM.

* **Abonyi Lajos munkái.** Az a nagyjelentőségű vállalkozás, mely a népszerű magyar író összes műveinek pazarul illusztrált, egyöntetű, díszes kiadását tűzte ki célul, immár befejeződött. A husz kötetnyi regény- és novella-sorozat, megannyi jeles alkotása egy tősgyökeres magyar elmének, teljessé lett a most megjelent öt kötettel. Örömmel köszöntjük Abonyit e pazar díszben, mert végre is annak a bizonyosságául kell tekintenünk, hogy kiadók és közönségünk egyaránt megbecsüljük benne a speciális magyar író, a magyar nép lelkének mély tekintetű megfigyelőjét, szóval mindazt, ami benne az idegen írókkal azonos jelességeken fölül való érték. E befejező sorozat hű tükre Abonyi egész írói egyéniségének, melyet ezuttal még teljesebbé tesz *Endrői Sándor* kitűnő tanulmánya az Abonyi heliogravure-arczképpel ellátott utolsó kötetben. Szeretett és igaz megbecsülés érzik ki a rövid életrajzból, mint általában az egész munka gondos sajtó alá rendezéséből, a mely szintén *Endrői Sándor* érdeme. Nem hagyhatjuk szó nélkül e nagy műnek ezernél több illusztrációját sem, melyek közül a mostani befejező sorozatban „Az utolsó kuruczvilág” című két kötetes történelmi regény és a „Pásztorház” című novellakötet rajza *Garai Ákos* magyar érzékelő, a „Tarlóvirágok”-ban foglaltak *Pogány Willy* jóízű humoráról, végül az „Emlékek”-ben nyújtottak *Sarkady Emil* finom kétségéről tesznek tanúságot. A díszes kiállítású kötetek egyenként füze 4 kor., kötve 6 koronába kerülnek.

* **Dorian Gray arczképe.** *Wilde* *Oszkár* most van nálunk divatban, a „Salome” nagy sikere ráfordította olyanok figyelmét is, akik nem nagyon szoktak az irodalmi élet megfigyelésébe belemélyedni. Most aztán megismerheti a magyar közönség a világszerte növekvő érdeklődéssel olvasott angol író legnagyobb és legjellemzőbb munkáját is, a „Dorian Gray arczképe” című regényt. Ez a könyv egyike a modern irodalom „standard-work”-jainak, amelyek korunk irodalmi termelésének színét, jellemét és irányát megadják. Az egész modern irodalomban nem találunk regényt, mely az életet a maga egészében annyira átfogná, mint *Wildenek* ez a munkája. A „Dorian Gray arczképe” most jelenik meg először a nagy műhöz méltó gondos fordításban, amely az eredetiből készült és az eredeti hatásával hat. A fordítás nehéz, de hálás munkáját *Schöpfung Aladár* végezte. A szerző finom rajzu arczképpel díszített könyvet *Lampel R.* könyvkereskedése adta ki szokatlanul díszes, előkelő kiállításban s az ára ehhez képest valóban nagyon olcsó: 4 korona.

* **Három új könyv.** *Singer* és *Wolfer* kiadásában három új könyv jelent meg. Mind a háromnak szerzője kedvelt, népszerű elbeszélő. Az egyik regény s *Malonyai* *Dezsdő* írta. Címe: A Csak nemzetség. Érdekes, mindvégig lebilincselő története ez egy milliomos gentry-familia utolsó sarjának. Csupa szín, csupa hangulat. A hőse — egy fiatal nábob — tősgyökeres magyar milióban nevelődik, de szeretői kezek nélkül. Azt látja folyvást, hogy az emberek csak pénzért keresik barátságát s emiatt lesz életuntá, világkerülő. Tragikus sorsának oka is ebből ered. Abból, hogy a nagy vagyon mellé nem talál semmit, ami boldogítaná. Egyszer aztán mégis mosolyog s megbékél a mások örömén, látva, hogy vannak, akik boldognak tudják magukat. Ez azonban csak egy pillanatra tart. Csak addig, amíg birtokát, vagyonát elrendezve, másokra hagyja: a körülötte mosolygó emberekre. Neki magának pedig nyoma vessz. Ára füze K 280.

A másik kötet, a „Barányfellők” *Benedek Elek* tollából való. Rajzok és novellák gyűjteménye. A témája mindnyájunknak fordulatos, mesészerű, jobbára a családi élet csöndes, intími érzésén alapulnak. Hogy milyen a hangjuk, ezt a közös cím is kifejezi. Az élet egy-egy komorabb képén mindig nyílik az író. Poétaike, gyöngédsége kirá-

gyog a sötét színeken át, mint felhők mögött a tavaszi azonos ég. Ára füzve K 2.50.

„Egy leány” czimvel *Lengyel* Laura füzte egytől-egybe újabb novelláit. Főleg a nő-olvasók fogadják majd szeretettel, mert amit e novellákban mond az író, az mind rájuk: asszonyok és lányok eseteire, lelki életére vonatkozik. Csupa leány- és asszonytípust hoznak elének e történetek. A mai, a modern, a nagyvárosban élő leányt, akinek kitűnő megfigyelője *Lengyel* Laura. A könyvére füzve K 2.50.

* **Leibniz értékezése.** A XVII. század nagy bölcselejtének művei eddig nem voltak magyar fordításban hozzáférhetőek. Ezt a mulasztást kezdi most helyrehozni az *Alexander Bernát* és *Bánóczi József* szerkesztésében s a *Franklin-Társulat* kiadásában megjelenő *Filozófiai Írók Tára*. Legújabb (XX.) kötete ugyanis közli *Leibniz* értékezéseit, amelyeket néhai dr. Bauer Simon és dr. Vida Sándor fordítottak; utóbbi igen becses és terjedelmes bevezetőt és magyarázatokat is írt *Leibniz* életéről és bölcseletéről, amelyvel mindenestre hathatósan elősegíti a mű megértését és méltánylását. A *Filozófiai Írók Tára* ezzel a kötetrel nem tekint *Leibniz*öt a maga részéről elintéztnek s e kisebb értékezések csak bevezetik az író nagyobb és nehezebb munkáinak magyar fordítását. Az értékes kötet ára füzve 3 korona 40 fillér.

* **Modern festők.** A magyar és idegen festők alkotásait eredeti színeken reprodukáló *Modern Festők* című népszerű vállalat második évfolyamának harmadik füzetét különösen gazdag érdekes egyéniségekben. A magyarok közül ezúttal az aradi születést, de Bécsben élő *Kaufmann* Izidor került sorra, a ki főleg mint a zsinagóga légkörének monografistája nagy hírnévre tett szert. Az idegenek közül legérdekesebbek tán egy nálunk eddig ismeretlen spanyol impresszionista: *Bezzera*, a pétervári *Fokin* Nikoláj, *Pirje* György és *Stuck*. A régi, akadémikus iskolát *Jules Breton*, a tavaly elhunyt párisi mester képviseli egy pompás figurális kompozíciójával. A valóban hézagpótló vállalatból évenként hetenként képet tartalmazó kötetet ad ki a *Franklin-Társulat*. Egy-egy ilyen kötet ára 36 korona, a hat-hat képet tartalmazó füzetek 3 korona 60 fillérré, egyes lapok 1 korona 20 fillért kaphatók.

* **Új Idők.** Herczeg Ferenc lapjába novellát ezen a héten *Ambrus Zoltán*, *Lovik Károly*, *Vértessy Gyula* írtak, verset *Jakab Ödön*, *Andor Gyula*, cikket *Farkas Pál* és mások. A választékos illusztrációk közt találni néhány képet a Sárosvármegyei muzeumból, a dobsinai Kossuthszobrot, a Szabadság-szoborpályázat nyertes műveit, humoros rajzokat stb. Az *Új Idők* előfizetési ára negyedévenként 4 korona.

* **Róma diadala.** (Keresztény-szociális regény. Írta: csicseri *Orosz Adrienne*.) Egy becsületesen őszinte, eleven, tüzes talentum munkája ez a regény. A szerző: csicseri *Orosz Adrienne*, az irodalomnak ez a szimpatikus novicziája, a maga asszonyos, fanatikus hitének lobogó fénye mellett vezeti végig az olvasót ezen a külső és belső eseményekkel teli, izgatón érdekes, lüktető regényen, mely gyönyörtől fog válni minden olvasónak és díszre a készülő új magyar irodalomnak. Az izléses kötet *Kunossy*, Szilágyi és Társa kiadásában jelent meg. Ára 2 korona.

* **Az okoskerü madárvédelem eszközei.** Irta és a m. kir. közoktatásügyi minisztertől elrendelt ismeretterjesztő előadások sorozatában Kőszegen előadta *Chernel István*, a Kőszegi Állatvédő Egyesület elnöke. Budapest 1907. Kiadta az „Országos Állatvédő Egyesület”. *Chernel* minden tekintetben nemcsak figyelemre méltó, de a gyakorlati madárvédelem fejlődésének igen jelentékeny szolgálatot tenni hivatott előadása az Országos Állatvédő Egyesület kiadásában egy csinos 43 lapra terjedő és 23 képpel ellátott füzetben megjelent és az egyesület a madárvédelem érdekében a füzetnek minél tömegesebb elterjedését óhajtva, annak árát 30 fillérben állapította meg. Megrendelések az Országos Állatvédő Egyesülethez (Budapest, IX., Ernő-utca 11-13.) intézendők.

* **A Pickwick Klub.** A külföld nagy humoristái közül kevesen nőttek úgy a szívükhöz, mint *Dickens*. Nem tudunk tulesni rajta, mert ha végzetünk is munkáinak válogatott javával, egyikét-másikat újra meg újra elő kell vennünk. Megkívánjuk időnként is, minden egyes alkalommal többet és többet fedezünk föl benne abból, a mi mindnyájunk szívének kedves: az igazi humorból. *Dickens*nél olykor könnyfakasztó ez a humor, olykor kacagató, nem egyszer meg éppen mind a kettő egyszerre. „*Twist Olivér*”, „*Mikor a tücsök megszólal*”, „*Copperfield Dávid*” és „*A Pickwick klub*” mind más és más variációja e csodálatos bőséggel fakadó aranyos humornak. A *Pickwick klub*-ot, *Dickens* e legmulattatóbb regényét *Hevesi* József fordította le színes, az eredetit mindenütt híven követő, s nagy nehézségeket könnyen leíró nyelven. A rendkívül izléses, minden művészettel kiállított két kötet a Révai Testvérek kiadásában jelent meg. Ára 8 korona.

* **Szent Erzsébet irodalma.** Bibliográfia *Sanctae Elisabethae* czimen *Barcza* Imre legközelebb közrebocsátja a magyarországi szent Erzsébetre vonatkozólag a legrégibb időkől napjainkig nyomtatásban megjelent magyar, német, olasz, francia, angol, latin, spanyol, görög és cseh nyelvű irodalmi emlékeket.

EGYESÜLETEK.

(—) **A vakokat gyámolító orsz. egyet.** Ujpesti fiókegyete most tartotta Ujpest városháza dísztermében dr. *Vikár* István v. orsz. gyűlési képviselő, ügyvéd elnöklele alatt alakuló közgyűlését. A közgyűlést a nagy hőség dacára szép számmal keresték fel Ujpest nemes szívi emberbarátai. Többek közt ott voltak: *Dömötör Gézá*né, *Mády* Lajosné, *Naibert Aranka*, dr. *Biró Gyuláné*, *Tarján Dániel*, *Hevesi Vilmos*, *Vikár* Istvánné, *Nevelits Andorné*, *Csermák Károlyné*, *Nevelits Antalné*, *Weigle* Sándor, *Vranyi Teofil*, *Kovács* Nagy Lajos, *Feltóthy László*, *Darhó Béla*, *Zsiska Lőrincz*, *Miskolczy Gusztáv*, *Greisinger István*, *Póhl Gusztáv*, *Weiszner Henrikné*, *Polifka János*, *Polifka Juczika*, *Polifka Margit*, *Márkus Ambrus*, *Bujam Ilonka* és mások. Budapesti a főegylet kiküldötteiként megjelentek: *Vitár* Rezső gondnok, *Weszelevszky Vilmos* h. gondnok és *Török* Sándor tanár. *Vikár* István nagyhatású humánus és hazafias beszédben üdvözölte a közönséget s lelkes szavakkal hívta fel a közgyűlést vak honfitársai megmentésére. *Vitár* Rezső ecsetelte ezután az ország vakjainak helyzetét, reá mutatott a külföld ily tekintetben követendő szép példáira, ismertette az alakítandó egyet célját és feladatát s kérte az előterjesztendő alapszabályok elfogadását és a fiókegyet megalakulásának kimondását. Az alapszabályok elfogadása után megalakították a következő tagokból álló ideiglenes bizottságot: Elnök: *Vikár* István, 1. *Csermák Károly*, 2. dr. *Führer* Simon, 3. *Greisinger István*, 4. *Gutkópf György*, 5. *Hevesi Vilmos*, 6. *Höbert Béla*, 7. dr. *Kovács* Nagy Lajos, 8. *Miskolczy Gusztáv*, 9. *Polifka János*, 10. *Ráday Antal*, 11. *Salamon Lajos*, 12. dr. *Szabó Béla*, 13. dr. *Ugró Gyula*, 14. *Varázsai Béla*, 15. *Baár* Józsefné, 16. dr. *Biró Gyuláné*, 17. *Csepregy Pálné*, 18. *Csermák Károlyné*, 19. dr. *Hérvary Ernőné*, 20. *Kondermann Sándorné*, 21. *Mády* Lajosné, 22. *Nevelits Andorné*, 23. *Polifka Juczika*, 24. *Ráday Antalné*, 25. *Renner Lajosné*, 26. dr. *Torján Alajosné*, 27. *Vikár* Istvánné, 28. *Wüstner Henrikné*. A választás befejeztével felolvasták dr. *Imerdy Kálmán* udvari tanácsos, *Ernusz* Kelemen v. b. t. t., *Lázár* György kir. tanácsos polgármester, *Tarnay Gyula* alispán és *Telbisz Károly* udvari tanácsos tarsegyleti elnökök üdvözlő sürgönyeit, mely után *Vikár* István elnök az újonnan alakult egyetre Isten áldását kérve s a tagokat tüszerszertre buzdítva, a gyűlést berekesztette.

(—) **A kiszolgált haditengerészek országos körének** előkészítő bizottsága felkéri mindazokat, akik a haditengerészetnél szolgáltak, hogy vasárnap e hó 30-án délután 3 órakor a Sipes-féle vendéglőben (Dohány-u. 14.) minél számosabban jelenjenek meg. Ez alkalommal a kör megalakul és a tisztviselői kart is megválasztják.

(—) **A brassói nemzeti szövetség közgyűlése.** Gróf *Zichy* *Vladimir* és *Kovács* *Ernő* orsz. képviselők, mint az Országos Nemzeti Szövetség igazgató-választmányának kiküldöttei jelenlétében ujjalakult a brassói nemzeti szövetség. A közgyűlésen gróf *Zichy* *Vladimir* elnököt, ott voltak *Zakariás* *János* és *Tutsek* *Sándor* orsz. képviselők, a brassói magyarság színe-java. Gróf *Zichy* lelkes megnyitó beszéde után közfelkiáltással elnökké választották gróf *Mikes* *Zsigmond* főispánt, alelnökké pedig *Gyula* *Jajna* *Gábor* ügyvédet és *Halász* *Gyula* tanárt. A közgyűlés köszönetet mondott gróf *Ándrássy* *Gyula* miniszternek és *Bezerédj* *Viktor* államtitkárnak a magyar szinkör építésének támogatásáért és utasította az új tisztikart a szinkör-építés mielőbbi eszközlésére.

(—) **Gyorsírók majálisa.** A Gyakorló Gyorsírók Társasága dr. *Fabró* *Henrik* elnök vezetésével szépen sikerült majális rendezett Mátyásföldön a Nagyvendéglő parkjában és dísztermében. A majálison nagy és díszes közönség jelent meg, amely kitűnően érezte magát. A szépsikerű hangversenyen közreműködtek *Pártos* *Bence*, *Szöke* *Sándor*, *Székács* *Károly*, *Makkay* *Olga*, *Makkai* *Mihály*, *Szabolcs* *Ernő*, akiknek pompás dalkabaretjét a közönség perczekig tapsolta és többször megismételtette, továbbá *Kampl* *Tekla*, *Erdős* *Mátyás*, *Lisztner* *Lajos*, mindnyájan szép sikert aratva. A műsor végén előadásra került a „*Valami hibája van*” című egyfelvonásos bohózat, amelynek szerepeit *Kampl* *Tekla*, *Angyal* *Rózsi*ka, *Szabolcs* *Ernő* és *Székács* *Károly* adták bravuros ügyességgel, zajos tetszés mellett. Vacsora után táncz következett, amely hajnalig tartott.

(—) **A szekszárdi általános ipartestület** *André* *István* 10 éves ipartestületi elnöksége emlékére június 29-én jubileumi ünnepélyt rendez.

(—) **A II. Rákóczi Ferenc általános jótékonyági egyesület** által e hó 27-én, csütörtök este 8 órakor rendezendő és hangversennyel egybekötött júniális közbejött akadályok miatt nem a Hungaria-kertben, hanem a *Putzer*-féle vendéglő külön kert-helyiségében, VII., *Aréna*-ut 80., *Damjanich*-utca mellett (villamos megállóhely) fog megtartani.

FŐVÁROS.

(—) **Tanítói jelölések.** Tegnap a közoktatási bizottság nem döntött a tanítói és tanítónői jelölések dolgában, hanem egy szűkebbkörű albizottságot delegált erre a célra *Piperkovics* *Bátor* tanügyi tanácsos elnöklele alatt s ez az albizottság ma délelőtt 10 órakor ült össze, hogy revideálja az ügyosztály jelölését. Órák hosszat vitatkoztak s a vége az lett, hogy az albizottság zárt körben gyűződött meg arról, hogy az ügyosztály komoly munkát végzett. Az előterjesztést kevés változással elfogadták, úgy a felső, közép, mint az elemi iskolai állásokra. Ez alapon holnap, szerdán délután a közoktatásügyi bizottság az összes állásokra jelöl s a tanács valószínűleg már pénteken betölti valamennyi üres állást.

(—) **Munkásházak.** A főváros közgyűlése elhatározta, hogy az üres telkeinek valamelyikén olyan épületeket építtet, amelyek a főváros alkalmazásában levő kisebb javadalmazású hivatalnokok és munkások részére szolgálnának lakásul. Az ügygyel tegnap délután foglalkozott a magánépítési bizottság *Kun* *Gyula* elnöklése és *Hariss* *Sándor* fogalmazó előadása mellett. A bizottság elfogadta a mérnöki hivatal alternatív tervei közül azt, amely szerint próbaképen a VI. ker. *Váczi*-köruton vagy a IX. kerületi *Gyáli*-uton építenének egy hosszúságú négyzet alakú épületet, olyformán, hogy az udvarok belseje kerttel, befásítással és gyepesítéssel lenne ellátva. Az egy- és kétszobás lakások számára háromemeletes épületrészt emelnek, mert így lesz ez leggazdaságosabb. Ki akarják eszközölni erre az épületre a 30 éves állami adómentességet. A szükséges pénz pedig nem jelzálogos kölcsön, hanem más pénzümvelet útján szerzik be. Ha ez a próba sikerül, csakhamar megépítik a többi ilyen házakat is a főváros üres telkein.

(—) **Kléh István díszpolgári oklevele.** *Kléh* *István* udvari tanácsosnak, akit a székesfőváros közgyűlése Budapest díszpolgárává választott, ma délelőtt küldöttség nyújtotta át az erről szóló, ékesen kiállított oklevelet, *Fülepp* *Kálmán* főpolgármester vezetése mellett. A küldöttségben ott voltak: *Bárczy* *István* polgármester, *Földváry* *Antal* főjegyző és több fővárosi bizottsági tag. *Fülepp* főpolgármester üdvözölte igen megleghangu beszédben *Kléh* *István* at oklevél átadása alkalmából, amit *Kléh* meghatottan köszönt meg.

(—) **Uj építkezések.** A magánépítési bizottság a legutóbb tartott ülésén a következő építő-engedélyeket adta ki: *Kun* *Gézának* II. ker., *Török* *Zsuzsán* *6799* hr. sz. földszintes nyaralóra, *Takács* *Istvánnak* és *nejének* VII. ker., *Zöldmáli*-ut 5900. hr. sz. földszintes házra, *Nieszner* *Ferencnek* III. ker., *Kovács*-u. 6622. hr. sz. földszintes házra, *Baló* *Géza* dr.-nak és *nejének* X. ker., *Villám*-utca 8631. hr. sz. földszintes toldaléképületre, *Groszmann* *Ferencnek* II. ker., *Rózsahegy*-ut 3767. hr. sz. földszintes toldalékra, *Ertelmann* *Kálmán* dr.-nak VI. ker., *Szent* *László*-ut 1548. hr. sz. földszintes toldalékra, *Szöllősi* *Ferencnek* VII. ker., *Telep*-utca 978. hr. sz. földszintes toldalékra, *Petrics* *Károlynak* földszintes toldalékra.

(—) **A polgármester titkára.** A jogügyi bizottság tegnapi ülésén tárgyalta másodszer a polgármesteri titkári állás szervezéséről szóló javaslatot, amelyet *Bárczy* *István* polgármester terjesztett elő. A javaslat szerint az állás örökös volna s a tanács töltené be. Fizetése és ragja a II. osztályú tanácsjegyzőével egyenlő volna s öt év múlva automatice belépne az I. osztályú tanácsjegyzők sorába. A jogügyi bizottság tegnap elfogadta az állás szervezésére vonatkozó előterjesztést. A bizottsági határozat ellen *Burián* *Béla* bizottsági tag különvélemény jelentett be azzal a megokolással, hogy az új állás kreálását fölöslegesnek tartja.

(—) **Városbíróválasztás.** A dr. *Brüll* *Mór* halálával megüresedett V-ik kerületi városbírói állást a legközelebbi rendes közgyűlésen töltik be választás útján. Az állásra való jelentkezés határideje ma délbén telt le. A városbírói állásra ezidén ketten jelentkeztek: *Madarassi* *Vilmos* kereskedő, eddigi helyettes városbíró és dr. *Incze* *Henrik*.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

SPORT.

Az M. A. Sz. szereplése.*

— Nyílt levél Réthy Pálhoz. —

Kedves barátom!

Öszinte köszönettel tartozom neked azért a lekötelező előzékenyséért, hogy a *Egyetértés* vasárnapi számában megjelent cikkemre ma választál és ezzel alkalmat nyújtottál nekem arra, hogy ezt a kérdést a nyilvánosság előtt tovább tárgyalhassam.

Engedd meg, hogy gondolatmenetedet kövessem és én is figyelmeztesselek téged, no meg az egész nagy nyilvánosságot, egynémely vastag tévedésre.

Megengedem, hogy bizonyos kérdések nemzetközi szabályozásának céljából egyes külföldi szövetségek egymással egyezményeket kötnek, hogy ezzel saját országukbeli judikaturájukat erősítsék és hatályosabbá tegyék.

Ezt még elfogadom ott, ahol valamely szövetség egy országban nemcsak akarja gyakorolni, de tényleg gyakorolja is a legfőbb irányítást egy bizonyos sportágban.

No már most nézzük csak, hogyan áll a dolog az adott esetben.

A tornaegyesületek szövetsége több mint 40 év óta fáradozik azon, hogy a testedző gyakorlatok legkülönbözőbb ágait az országban meghonosítsa és megkedveltesse. Programjába megalkulása óta alapszabályszerűleg fel voltak véve az összes atletikai gyakorlatok és azokat az ország legkülönbözőbb pontjain rendezett ünnepélyeinek műsorába mindenkor fel is vette.

Tíz év előtt alakult az Athletikai Szövetség és a Tornaszövetség munkaprogramjából egy részt kiszakított és azt kezdte művelni, nem tagadom, hogy eredménytelenül. A két szövetség szépen megfér egymás mellett, amíg az Athletikai Szövetség olyan hurokat nem kezdett pengetni, hogy az atletikai gyakorlatok irányítására Magyarországon egyedül én vagyok feljogosítva, a Tornaszövetség pedig maradjon meg a maga tornázásánál és ne törődjék azzal, amihez úgy sem ért, sőt — horribile dictu — amihez joga sincs, mert ő nem atletikai, hanem tornaszövetség!

Ennek a félszeg és minden jogérzéklet megcsufoló felfogásnak az érzékelhető megczáfolására a Tornaszövetség tavaly megváltoztatta a nevét és felvette a Magyar Testedző Szövetség címet. Alapszabályait, amelyek szerint működése kiterjed a testedzés minden ágára, a m. kir. belügyminiszter éppen úgy jóváhagyta, mint annak idején az Athletikai Szövetség alapszabályait.

Magyarországon tehát ezidőszert forum van, amely kormányhatósági jóváhagyással hivatott vezetője az atletikának: a Testedző Szövetség és az Athletikai Szövetség. Minthogy e két szövetség között az utóbbi időben felmerült elvi ellentétek lehetetlenné tették az együttműködést, a két szövetség elnöksége pedig belátván, hogy ez a torzalkodás csakis a közös ügy rovására mehet, azon volt, hogy egy olyan megegyezést hozzon létre, amely mindkét fél szerzettjogait tiszteletben tartva, lehetővé tegye a közös cél érdekében való vállalt munkát. Mialatt ezek a legbizalmasabb természetű alkudozások folynak, az Athletikai Szövetség kartell köt a Testedző Szövetség ellen Ausztriával.

Ezek előrebocsátása után ismétlem, hogy jogosultnak tartom különböző országok rokonszövetségeinek egyezményre lépését abból a célból, hogy a jogos szuverenitásuk ellen fellázadókat még hatályosabban tudják megrendszabályozni, de amit az Athletikai Szövetség tett, az nem erre a lapra tartozik, mert az egyszerűen komizság!

Komizság azért, mert az atletikára ilyen kartell kötni egyáltalában jogában sem állott, nem lévén ő az atletika fölött örököndi hivatott egyetlen szövetség az országban.

Látod, ez az első nagyon öreg tévedés.

* Amikor ezt az érdekes levelet megkaptuk, Réthy Pál, sport-rovatunk vezetője már nem volt szerkesztő segítségben, így választ csak holnap adhatunk közre.

A szerk.

Szelid figyelmeztetésre, amelyet a „*Testedzők további erőszakoskodása*” esetére megeresztesz, csak egy ellenfigyelmeztetéssel szolgálhatok.

A M. O. T. E. Sz. és a M. A. Sz. etikai viszonyát minden logikusan gondolkodó ember fenti soraim után meg tudja magának konstruálni. Hogy ki itt az erőszakos, annak a magyarázatába olvasom megsértése nélkül nem is bocsátkozhatom, ha tehát te arra figyelmezteted az erőszakoskodó Testedzőket, hogy még a jövő évi Olympiából is kimaradhatnak, én viszont arra figyelmeztetlek téged és mindazokat, akiket illet, hogy Budán is csak egyszer volt kutyavásár és hogy most miután a M. A. Sz. megmutatta, hogy céljainak megvalósítása érdekében még a komizságoktól sem riad vissza, mi is élni fogunk a tisztességes küzdelem minden fegyverével.

Végül, nehogy azt mondd, hogy nem vagyok elismeréssel a M. A. Sz. külföldi szereplései iránt, készséggel elismerem, hogy a M. A. Sz. atlétikának bécsi szereplése tényleg fölötté állott hazáruolaink külföldi szerepléseinek, pedig a legutóbbi időben a külső siker azokból sem hiányzott.

Dr. Wein Dezső.

() A hécsi nyári ügöto-meeting mai utolsó napjának eredménye:

I. **Klagenfurti díj.** Díj 2300 korona. 1. *Hans Lancet*. 2. *Kedvez.* 3. *Drahn'ma'um.* Futott még: Széna. Tot.: 10:15, 20:25, 40.

II. **Enamel-verseny.** Díj 2300 korona. 1. *Jubilár.* 2. *Amazone.* 3. *Musa.* Futottak még: Ister, Pepus, Keserves. Tot.: 10:16, 20:28, 43.

III. **Trabersport-Club-verseny.** Díj 1600 korona. 1. *Admiral.* 2. *Anita.* 3. *Draga II.* Futottak még: Rastelbinder, Abonnet, Nitouche, Derby Boy, Sonntagskind. — Tot.: 10:51, 20:41, 34, 33.

IV. **Jubiläum-díj.** Díj 5000 korona. 1. *Adulles H.* 2. *Ideal.* 3. *Countesse Caid.* Futottak még: Botha, Patriot. — Tot.: 10:141, 20:77, 53.

V. **Lord Byron verseny.** Díj 1700 korona. 1. *Gondos.* 2. *Wau-Wau.* 3. *Busserl.* Futottak még: Astarte, Mayboy. — Tot.: 10:25, 20:21, 21.

VI. **Juniusi handikap.** Díj 2300 korona. 1. *Suska.* 2. *Tutti-frutti.* 3. *Franzi K.* Futottak még: Hallstatt, Fonyód, Náni, Prince Selma. — Tot.: 10:46, 20:33, 40, 82.

VII. **Bucsu handikap.** Díj 1700 korona. Első *Péterke.* Wiener 2-ik, Hulda 3-ik. Futottak még: Unverhoff, Bisztra, Gyömbér, Bajazzo, Kedvencz, Drahn'ma'um. Tot.: 10:98, 20:40, 30, 35.

VIII. **Urkoosis-verseny.** Díj 2000 korona. Első *mr. Dollar* fogata, 2-ik *mr. Horsefool* fogata, 3-ik *mr. Ralph* fogata. Indultak még a Parnói ménes, Kohner Willy, Demski Rezső fogatai. Tot.: 10:31, 20:32, 32.

() A Pannonia Frankfurtban. A Majna melletti Fraokfurtban tegnap délután indult másodsor a Pannonia Evezős Club négyese a Császár-díjban. A délelőtti előfutamban egy hosszal előzte meg a Bremer Ruder Verein csapata és így a magyar csapat mint második helyezett került a döntőbe.

Itt azonban sajnálatos baleset érte a csapatot, amennyiben mindjárt a start után elszakadt a vezérevezős, Kirchknopf lábszíja és így a csapat kénytelen volt elállani a versenyzéstől, amelyben pedig erős kilátása volt a győzelemre. Győztes a Ludwigshafener Ruder Verein lett, amely erős küzdelem után egy fél hosszal győzte le a Bremer Ruder Verein csapatát.

() Az atletikai bajnokságok. A magyar atletikai szövetség atletikai szakosztálya, mely mindent elkövet a magyar bajnoki viadal sikere érdekében, már megalakította a június 30-án tartandó sportünnepe rendezőségét. Az egyes tisztségek elvállalására atletikai életünk kiváló szakférjait kérte fel, hogy ezáltal is biztosítsa az ünnep teljes pártatlanságát. A viadal elnökségét dr. *Bárczy István*, a székesfehérváros polgármestere, a Magyar Athletikai Szövetség elnöke vállalta el. Alelnökökké megválasztottak: dr. *Gerenday György* és dr. *Virava János* szövetségi alelnökök, a szakzsűri elnöke pedig *Stankovits Szilárd* szakosztályi elnök lett. A viadal versenybíróóságába a különböző szövetségi egyesületekből beválasztottak: *Barlay Oszkár* (Kassa), dr. *Botzenhardt János*, *Brüll Alfréd*, dr. *Füzesséry Zoltán*, dr. *Karafiáth Jenő*, dr. *Lesztyán Adorján* (Debreczen), *Lauber Dezső*, *Muzsa Gyula*, dr. *Rényi József*, dr. *Schneider Béla*, *Szathmáry János* (Arad), *Stelly Gyula*, *Szokoly Alajos*, dr. *Nagymáté András* (Nyíregyháza). A célbírói tiszteit *Lindner Ernő* tölti be. Időmérők: *Stankovits Szilárd* és dr. *Speidl Zoltán*. Versenyfelügyelő: dr. *Karafiáth Jenő*. Indító: *Herzog Ede*. Témérő: *Lázár József*. Versenyjegyző: *Barlay Oszkár*. Versenyorvos: dr. *Dolecsko János*. A rendkívül érdekesnek ígérkező bajnoki meeting június hó 30-án (vasárnap) délután 4 órakor kezdődik a margitszigeti sporttelepen.

() A pécsi Zsolnay Miklós motorverseny. A kezdetben csak házi jelleggel tervezett Zsolnay-verseny országos versenynyé fejlődött. A tervezett 240 km. (Budapest—Dunaföldvár—Mohács—Pécs) megtétele után ugyanis, az összes résztvevők, kiknek száma már eddig is harminczra tehető, kisérvé még hat mellékkocsis motortól és négy nagy automobiltól, melyek péntek délután indulnak a versenyzők után Budapestről s a versenyzőkhöz Mohácsra csatlakoznak, diszfelvonulást rendeznek a városon keresztül Zsolnay tiszteletére. Minden egyes jármű reflektórokkal lesz felszerelve. Június 30-án egy külön díjazott tíz kilométeres országúti verseny is lesz Pécsen, míg délután léghajóildőzést rendeznek országos nyílt verseny karakterével amatőrök részére és mindenféle járműre. Különös érdekességet fog e versenynek kölcsönözni, hogy több pécsi fogat és egy pár jobb lovas is résztvesz benne. A Magyar Motorkerékpárosok Egyesülete első sorban a motorsportnak óhaját propagandát csinálni éppen a kiállítás alkalmával a vidéken, mihez sokban fog hozzájárulni a tömeges felvonulás. E célból elhatározta, hogy a club tagjai, kik a versenyben aktíve részt nem vesznek, a versenyzők után *Riva József* vezetése alatt fognak utnak indulni és Mohácsra a várázó versenyzőkhöz csatlakozni.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A Kuria új tanácselnöke. Ma délelőtt tette le esküjét a Kuria teljes ülésén *Korizmicz Antal*, az alexandriai nemzetközi főtörvényszék alelnöke, akit nemrég kuriai tanácselnökké nevezett ki a király. *Oberschall Adolf*, a Kuria alelnöke, meleg szavakkal üdvözölte az új tanácselnököt, aki, ugymond, a külföldön is tekintélyt és becsületet tudott szerezni a magyar bírói karnak. *Korizmicz* kitüntetésül kapta a kuriai tanácselnök címet s továbbra is megmarad régi állásában, az alexandriai nemzetközi főtörvényszéknel.

§ Bíróságok köréből. A király Unger Geiza szatmárnémeti járásbírósi albirót az eperjesi és *Doleschall Ervin* tordai járásbírósi albirót a dési törvényszékhez bírákká, dr. *Konyovits György* szegedi ügyészségi alügyészt a nagybecskereki ügyészséghez ügyészségi. *Füzessy Árpád* soproni törvényszéki jegyzőt pedig a szatmárnémeti törvényszékhez albiróvá kinevezte. *Homma József* trstenai járásbírónak saját kérelmére az alsókubini járásbíróshoz, valamint *Kerekes János* debreczeni és *Horváth István* kolozsvári törvényszéki bíráknak saját kérelmekre leendő kölcsönös áthelyezését megengedte.

§ Ügyvédi kamarai választások. Az ügyvédi kamarában a 18 választmányi tagsági hely betöltésére kitűzött választáson tegnap estig 499 ügyvéd szavazott le. A választás rendkívül hevessé lett a mai napon. Az új ügyvédi párt vezetősége arra a hirre, hogy a reformpárt visszatartja embereit a szavazástól csak azért, hogy egy újabb választási rendkívüli közgyűlés legyen, — a mai nappal már fiakkereken szállítja választóit az urnához. A reformpárt is, amely eddig domináló többségben volt, erősen küzd eddigi hagyományáért. A választásnál egyik párt sem arat a másik felett teljes győzelmet, mert a vegyes listra jelöltjei fognak majd győzelemre jutni. Minden párton törölnek egy-két nevet s az így keletkezett u. n. vegyes listák száma igen nagy. A szavazást ma este 7 órakor zárták le. Leszavazott mintegy 800 fővárosi és 70 vidéki ügyvéd. Hogy kik lettek megválasztva, azt csak a szavazatok összeszámolása után lehet tudni. A választás eredményét holnap d. u. 5 órakor tartandó folytatólagos közgyűlésen hirdetik ki.

§ Olcsó princsesas cigaretták. Az óbudai dohángyárban két évvel ezelőtt lopás történt. A tolvaj *Darvas József* dohángyári munkás volt, aki este, amikor a munkástársai távoztak a gyárból, elbujt az egyik raktárban s magára záratta az ajtót. Azután neki vetette magát a *Princsesas* cigarettáknak és összekötözve a dobozokat, leeresztette az ablakon s amikor azt hitte, hogy eleget „dolgozott”, maga is kiugrott és zsákmányával odébb állott. Ezt a manővert többször ismételte, úgy, hogy összesen 600 doboz *Princsesas* lopott el s a cigarettákat természetesen olcsó áron továbbította. Különösen az óbudai kávéosk és pinczerek körében akadt készséges vevőkre. A lopás azonban mihamar kiderült és nemcsak a tolvaj került a törvény elé, hanem az orgazdák is. A budapesti büntetőtörvényszék *Darvas Józsefet* lopásért egy évi börtönre, *Weisz Mózes* kávést orgazdaság büntetéseért hat havi börtönre, *Krausz Vilmos* pinczért orgazdaság vétségéért 3 havi fogházra, *Bleyer Rezső* pinczért tulajdon elleni kihágásért egy hét elzárásra, *Hirn Jenő* pinczért ugyanazért két napi elzárásra ítélte. A budapesti kir. ítélőtábla

A kez-
verseny
40 km.
egyétele
száma
négy hat
nobiltól,
ők után
atlakoz-
eresztül
reflektó-
díjazott
Pécsett,
országos
zére és
fog e
Magyar
motor-
kiállít-
hozzá-
tározta,
e részt
f veze-
n a vá-

tette le
ntal, az
ke, akit
király.
g szá-
t, ug-
tudott
kifűn-
s to-
kandriai

Geiza
rjesi és
t a dési
gy sze-
ügyész-
örvény-
nysszék-
rszteni
járás-
zeni és
írának
lyezését

édi ka-
betölté-
ügyvéd
lett a
arra a
beret a
lasztási
pal már
A re-
ségben
válasz-
teljes
fognak
törölnek
vegyes
este 7
fővárosi
lasztva,
n lehet
5 óra-
letik ki.
dai do-
rtént. A
s volt,
a gyár-
záratta
rincsas
kat, le-
gy ele-
ányával
méltelte,
t lopott
ron to-
és pin-
A lopás
a tolvaj
A buda-
opásért
zdaság
os pin-
gházra,
ágásért
anazért
lótábla

Szerda, június 20.

ma Devich László elnöklésével tárgyalván az ügyet, Darvas József büntetését helyben hagyta, Weisz Mózsef büntetését három hónapra, Krauszét és Löwyét 3-3 napra mérsékelte, míg Bleyer Rezsőt és Hirn Jenőt a vád alól felmentette. — Az ítélet ogerős.

§ Wölfling Lipót válópöre. Ötödét éve, közvetlenül a karácsonyi ünnepek előtt szokott meg a toszkánai nagyhercegre pár két gyermeke: Lujza szász trónörökös né Giron nyelvmesterrel és Lipót Ferdinánd főherceggel Adamovics Vilmmával, akikt már hosszabb ideje boldogított szerelmével. A bécsi udvar haragja főképp Lipót Ferdinánd ellen fordult, mert általában lett a vélemény, hogy növért is ő ugatta bele a regényes kalandba.

Ősz királyunkat annyira bántotta a dolog, hogy rendeletére nemcsak azonnal elfogadták főhercegi rangjáról való lemondását, de kitörték az aranygyapjas vitézek listájából is és megszüntették negyven ezer korona évi apanázsát. Azonkívül elbocsátották a hadseregből, megtiltották neki, hogy valaha Ausztriába visszatérjen és ráparancsolták, hogy honosítsa magát a külföldön. Ezt később a főherceg meg is cselekedte és az udvar beleegyezésével fölvette a Wölfling Lipót nevet. Midőn Adamovics Vilmmával törvényesen egybekelt. A szerelmi házasság azonban nem jelentett tartós boldogságot. Csakhamar híre kelt, hogy a volt főherceg nem tudja elviselni nejeinek különczködéseit, meg talán vissza is kívánczik a magas világba, melynek levegőjét nem tudja nélkülözni. Meg is történt nonsokára a válópör megindítása. Most pedig azt jelentik nekünk Genfből, hogy tegnap megkezdődött a genfi törvényszék előtt a válópör tárgyalása. Wölfling képviselője, Lachenal genfi ügyvéd előadta, hogy a Wölfling-házaspár békéjét első sorban az zavarta meg, hogy Wölflingné a vegetáriánizmusnak hódolt s teljesen elhanyagolta házi dolgait és külsejét. Az asszony amellet makranczos és féltékeny volt; sokszor hónapokig egyetlen szót sem beszélt a férjével. A helyzetet még türehtlenebbé tette, hogy már a házasság első évében az asszonynak két leánytestvére hozzájuk érkezett, akik még jobban szították Wölflingnének férje ellen való gyűlöletét. Wölfling egy ízben meglátogatta Lachenalt, akit valósággal megrémített vad külseje, ami az asszony rendszerének volt következménye. Lachenal mindenekelőtt borbélyhoz vitte, aki levágta haját és szakállát. Az asszony e miatt rendkívül botrányos jelenetet csinált neki. Wölfling ettől fogva különválva élt a feleségétől, aki a genfi békítő tárgyaláson beleegyzett a válásba, de azután Zürichben megtagadta a kereset átvételét. Zugi tanuk megerősítették, hogy Wölfling házaselete elviselhetetlen volt. Wölfling Lipót ügyvédje utján kijelentette, hogy válópörével nem az a célja, hogy Ferencz József király bocsánatát elnyerje s hogy visszakapja letett címeit, a hadseregen elfoglalt állását és az aranygyapjas-rendet. Csak az a kívánsága van, hogy nyugodt polgári életet folytathasson. A tegnapi tárgyaláson sem Wölfling, sem Wölflingné nem volt jelen. A tárgyalást ma folytatják.

§ Irgatók a hadsereg ellen. Párisban a hadseregelles propaganda főszereplői ellen indított per ma ért véget. A tizenkét vádlottat az esküdtek igazmondása alapján felmentették. A hallgatóság élénk helyesléssel fogadta az ítélet kihirdetését.

§ Miért dühösök ránk a borkabátosok? Ezzel a címmel pár hónappal ezelőtt Jocsák Kálmán magánhivatalnok brosúrát adott ki, amelyben a többi között azt írta, hogy ha a munkásnép megmozdulna, könnyen szabadda nyomorúságos helyzetből, s kivívhatná emberi jogait. A broszura tartalma miatt a királyi ügyesség osztálygyűlöletre való igazgatás czimzen pert indított. Zsitvai Leó elnöklésével az esküdtszék ma vonta felelősségre Jocsák Kálmánt, aki beismerte, hogy ő a broszura szerzője.

A lefolytatott tárgyalás után az esküdtek dr. Balás Elemér kir. ügyész vádjá után büntőnek mondták ki Jocsák Kálmánt az osztálygyűlöletre való igazgatás sajtóvétségében s ezen marasztaló verdikt alapján a bíróság 4 havi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A vádlott semmisségi panaszszal élt.

§ Az ügyvédi kör lakomája. A budapesti ügyvédi kör az ügyvédi kamara elnökhelyettesének, dr. Brüll Ignác udvari tanácsosnak és az ujonan választott 18 kamarai választmányi tag tisztelőire a kör nyári helyiségében (Népliget, Svarteczky-féle vendéglő) társasvacsorát rendez.

AZ EGYETERTÉS

szervezősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szervezősége telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

EGYETERTÉS

KÖZGAZDASÁG.

Egy iparvállalat veszteségei. A Műköipari Részvénytársaság elmúlt évi üzleteredménye oly szomorú képet adta a társaság üzleti viszonyainak, hogy a vállalat kénytelen lesz a felszámolást elhatározni. A Műköipari Részvénytársaság 1904-ben alakult 350.000 korona alaptőkével oly célból, hogy átvegye a „Kunststein-Industrie Brenner és Co.“ cég guntramsdorfi (Bécs m.) gyártelepét és szabadalmait és azonkívül a műköipartást Magyarországon meghonosítsa. A részvénytársaság csak most terjeszti közgyűlése elé — melyet július 9-én tartanak meg — az 1904. szeptember 7-től 1905. december 31-ig, valamint az 1906. december 1-től 1906. december 31-ig terjedő üzleti jelentéseket és nyereség-veszteség mérleget, mi bizony sokatlan. A törvény ugyanis határozottan kimondja, hogy a részvénytársaság minden esztendőben közgyűlést tartani köteles, hol az üzleti eredményeket elbírálják. Az 1906. évi mérleg szerint a társaság 321.361,12 korona veszteséggel dolgozott, tehát a 350.000 koronányi részvénytőke csakaem teljesen odaveszett. Tartalékalapja egyáltalában nincs a vállalatnak, ellenben a különböző szabadalmak és „társulási számlák“ czimén beállított összegek homályossá teszik a mérleget. Érthetetlen, hogy a közgyűlésen napirendre tűzik egyrészt a részvénytőkének 350.000 koronáról 17.500 koronára való leszállítását oly módon, hogy a 100 korona névértékű részvényeket 5 koronára bélyegzik le, másrészt elhatározni akarják a társaság felszámolását, a felszámolás pedig az előbbi műveletet teljesen feleslegessé teszi.

A társaság utolsó mérlegszámlája ez:

Nyereség- és veszteségszámla 1906. december 31-én: Áthozatal 1905-ből 115.270 korona 1 fillér, leírás a berendezésből és a készletszámlából 14.737 korona 50 fillér, leírás az eljárási és szerződési számlából 191.253 korona 61 fillér, mérleg-számla szerint összesen 321.361 korona 12 fillér.

Mérlegszámla 1906. évi december 31-én: Tőkeszámla 350.000 korona, Brenner és társa 27.843 korona 74 fillér, Hoffmann Agoston 6922 korona, Brand-féle márványfestési szabadalom-társaság 53.194 korona 25 fillér, Dryander E. 3056 korona, dr. Fialla Hermann 7240 korona 1 fillér, árukészlet 6352 korona 38 fillér, nyereség és veszteségszámla 521.361 korona 12 fillér, összesen 387.789 korona 75 fillér.

A Duna biztosító-társulat vesztesége. Biztosítási körökben most egy érdekes esetről beszélnek. A külföldi biztosító társaságok ugyanis beleértve az osztrákokat is, annak idején nagy üzleteket kötöttek Amerikában. Közbejött azonban a sanfranciskói katasztrófa, minek következtében a külföldi biztosító milliókra menő károkat szenvedtek. A Duna biztosító-társulat, melynek Magyarországon is van fiók-igazgatósága, továbbá tizenegy ügynöksége, a földrengés következtében szintén érzékeny veszteséget szenvedett. A Duna biztosító-társulat károsulása úgy tudódott ki, hogy egy német intézet, a Norddeutsche Feuerversicherungs Gesellschaft legutóbbi évi jelentésében azzal a panaszszal állott elő, hogy a Duna biztosító-társulat nem akarja a ráeső 287.000 márka viszontbiztosítási részt kifizetni, melyet a sanfranciskói katasztrófa következtében megfizetni tartozik. Emé incidens folytán terjedt el a hír ma a tőzsdén, hogy a Duna biztosító-társulatot amerikai üzleteinél súlyos veszteség érte, mi annál nagyobb föltűnést keltett, mert a társaság legutolsó közgyűlésén az igazgatóság egyáltalában nem hozta a részvényesek tudomására a szenvedett kárt. Amint értesülünk, a német társaság perrel fogja érvényesíteni jogait a „Duna biztosító-társulat“-tal szemben.

Székelyerdők olárverése. Tavaly nagy port vert fel az uzi és veresvízi erdők eladásának az ügye. Mint bennünket Csikszederáról értesítenek, az erdők eladásának ügye végre befejeződött. A múlt év tavaszán elrendelt árverésen a legtöbbet ígéro árverező a Götz-cég volt, amely 2.800.000 koronát ajánlott. Akkor az erdőeladás körül oly botrányok fejlődtek, hogy országszerte hónapokig beszéltek róla és végül a vármegye és végső fórumban a miniszterium is megsemmisítették az eladást. Tegnapi ment végbe az új nyilvános árverés, melyen a 3200 holdas erdőt a budapesti Steinherr B. fakeskedő-cég 5.396.000 koronáért vette meg. A székelyföldön eddig ily magas áron — holdárként 1700 koronáért — sohasem vettek erdőt.

Vidéki takarékpénztárak fuziója. Az „Óbecsei első takarékpénztár“ és a „Kerületi hitelbank részvénytársaság Óbecsén“ — mint értesülünk — elhatározták a fuziót. Az első 120.000 korona alaptőkével bir, a második 400.000 korona részvénytőkével dolgozik. A fuzió tárgyában mindkét intézet július első napjaiban rendkívüli közgyűlést tart. — A horvátországi „Sriemska Banka“ és a „Pucka sliedionca dioncarsko druztov“ (Volkssparcassa Actiengesellschaft) cégü vukovári intézetek fuziója szintén megtörtént, mindkét igazgatóságnak a fuzióra vonatkozó javaslatát a napokban hagyta jóvá a két intézet közgyűlése.

Magyar komló a saazi piacon. A magyar sörgyárak, de maga a sörfogyasztó közönség is bizonyos előítélettel viseltetik a magyar komlóval szemben s azt tartja, hogy a jó sörhöz a hazai komló nem használható. Ennek a föltevésnek azonban ellentmond az a tény, hogy a külföldi komló kereskedők évről-évre sorra látogatják a hazai nagyobb komlótermelőket s a helyszínen szerzik be a szükségletet. Néhány év óta Saazban egy-két magyar kereskedő foglalkozik komlóbizományi üzlettel s a kisebb magyar komlótermelők áruát hozzák forgalomba Saazban és vidéken csekély jutalék mellett. A külföld is tudomást vett már a magyar komló jó minőségéről, az idegen vevők évről-évre mind nagyobb számban keresik fel termelőinket, a külföldi sajtó a magyar komlóról rendszeres ártudósításokat közöl. Az évi komlótermés fele része a saazi piacon kerül eladásra. A magyar komlótermelő közönség évek óta sürgeti egy sörfőzési kísérleti állomás és sörfőző-mester iskola felállítását; erre szükség is volna, mivelhogy a hazai komló egy részét Saazból úgy is visszavásárolják a magyar sörgyárak.

Új portland-czement gyár. A sopronmegyei Szarvám községben nagy kiterjedésű elsőrangú cement-telepre találtak. A tulajdonosok — mint értesülünk — a helyi érdekeltség bevonásával most azon fáradoznak, hogy egy budapesti pénzcsoport segítségével ezen anyag feldolgozására és értékesítésére szükséges pénzt, mintegy 300.000 korona tőkét megszerezzék.

Pénzüntézetek tisztviselői tanfolyama. A Magyar Pénzüntézetek Országos Szövetsége a pénzüntézet tisztviselői testi és szellemi fejlesztésének előmozdítására augusztus havában 4 hétre terjedő tanfolyamot rendez Keszthelyen. A tanfolyamon előkelő vidéki és fővárosi szakemberek fognak előadást tartani. A tanfolyam költségeit a Szövetség fedezi.

Vendéglősök sörgyára. Régi terve a nagyobb fővárosi vendéglősöknek, hogy a kartellben álló sörgyárakkal a versenyt akként óhajtják fölvenni, hogy egy nagyobb sörgyárt alakítsanak. Ez a terv — mint értesülünk — közel van már a megvalósításához. A vendéglősök ugyanis a kartellben levő sörgyárak önkényes árszabásait nem hajlandók tovább tűrni és ezért közös erővel megalapítják a saját sörfőződjüket, amely azután a kartellen kívül erős versenyt fog csinálni a Dréher, a Haggenmacher, az Első Magyar és a Polgári sörfőződékből álló kartellnek.

A Magyar Sütők Országos Szövetsége ma délután tartotta az első évi rendes közgyűlést a Városligetben rendezett sütőipari kiállítási területén, Glasner Ede elnöklése mellett; az egyes tárgyakat Steiner Gyula alelnök terjesztette elő. Az elnök reá mutatott a megnyitójában azokra a sikerekre, amelyet a szövetség általában elért, de különösen a nemzetközi sütőipari kiállítás igen nagy és az ország határain is túlterjedő sikereire. Fölkéri a közgyűlés tagjait, hogy ezáltal ne bocsátkozzanak rekriminációkba azok ellen, akik minden áron gáncsot akartak vetni a nemzetközi kiállítás rendezésének; a leszámlást ezekkel szemben későbbre tarthatják fönn. A közgyűlés tudomásul vette az előterjesztett évi jelentést, záró-számadást, vagyon-mérleget és a költség-előirányzatot, és a vezetőségnek minden irányban megadta a fölmentést. Elhatározták, hogy a kormányhoz emlékiratot terjesztenek föl, amelyben megsürgetik az ipartörvény revízióját. A közgyűlésen az ország harminc városának sütő-iparossága volt képviselve, mintegy kétszáz taggal. A közgyűlés végén lelkes szavakban éltezték Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert és Glasner Edét, a Szövetség elnökét.

Új pénzüntézet a vidéken. Lengyelítói járási takarékpénztár cég alatt — mint értesülünk — a napokban lengyelítói községben 100.000 korona alaptőkével új pénzüntézet alakult.

Magyar kiállítás Londonban. Régi törekvése angolbarát hazánkfiainak, hogy a világ metropolisában, Londonban, ahol évente százezerszámban fordulnak meg az öt földrész szülőttei, a magyar mezőgazdaság, ipar- és kereskedelem fejlődését impozáns módon, nagyszabású kiállítás keretében mutassák be. A tervezett kiállítás létesítésének idejét váratlanul megrövidítette az Earl's Court

tevü állandó kiállítási terület Budapesten tartózkodó tulajdonosainak *Harved T. Hartley és Caspar* azon elhatározása, hogy jövő év nyarán az igazgatásuk alatt álló társaság révén, *Londonban magyar kiállítást ohajtanak rendezni*. Az említett urak — mint értesülünk — jelenleg azon fáradoznak, hogy nagyszabású vállalkozásukhoz a magyar kormány támogatását megnyerjék. 300.000 koronát tesz ki az a segély, amelyet a rendezőség a két és fél millió koronába kerülő kiállítás részére a kormánytól kérnek.

A margarin-forgalom szabályozása. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, amint arról a székesfőváros hatóságát értesíti, elvi határozatképp kimondotta, hogy margarint kis mennyiségben (5 kilogrammon alul) csak olyan koczká alakjában lehet forgalomba hozni, amelyen a „Margarin“ felirat könnyen észrevehetőleg be van nyomva. A kereskedésben szintén fel kell tüntetni azt, hogy nem természetes vaj és egészen elkülönített tartóba kell helyezni. Aki ezt a rendelkezést megsérti, az a mezei termékek hamisításáról szóló törvény szerint (1895: XLVI. t.-cz.) bünhődik.

As Arad-hegyaljai motoros ügyei. Már több ízben foglalkoztunk az Arad-Hegyaljai-Motorvasut-Részvénytársaság ügyeivel s megírtuk azt is, hogy a társaság igazgatósága elhatározta, hogy e hó 23-ára rendkívüli közgyűlést hív egybe. Ezt a közgyűlést — mint értesülünk — nem fogják egybehívni, mivel a személyi kérdések elestek. Az igazgatóság annak idején lemondott tagjai, miután a vasuti és hajózási felügyelőség kiküldöttje mindent rendben talált, nem látták többé indokoltnak a kilépésüket és visszatértek az igazgatóság kötelékébe.

Gazdasági helyzet Temesvármegyében. Temesvár vidékéről érkezett jelentések szerint Temesvármegyében a gazdasági helyzet kielégítőnek mondható. A repcét most csépelik, a terméseredmény holdanként 4—5 métermázsra. A repce ára métermázsanként a temesvári piacon 28 korona; azok a gazdák tehát, kik az idén repcét termesztettek, igen jól értékesíthetik termésüket. Temesben a gabona igen szépen fejlődött, erőteljes kalászt hajtott. Rovarkár nem fordult elő s hat métermázsra átlagtermésre lehet számítani. A tengeri második kapálását már nagyrészt befejezték, ugyszintén a gypszena betakarítását is. A takarmánybűkköny kaszálását most kezdték meg. A munkabérek normálisak s a mezőgazdasági munkások forrongásától, sztrájkjuktól nem tartanak a gazdák.

Egy aradi pénzintézet tőkeemlése. Az Aradcsanádi Gazdasági Takarékpénztár vasárnap tartott rendkívüli közgyűlésén elhatározta, hogy 5000 darab új részvény kibocsátása által alaptőkéjét két millió koronáról, négy millió koronára emeli fel.

Parcellázás. Gróf Széchenyi Kálmán, az iváni hitbizomány ura, mint értesülünk, elhatározta, hogy 2000 hold terjedelmű földet a jelenlegi bérlet lejáratá után kihatás birtokából és kigazdálnak bérebe adja. A bérlok főképen állattenyésztéssel és tejgazdasággal fognak foglalkozni.

Új bortörvény Svájcban. Nemcsak Franciaországban vált tarthatatlanná a szőlőtermelők helyzete, hanem Svájcban is. A svájci szőlőtermelők ugyanis a borhamisítás folytán sokat szenvednek, azért is sürgetik kormányukat, hogy megmentsse, ami megmenthető. Nincsen más termelési ág, amely annyi és oly súlyos küzdelmeket vívni kénytelen mindenféle ellenség ellen, mint a szőlőművelés. Legalább az oroszva támadó ellenséget, a *borhamisítókat* sújtsa szigorúan a törvényhozás; ezt követelik a svájci bortermelők. A bortermelők, ha ügyükön a törvényhozás nem lendít, ki fogják szaggatni a szőlővesszőt a földből.

Hangszeripari Kongresszus Pécsen. Július 5., 6., és 7. napjain tartják meg Pécsen a zenészi kongresszust. Ezzel egyidejűleg a magyar hangszerészek is meg fogják vitatni egyes bajos dolgukat egy országos tanácskozás keretében. A hangszeriparosok helyesen teszik, ha a pécsi országos kiállítás keretén belül a nagy nyilvánosság előtt vitatják azon kérdéseket, melyek hivatva lesznek úgy hazánk gazdasági és kulturális gyarapodásához, mint saját anyagi viszonyaik előbbreviteléhez hathatósan hozzájárulni.

E hangszeripari kongresszust, előkészítő budapesti bizottság hetenként tart összejövetelt a megvitatandó tételek, — mint pl. az import meg-

szüntetése; a hangszeripar körébe tartozó anyagoknak háziiparilag való készítése; a budapesti hangszerész szakirányú tanonciskola, hangszerkészítő ipariskola stb. stb. ügyében. Az előkészítő bizottság *Horváth* Gyulát választotta meg a szaktételek előkészítésére, aki munkálatával már el is készült.

Szeged-kiszombori kosárfonógyár. A szegedi és szegedvidéki kosárfonó-ipar föllendítésére százezer korona alaptőkével legközelebb részvénytársaságot alakítanak „*Szeged-kiszombori kosárfonó-gyár részvénytársaság*“ czímmel, 500 darab 200 koronás részvénynek kibocsátása útján. Az alakuló részvénytársaság elnöke kiszombori Rónay Jenő lesz. A részvénytársaság a Szeged és szegedvidéki kosárfonó ipart akarja fellendíteni, versenyképessé tenni, nagyobb termelő erővel felruházni, anyaggal ellátni s egyszersmind a termelt árunak piacot is fog teremteni.

Jégverés. Az elmúlt vasárnap és hétfőn a nyári zivatar az ország sok vidékén jégveréssel járt. A gazdasági tudósítóktól június 23- és 24-ről a történet jégkárosodásokról a földmivelésügyi miniszterhez a következő távirati jelentések érkeztek be: *Tárkány* (Komárommegye): június 23-án 10 perczig galambtojás nagyságú jégeső esett. *Apátfalva* (Hévesmegye): június 24-én virradóra felhőszakadás volt helyenként jéggel. *Pilis* (Pestmegye): június 24-én éjjel 8 perczig tartó felhőszakadással vegyes jég volt. *Beregszász*: június 23-án éjjel 10 perczig diónagyságú jég esett. A jégverés több községet érintett. *Székhelyhid* (Biharmegye): június 23-án tíz perczig tartó galambtojás nagyságú jég esett. *Nyirábrány* (Szabolcsmegye): június 23-án hat perczig tartó galambtojás nagyságú jég esett. *Halmi* (Ugocsa-megye): június 23-án 15 perczig tartó jégeső volt. *Alvincz* (Alsófehérmegye): június 24-én fél óráig tartó mogyoró nagyságú jég esett. *Medgyes* (Nagy-küküllőmegye): június 24-én 4 perczig megyi nagyságú jég esett.

A hazai tanszeripar pártolása. A Tulipánszövetség Magyar Védőegyesület iparvédelmi szakosztálya a hazai tanítószerek és iskolászer ipar társadalmi pártolása érdekében Dobieckzi Sándor ügyvezető-tanácsos elnöklésével már két ízben tanácskozott az iskola- és tanítási szerek készítőivel. Érdeklükben az egyesület buzdító szöveget intéz a tanulóifjúsághoz, amelyvel kapcsolatban a honi iskolaszerek ismertető jeleit is közli. Ez a szöveget az összes iskolák folyósaín és esetleg a tantermekben lesz kiüggesztendő. Fölterjesztést intéz a vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz, hogy csak a tanszermuzeum által elfogadott irkák használatát engedélyezze, mert csakis így biztosítható, hogy csakis hazai papírosból készült irkák jussanak az iskolába. Fölkéri továbbá a tanintézetek tanári és tanítói karát, hogy válaszszenak minden iskolából egy-egy önként ajánlkozó tanárt vagy tanítót, kik a honi iskolaszerek használatára felügyelnének és azok terjedését gátló körülményeket az egyesülettel állandóan közölnék.

Hajózás. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy Hílanovác és Somóvit állomásokat, a víz apadása folytán, e hó 24-étől kezdve az összeforgalom számára újlag megnyitja.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékér nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Cései egészségügyi kórh. 1906. állami elj. díszoklevél, aranyérem
SERRAVALLO CHINABOR-VAS-SAL, gyengélkedőknek és lábhadódásoknak kitűnő izü

Kapható a gyógyszerüzletekben K. 2.60 és 4.80-as palackokban.

MATTONI/FELE
GLIESSHÜBLER
legfiniszbébb égvényer
SAVANYUVIZ

Világ-rekord !!

100 darab egész finom csontlevélpapír, 100 darab színes béltü borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigaretta-hüvely *ragasztás nélkül* vagy a pénz beküldése mellett. 144 darab I. osztályu alumínium-toll 1.80 kor.

Világ-csoda !!

100 darab színes béltü borítékkal összesen 200 darab. Egy korona 20 fillér, 1000 drb. Kohinoor cigaretta-hüvely *ragasztás nélkül* vagy a pénz beküldése mellett. 144 darab II. osztályu alumínium-toll 1.20 kor.

WIKUS TÁTRA
NYERS EVÉSRE
a legjobb tejcokoládé
BUDAPEST, DEÁK-FERENCZ-UTCA 17.

Ház-lebontás miatt rendkívül olcsó árak.

Háztartási cikkek. Nászajándékok. Játékszerek. Chinaezüst tárgyak. Dizműárak. Övek. Kézitáskák. Sétabotok. Legyezők stb.

ROTHAUSER cégnél

Budapest, Deák-tér 6. sz.
(Anker udvar.) Király-utca sarkán.

Rohitschi, Styria-forrás' gyógyviz

Gyomorfekély és gyomorgörös, Bright-léle vesekő, torok- és gégehurut, gyomor- és bélhurut, húgysavas üledék, cukorbetegség, májbajok ellen.

Kitűnő gyógyeredmény.

Orvosiilag ajánlva

Nagybani raktár:

Hoffmann József, Budapest, Báthory-utca 8.

Kedvezmény az EGYETÉRTÉS előfizetőinek.

Elég az utalvány szelvényén arra hivatkozni, hogy ön az „EGYETÉRTÉS“ előfizetője, s ez alapon megrendelheti az

ÜSTÖKÖS

czimű legjobb, legtartalmasabb politikai és társadalmi képes élelclapot.

Kedvezményes áron:

1/2 évre (jul.—decz.) 4 kor.-ért (6 K helyett.)
1/4 » (jul.—okt.) 2 » » (3 K »)

— Az utalvány így czimzendő: —

„ÜSTÖKÖS“
kiadóhivatala: Budapest.

Kapható, míg a készlet tart, egyedül:

ÖRÖMY SÁNDOR

levélpapír-áruházában,

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 17. szám.
144 darab III. osztályu alumínium-toll 90 fillér

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTEKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Malmaink ma a készáru-piaczon 25.000 mm. búzát vásároltak tartott árak mellett; a kínálat megfelelő jó volt. Rozs 5 fillérrel drágább, zab változatlan, tengeri gyengén tartott. A határidő-piaczon az üzlet hangulatában ma sem állt be valamely változás, mivel arra nem is volt megfelelő alkalom, noha Amerika ¼ et csökkenést jelentett és a dispoziáció a beérkezett javult viszonyok hatása alatt inkább a lanyhaság felé hajlik. Mindazonáltal tartottságot árult el a mai üzlet és ezt leginkább a zab szilárd irányának köszönhetik, mely cikkben ma újabb tetemes véleményvételék eszközöltettek, pedig e cikkre — Bácska egy részét kivéve — országszerte igen jó jelentések érkeznek. A forgalom egyebekben gyenge volt és olcsóbb Berlinre, valamint onnét jelentett esőre az üzleti tevékenység még inkább csökkent.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 150 mm. 81 kg. 20.90 K, 200 mm. 80.5 kg. 20.90 K, 400 mm. 80.5 k. 20.90 K, 1000 mm. 80.5 kg. 20.90 K, 1000 mm. 80.5 kg. 20.80 K, 100 mm. 80 kg. 10.85 K, 200 mm. 80 kg. 20.80 K, 100 mm. 80 kg. 20.80 K, 500 mm. 80 kg. 20.80 K, 100 mm. 80 kg. 20.80 K, 100 mm. 79.5 kg. 20.60 K, 300 mm. 79 kg. 20.70 K, 100 mm. 79 kg. 20.55 K, 100 mm. 79 kg. 20.20 K.
 Kanizsai: 500 mm. 76 kg. 20.20 K.
 Pestvidéki: 1000 mm. 79 kg. 20.10 K, 150 mm. 78.5 kg. 20.10 K, 260 mm. 76.5 kg. 19.80 K, 100 mm. 76.5 kg. 19.70 K.
 Fejérmegyei: 300 mm. 78 kg. 20 K, 150 mm. 77 kg. 19.90 K.
 Felsőmagyarországi: 300 mm. 78 kg. 20 K, 5500 mm. 77 kg. 19.80 K.
 Pancsovai: 500 mm. 75.7 kg. 19.80.
 Beeskereki: 200 mm. 75.5 kg. 19.90 korona.
 Dunai: 3400 mm. 75.4 kg. 19.20 K.
Rozs: 1000 mm. 15.80 K, 100 mm. 15.60 K, 100 mm. 15.60 K, 100 mm. 15.55 K, mind kpf. mellett, paritás.
Zab. 100 mm. 15.90 K, 100 mm. 15.80 K, mind kpf. mellett.
 Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. június 21-től június 23-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	39068	155
Rozs	3791	4518
Arpa	633	—
Zab	22442	6198
Tengeri	22857	27300
Liszt	168	26002
Korpa	—	7236

A határidő-piaczon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza októberre 10.23, 10.22, 10.31, 10.28.
 Rozs októberre 8.37, 8.42 8.37.
 Zab októberre 7.44, 7.53, 7.50.
 Tengeri júliusra 5.85, 5.86, 5.83.
 Tengeri 1908. májusra 5.90, 5.91.

Déli 1 órakor záródnak:

Buza októberre	10.26—10.27
Rozs októberre	8.36—8.37
Zab októberre	7.49—7.50
Tengeri júliusra	5.81—5.82
Tengeri 1908. májusra	5.89—5.90

Délután forgalom.

Délután élénkebb irányzat mellett az árak pár fillérrel emelkedtek.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza	10.30—10.31
októberi rozs	8.40—8.41
októberi zab	7.49—7.50
1907. júliusi tengeri	5.83—5.84
1908. májusi tengeri	5.91—5.92

Értéktőzsde.

A bécsi tőzsde állandóan kedvezően itéli meg a politikai és a pénzügyi helyzetet egyaránt és ma ismét vételre való megbízásokat küldött be hoz-

zánk, mely vásárlások nálunk is kedvezően befolyásolták az irányzatot. Meglehetősen élénk üzlet mellett a hangulat barátságosabb volt és a vezető értékek, nevezetesen Magyar Hitelbank részvények magasabban jegyeztek. — A déli tőzsde berlini vásárlásokra kedvező marad ugyan, de nálunk, tekintettel a holnapi ultimórendezés miatt inkább eladási hajlam mutatkozott, minek következtében az árfolyamok nem emelkedhettek. Helyi értékek közül élénken keresték a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank részvényeit 15 koronával magasabb árfolyamon.

Előtőzsde.

Az előtőzsde bécsi vásárlásokra szilárd volt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 648.25—649.50, Magyar hitelbank 751.—753.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 496.—496.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 484.—484.50, Osztrák-magyar államvasut 667.50—666.—, Déli vasut 138.50.—, Rimamurányi vasut —, 538.50, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut —, Városi villamos vasut —, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálogsorsjegy —, Hazai bank —.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 649.—649.50, Magyar hitelbank 751.—751.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 496.—496.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 484.—484.50, Osztrák-magyar államvasut 667.—667.50, Déli vasut 138.—138.50, Rimamurányi vasut 538.—538.50, Magyar koronajáradék 93.60—93.65, Magyar aranyjáradék 111.50—112.—, Közuti vasut 545.—545.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvező maradt.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 648.50—649.—, Magyar hitelbank 751.—752.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. —, Osztrák-magyar államvasut 665.50 —, Déli vasut 136.—137.25, Rimamurányi vasut —, Magyar koronajáradék 93.50—93.60, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 545.25—545.75, Városi villamos vasut 292.50—293.25, Orosz járadék —, Hazai bank —. Helyi értékekben kötetett: Salgótarjáni kőszénbánya 573.—574.—, Konvertált sorsjegy —, Kereskedelmi bank 3430.—, Magyar agrárbank —, Danubius —, Drasche —, Convertált sorsjegy —, Ujlaki téglagyár —, Budapesti gőzmalom —, Ganz vasgyár —, Felten kábelgyár —, Hazai sorsjegy 109.75 —, Kereskedelmi r.-t. 617.50—618.—, Weitzer vagon —, Magyar osztrák részv. —, Lipótvárosi Takarékpénztár —, Adria —, Kobergyár —, Erzsébet szanatórium sorsjegy —, Iparbank —, Franklin —.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 649.—649.50 Magyar hitelbank 751.—751.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 495.50—496.—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 484.—484.50 Osztrák-magyar államvasut 664.—664.50—, Déli vasut 137.—137.50, Rimamurányi vasut 538.—538.50, Magyar koronajáradék 93.60—93.65, Közuti vasut 545.—545.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, Nyolcz napra 6—8 K. Julius végére 18—20 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsde üzletlenül folyt le.

Köttek: Osztrák hitelrészvény 649.—647.50 Magyar hitelbank 751.—750.— Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. —, Osztr.-m. államvasut 664.—665.—, Déli vasut 136.50—136.—, Rimamur. vasut 537.50—537.—, Magy. koronajáradék —, magy. aranyjár. —, Közuti vasut —, Városi villamos viil. —.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 647.75—648.—, Magyar hitelbank 750.50—751.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 495.—495.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 484.—484.50, Osztrák-magyar államvasut 664.—664.50, Déli vasut 136.—136.50, Rimamurányi vasut 537.—537.50, Magyar koronajáradék 93.60—93.65, Magyar aranyjáradék 111.25—111.50, Közuti vasut 545.—545.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, június 25. (Az Egyetértés távirata.)
Buza: Tiszavidéki 10.50—11.—, bánáti 10.10—10.55, mosoni és győrvidéki —, K. tótfelvidéki és csepelszigeti 9.55—10.—, march-feldi 9.40—9.70.

Rozs: Tótfelvidéki 8.20—8.45 K, csepelszigeti —, pestmegyei 8.25—8.45, különféle magyar 8.25—8.40 ausztriai 8.15—8.40 K.

Arpa: 7.40—7.60 —, déli vasuti —, tiszavidéki —, K.

Magyar tengeri: 6.20—6.45 K. cinquantin —, K.

Magyar közepes zab: 8.10—8.35 K. elsőrendű —, válogatott —, K.

BÉCSI ÉRTEKTŐZSDE.

Bécs, június 25. A kedvező hangulat a mai előtőzsdén is zavartalanul uralkodott. A forgalom mindazonáltal szűk körben mozgott, mert az ultimo prolongáció kedvezőtlen hatással volt. Az összes értékek közül csak lombardok, hitelrészvények, államvasuti papírok és alpesi bányarészvények iránt mutatkozott némi érdeklődés. Unio-részvények is emelkedtek némiképp. Az általában kedvező hangulat az előtőzsde végéig tartott.

11 órakor záródnak:

Osztrák hitelr. 648.50, Magyar hitel 752.—, Allamvasut 665.75, Déli vasut 138.25, Alpesi bányatársulat 575.25, Rimamurányi 536.—, Májusi járadék 97.80, Magyar koronajár. 93.50, Orosz érték 83.40, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.83, Prágai vasut —, Unio-bank —, Laenderbank —, Bankverein 535.—, Elbavölgyi —, Angol bank 301.—.

A déli tőzsde nyugodtan nyílt meg.

Jegyzetek:

Osztrák hitel 648.50, Magyar hitel 751.50, Ländlerbank 433.50 Unio-bank 335.—, Allamvasut 665.50, Anglo-bank —, Bankverein —, Déli vasut 137.50, Gőzhajó —, Alpesi bányarészvény 574.50, Májusi járadék 97.80, Magyar koronajáradék 93.50, Török sorsjegy 184.50, Német márka 117.83, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi —, Orosz érték —, Keleti vasutak —, Skoda —.

Bécs, június 25. (Osztrák értékek zárólapja.)
 4-2 százalékos papír-járadék 98.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.30, 1860-as sorsjegy 150.—, Osztrák hitelsorsjegy 429.—, Angol osztrák bankrészvény 300.75, Bécsi Bankverein 534.25, Osztrák-magyar bank 1770.—, Déli vasut 136.—, Dunagőzhajózási társaság 1008.—, Dohány részvény 419.60, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.82, Osztrák Lloyd 455.—, 4.2 százalék. ezüst járadék 97.95—45, Osztrák koronajáradék 98.05, 1864-es sorsjegy 251.25, Osztrák hitelintézeti részvény 647.75, Union-Bank 534.—, Osztrák Ländlerbank 433.50, Osztrák-magyar államvasut 664.75, Elbavölgyi vasut 424.—, Alpesi részvény 574.25, 20 frankos 19.21, Londoni váltóár 241.05, Lipótkohó 438.—, Töröksorsjegy 184.—, szilárd.

Bécs, június 25. (Magyar értékek zárólapja.)
 4 százalékos arany-járadék 111.55, Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 143.—, Magyar hitelbank részvény 751.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 536.—, Magyar cukoripar 17.27, Adria hajózási részvénytársaság 406.—, Magyar koronajáradék 93.55, 4 százalékos magyar földterhem. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 189.50, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 483.—, M. keresk. bank 3457.—.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 25. (Tőzsdejelentés.) A birodalmi banknak némileg kedvezőbb kimutatására, tegnapi nyugati tőzsdék jó lefolyása következtében a mai tőzsde csekély üzlet mellett barátságosabb irányzattal indult. Bankértékek legnagyobb részét alig változtak, míg bányarészek általánosságban magasabbak. Az utóbbiak közül vasértékek 1%-kal, emelkedtek, szénértékek közül harpeniek előnyben részesültek. Vasuti értékek forgalma tartott árfolyamok mellett csendes. Amerikai vasutak New-Yorkra kedvező megítélés alá estek és varsó-bécsi értékek is emelkedtek visszavásárlásokra. Hazai járadékok forgalma nyugodt és hajózási értékek is emelkedtek valamivel. A későbbi folyamatban az árfolyamok nyugodt forgalom és normális kurzusok mellett változatlanok. Az utőtőzsde irányzata szilárd, nyugodt. 902-es oroszok az ultimo közlekedésére emelkedtek. A Normann és társa cég

Reggelizés előtt fél pohár Schmidt-Hauer-féle radioactiv **Imandi keserűvíz** az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza. **Kapható mindenütt kis és nagy üzletben.**

hizetéskeptelenségére vonatkozó londoni jelentés hatástalan volt. A készpénzpiac ipari értékei általában kevésbé egységesek. Magánleszámitolási kamatláb 4 3/4, napi pénz 3 1/2, ultimópénz 5 3/4%.

Zárlatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradék 98.75 Osztrák hitelrészvény 202.75, Déli vasut 27.40, Orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos orosz kölcsön 70.40, Disconto Commandit 168.10, Dinamit-truszt 151.50, Harpeni 202.—, Unifikált török járadék 93.50, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyáradék 93.50, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 142.25, Bécsi váltóár 84.75, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 195.10, Gelsenkircheni 190.60, Laurakohó 222.60. Tartott.

Frankfurt, (Zárlat) június 25. 4.2 százalékos papíráradék —, 4 százalékos osztrák aranyáradék 98.75, 4 százalékos magyar aranyáradék 93.45, Osztrák hitelrészvény 202.60, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.46, Bécsi Bankverein 133.88, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar kölcsön 76.10, 4.2 százalékos ezüstjáradék 99.40, Osztrák koronajáradék 97.60, Magyar koronajáradék 93.25, Osztrák-magyar bank 125.30, Déli vasut részvény 27.60, Elbevolgyi vasut —, Bécsi váltóár 147.66, Párisi váltóár 813.66, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 284.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) június 25. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.80, Sorsjegy 151.—, Déli vasut 27.30, 4 százalékos Aranyjáradék 98.20, Osztrák hitelrészvény 202.60, Osztrák-magyar államvasut 141.70, Olasz járadék 102.90, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92.30. Nyugodt.

London, június 25. Angol consol 84 1/4. Páris, június 25. (Zárlat) 3 százalékos Francia járadék 94.27, Osztr. aranyjáradék 97.98, Magyar aranyjáradék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 465, 4 százalékos Olasz járadék 103.30, Déli vasut elsőbbségi kötv. 316.—, 5 százalékos Marokkói járadék 524.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. —, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 86.12, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 482.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 438.—, 4 százalékos spanyol járadék 92.97, 4 százalékos unifikált török jár. 93.90, Török sorsjegy 159.—, Török dohányrészvény 439.—, Osztrák földhitelintézet 1070.—, Osztr. Länderbank 459.—, Magyar Jelzálogbank 518.—, Banque de Paris 14.34, Banque Ottomane 706.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 142, Meridionalvasut 704, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 620.—, Rio Tinto 420. Sucrerie d'Egypte —, Tula —, Thomson Houston —, Urikányi köszén 121.—, Chartered 32.75, De Beers 606.—, East Rand 96.25, Jagersfontein 182.50, Transvaal Consols 48.25, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.31, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.25, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó (rövid) 1/8, Váltó Svájcra 1/4, Csek Londonra 251.45, Magánkamatláb 3 7/16, szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vásárcsarnok.

1907. június 25.

A forgalom, a hó vége felé közelgően, gyengébb és a hort-szezon mindinkább előre veti árnyékát. Nagyobb forgalom csak befözni való cseresznyében, melyek a főzelékfélékben jegyezhetők fel. Elő baromfi ára csökkenőben van. Vaj változatlan.

Mai árak:

Husnemék: Helybeli marhahús hátulja 70—150 K, eleje 60—120 K, vidéki borju borbén hosszan mérve sulylevonás nélkül 110—120 K,

helybeli borjúhús 120—140 K, sertésus szalonával 140—146 K, lehuzott sertés 120—150 K, szalonna friss 120—144 K, szalonna sózott 124—140 K, szalonna füstölt 136—148 K, olvasztani való 120—140 K, hárj 152—156 K, sertészsír 154—156 K, mind métermázsánként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.40—1.80 K, hazai sonka 1.50—2.00 K, szalámi magyar 4.00—4.20 K, nyári szalámi 1.20—1.40 K.

Vad: Öz 1.60—1.80 K, szarvas —, K, vaddisznó —, K kg.-ként egészben, nyul —, K, fogoly —, K, fácán —, K, szalonna —, K, vadruca —, K darabonként.

Baromfifélék: Elő rántani való csirke 1.40—2.20 K, stúni való 2.00—2.80 K, kappan —, K, kacsa fiatal 3.00—4.00 K, liba fiatal 6.00—12.00 K, lud hizott 8.—16.— K, tyuk 2.80—4.00 K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.50—1.60 K, hizott rucza 1.40—1.60 K, hizott pulka 1.40—1.50 K, leves-tyuk 1.40—1.60 K kg.-ként. Pulárd 1.50—3.20 Gyöngytyuk —, K darabonként.

Tejtermékek: Teavaj (centrifugált) I. 2.50—6.00 K, II. 4.50—5.50 K, főzővaj (köpült) 4.00—5.50 K, tehéntúró 30—50 fillér kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhtúrót és munkástúrót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonáru) sárga 5.50—6.00 K, rózsá 4.50—5.50 K, fehér 4.00—4.50 K, kifli —, K, sárgarépa —, K, petrezselyem —, K, vöröshagyma makói: 7.00—8.00 K, közönséges hazai 5.00—6.00 K, fokhagyma egyiptomi 24.00—40.00 K, 100 kgként. Fejes saláta —, K, burgonya, új 9.00—10.00 K, karalábé 80.—1.10 K, spárga solo —, K, közép —, K, leves 10—30 K kg.-ként, zöldbab, hüvelyes 40—50 K, zöldborsó, hüvelyes 12—16 K, kifejtett 30—50.— K, uborka, salátának 16—24 fillér drbként, ecetbe 6—10 fillér drbként, savanyítani 6—10 fillér darabonként, 100 kgként egyiptomi hagyma 20.—24.— K.

Gyümölcsfélék: Szőlő —, Chasselas —, Passatuti — fillér kg.-kint. Alma változtatott elsőrendű áru (arany parmen, ranett, Jonathan, Törökbalint, batul stb. —, K, másodrendű —, K, Körte elsőrendű —, K, másodrendű —, K métermázsánként.

Vegyesárúk: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Mész 1.10—1.20 K kg.-kint. (A szövetkezet, mint az Országos Magyar Mészégetési Egyesület vezérképviselője minden mézértékesítő ügyben is ad felvilágosítást.) — Gyümölcsis —, K kg.-ként. Gomba szárított —.70 K kgr.-ként. Lencse (erdélyi) —, K. Bab apró —.20—24 K, nagyszemű —.20—24 K 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 63—66 K, erdélyi apróbb áru —, K, meszes —, K eredeti lánként (1440 drb).

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, június 25-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 136—137 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 140—141 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 141—142 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig, könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertésétszám: 1907. évi június 23. napján volt készlet 37530 drb., 1907 június hó 24-én felhajtott 70 darab, 1907 június 24. napján elszállított 347 darab, 1907 június 25. napjára maradt készletben 37253 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 25. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 267 darab sertés, 64 darab süldő, — darab malacz, összesen 331 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 693 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 960 darab sertés, 64 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 662 darab sertés, 14 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 298 darab sertés, 50 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsír sertés öreg elsőrendű 350 kg.-or felül 108—110 fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 104—108 fillér, ételsulylevonással 126 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fill. ételsulylevonással 138 — fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillérig, korona, ételsulylevonással 131—132 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona ételsulylevonással 131—142 fillérig. — Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 90—92 korona. A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. június 25-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban a zivatarok az erdélyi részekre vonultak, de szórványosan — különösen az Északi Felföldön — még egyebütt is fordultak elő. Az Alföldnek az utolsó két napi esőből csak kevés jutott. Legnagyobb volt a csapadék mennyisége Vajdahunyadon (62 mm.) Nyugaton az idő ma reggel derült és a hőmérséklet emelkedőben van. A maximum Zombolyán 33 C°, a minimum Rajeczfürdőn 4 C° volt.

Budapesten éjjel 1 óra tájban közeli — és reggeli 5 óra tájban távoli földrengést jeleztek a műszerek.

A magyarországi depresszió Görögország felé, az atlanti minimum pedig az Északi tengerre nyomult és a délnyugati maximum visszahúzódott.

Európában az idő szárazabbra fordult és a hőmérséklet alig változott.

Boszniában ma éjjel 1 óra körül több helyen észleltek földrengést, mely 5 mp-ig tartott és iránya SN volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható, lényegtelen hő-változással és elvétve — főleg északon — zivataros esővel.

Table with columns: Állomás, Lagromlás mm, A hőmérséklet Celsius szerinti, Szélirány és sebje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max. min.

HETI MŰSOR.

Table with columns: Junius, Nemzeti Színház, M. kir. Operaház, Vigszínház, Király-Színház, Fővárosi nyári Színház, Magyar Színház, Városallegori Nyári Színház, Uránia.

Szerkesztői üzenetek.

Írónia kisasszony. Igen, igen az én érdeklődése merő írónia. Amikor egy ily fiatal hölgy érdeklődik a halál után... Hát halál... ha már mindenáron tudni kívánja — nem lehet olyan borzasztó, mint amilyennek azt sokan elgondolják.

M. J. 84. Rezerválás nélkül nem engedik meg a házasságot, most ezt különösen szigorúan veszik. Mindenesetre megpróbálhatja s akkor a folyamodáshoz születési bizonyítványon kívül egyéb okmány nem kell.

Gazdatiszt. Súly. Felső-iskolák vannak leányok számára Budapestben (Szentkirályi-utca 40.), Győrött, Kassán és Temesvárt. Voltaképen nem is ipariszkolák ezek, hanem az ötödik és hatodik osztályokban nagyobb súlyt fektetnek a kézimunka tanítására is.

Sch. Ienő. Kivánsága szerint tesszünk. A könyvről legközelebb írunk ismertetést.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos: A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 25. —

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a csaszai adóhivatalhoz Klovovics Mihály ugradiskai adóosztály vezetőjének adóosztályát, a vallás- és közoktatásügyi miniszter Szukoványi Otília máramaros megyei állami felsőbb leányiskolai internátusi igazgatóját a VIII. fizetési osztályba, a belügyminiszter a székesfehérvári államrendőrséghez Laky Imre rendőrfelügyelőt a IX-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába, Wolckenberg Gyula fizetésnélküli rendőrfelügyelőt a X-ik fizetési osztály harmadik fokozatába rendőrfelügyelőkké, dr. Ghyicz Tihamér határszéli rendőrfelügyelőt fizetésnélküli határszéli rendőrkapitányává, a belügyminiszter a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnökkel egyetértően, a közigazgatási bírósághoz Zomor Ferenc közigazgatási bírósági irodatisztet segédhivatali igazgatóvá, Hoffmann Antal közigazgatási bírósági irodatisztet irodatiszté, Erdős Fülöp közigazgatási bírósági kezelő gyakornokot irodasegéd-tiszté és Kovács Lajos közigazgatási bírósági díjnokot kezelő gyakornokká, a belügyminiszter a székesfehérvári államrendőrséghez Baksa János rendőrgyakornokot rendőrségi őrökké és egyuttal fizetésnélküli segéd-felügyelővé, Vajda Elemér rendőrdíjnokot segély-díjas rendőrgyakornokká nevezte ki, az igazságügyminiszter Makay Sándor budapesti országos gyűjtőfogházi evang. reform. lelkesítő ezen állásában véglegesítette, a budapesti itélőtábla elnöke Helmbacher Aladár köz-igazgatási gyakornok, tb. szolgabíró, szécsényi lakost a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká, a marosvásárhelyi itélőtábla elnöke Pál Gyula ügyvédjelöltet a marosvásárhelyi itélőtábla területére díjtalán joggyakornokká, a pécsi itélőtábla elnöke dr. László Sándor székszárdi törvényszéki díjtalán joggyakornokot a pécsi itélőtábla területére segélydíjas joggyakornokká és a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság Sirchich Aladár okleveles gazdaszt. keszthelypolgárvárosi lakost a keszthelyi adóhivatalhoz gyakornokká nevezte ki.

Névvagyrosítások. A belügyminiszter kiskoru Zsalabák András munkácsi lakos Zsolnaira, Klein József budapesti lakos Kertészre, Deuts Salamon debreczeni lakos Deákra, Gyurcsán Dániel kolozsvári lakos saját, valamint kiskoru Dániel István, és Ferencz nevű gyermekei Gyulaira, kiskoru Schwarz Jakob kolozsvári lakos Sugárra, Leichtmann Ilonka és Katalin szatmárnémeti lakosok Lukácsra, kiskoru Burgyei Géza Pál budapesti lakos Szabóra, Totterweich József tolnai lakos saját, valamint kiskoru Mihály, Katalin, Jakob,

Ferencz és Mária Magdolna nevű gyermekei Telkesre, Páronfajt János czeplédi lakos saját valamint kiskoru János Károly, Ida és Erzsébet nevű gyermekei Pásztorra, kiskoru Jancsula Ede István znióváraljai lakos Bárdosra, Weisz Gyula nagyváradai lakos Vasra, Magnuszek Teréz bélaudvornoki lakos Meszlényire, dr. Böhm lakos kiskunfélegyházai lakos saját, valamint kiskoru László és Edit nevű gyermekei Biróra, Grósz Jenő bárándi lakos Nagyra, Soha József győrszentmártoni lakos Serényire, kiskoru Trauner István és József pápai lakosok Tarjánra, Weisz Arthur budapesti lakos saját, valamint kiskoru fia: Nándor Tarjánra, kiskoru Weisz Béla budapesti lakos Szalkaira és kiskoru Rauchberger Artur budapesti lakos családi nevének Ráczra kért átváltoztatását megengedte.

Athelyezések. A fehértemplomi törvényszék elnöke a verscezi járásbírósnál tisedésben levő hivatal-szolgái állásra Novák József fehértemplomi törvényszéki hivatal-szolgát nevezte ki.

Pályázatok. A körösbányai járásbírósnál 2 IV. oszt. hivatal-szolgái állásra 4 hét; — a szentgotthárdi adóhivatalnál adóosztályi állásra és a debreczeni törvényszéknél átalakító-díjnoki állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for dates (június 24, június 25, június 24, június 25) and locations (Inn, Duna, Tisza, M.-Szeged, etc.) with corresponding measurements in meters.

Main market table with multiple columns for various goods (Buza, Egyéb gabonaművek, Burgonya, Különléte termények, Allamodosság közkelesései, Záloglevelek, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító-társaságok, Gőzmalomok, Különléte vállalatok) and their prices.

KÜLÖNFÉLÉK.

Rózsaszínű csipkefátyol . . .

Rózsaszínű csipkefátyol,
Rózsaszínű tearózsa,
Rózsaszínű kis levelek
Beszéljete csak még róla!

Csipkefátyol sirva mondja:
Megesik a szívem rajtad.
Szerelmének fátyolával
Mást ölelget, mást takargat.

Rózsaszínű kis levelek
Rózsás arca elhalványul
Iczi-piczi level-lelkük
Lelkettépő sóhajátul . . .

Meg se szólal a harmadik,
A rózsaszín tearózsa.
Csak amikor reánéznek,
Hull titkon a szírom róla . . .

. . . Rózsaszínű csipkefátyol,
Rózsaszínű tearózsa,
Rózsaszínű kis levelek
Ne szóljatok többé róla!

Xiss Ferencz.

(Az álarc mint ragályterjesztő.) Az álarcos báloknak ma már távolról sincs meg az a vonzóerejük és társadalmi jelentőségük, mint egykoron, mikor az előkelő világ szerelmi és egyéb természetű intrikái rendszerint ezeken a nagy kedveltségnek örvendő mulatságokon játszódtak le. Mindazonáltal az álarcos vigalmak egyes országokban — Olaszország, Spanyolország — még mindig eléggé gyakoriak, és a többi európai országok nagyvárosaiban is tartanak évente legalább egy-két álarcos bált. Ezen vigalmak közönségét azonban nem a „legfelsőbb tizezer” szolgáltatja többé, hanem a népnek széles rétegei, és pedig többnyire olyanok, akiknek a vagyoni helyzetük nem engedi meg, hogy egyetlen est kedvéért egész új és egyébként hasznavehetetlen öltözéket készíttessenek. A mai álarcos bálakat tehát ugyszólván csak az teszi lehetővé, hogy élmes jelmez- és álarc-kölcsönző intézetek csekély, de a vállalkozónak még mindig elég dus jövedelmet hajtó díjért

kölcsönzik oda az olcsón mulatni és álarcz mögött szellemeskedni óhajtó publikumnak a rekvizitumokat. A realiztikus természettudományos kutatás, amely már annyi illuziót irtott ki gyökerestől, most a rokokó ezen utolsó maradványát is megrendszabályozni készül. Tirelli és Lelli olasz buvárok megvizsgálták számos ide-oda kölcsonzott álarczot és azt a megdöbbentő tapasztalatot tették, hogy azokon dusan burjánzik a legkülönfélébb baktériumok flórája. A negyvennyolc álarcz közül, amelyet megvizsgáltak, egy sem volt baktériummentes. Az egyiken tüdővészbacillusok tenyésztek, a másikon genyedet okozó coccusok, a harmadikon a tüdőgyulladás mikrobái stb. Mint-hogy pedig az elősdiék nagyrészt élő és fejlődés-képes gombáknak bizonyultak, ennél fogva konstataható volt, hogy a kölcsonzott álarcz számos betegségeknek a terjesztője. Így állván a dolgok, nagyon valószínű, hogy az egészségügyi közgazgatás csakhamar ráteszi a kezét a ragályozás ezen galáns terjesztőire és be fogják tiltani az álarczok kikölcsonzását. Idővel pedig maga a nagyközönség is óvakodni fog a kölcsonkért álarczról, mert végre is a legmulatságosabbban eltöltött karneváli éj sem elég kárpótlás valamely súlyos, esetleg gyógyíthatatlan betegségért.

(Az alvás iskolája.) A legkülönbözőbb szakmákban létesült iskolák hosszú sorához nemrég az alvás iskolája csatlakozott. Persze Amerikában, ahol minden különleges ötletnek akad mindjárt praktikus vállalkozója is. Az iskola csupán a nők számára van berendezve és célja megtanítani a nőket az alvás helyes módjára. Sok orvos ugyanis azon a véleményen van, hogy a női szépséget egy helytelen alvási rendszer megrongálja és az alvás közben való rossz fekvés nemcsak a testtartást torzítja el, hanem az illetőnek kedélyhangulatára is rossz befolyást gyakorol. Aki az alvás alatt kényelmetlen pozícióba kerül, az rendszeresen leverten ébred, míg a kényelmes, kellemes fekvés jókedvet, ruganyosságot és derült idez elő az ébredés után. Az alvás iskolájának alapítói vállalkoznak arra, hogy egy tízenkétórás tanfolyamon kioktatják tanítványaikat az alvásnak arra a módjára, amelyet a természet előir. Orvosi felfogás szerint a nők általában többet horkolnak, mint a férfiak. Ennek az oka az, hogy a nőknél gyakori az orrkatarus. A horkolás mihamar nyomot hagy az arczon: az állkapocs leesik és a szája nyitva marad, mi által az arcz éppenséggel nem kellemes alakot ölt. Elsősorban a horkolásról akarja tehát az iskola leszoktatni a növendékeit és megtanítani őket csu-

kott szájjal való alváásra. Programmon van továbbá annak az előadása, miképp rendezzék el a nők hajukat, hogy kényelmükön alvás közben kár ne essék és alvás után ép olyan tüdek maradjanak, aminők alvás előtt voltak. A nők okvetlenül bontsák ki a hajukat lefekvés előtt, a hajjuket szedjék ki, hogy a fürtök szabadon omoljanok szét és a kellő fekvési helyzetet meg ne nehezítsék. Aki befent hajjal fekszik le, rendszeren főfájással, elcsigázva ébred. Az iskolát már eddig is sok nő látogatta és mindnyájan elismerően nyilatkoznak a módszerről, amely ott elsajátítható.

(Zenélő hegy.) Mexikó köztársaság Hermosillo városában, a Carmel-ut végén, egy 220 méter magasú sziklahegy áll. Valamikor tűzhányó lehetett, mert a tetején kráterszerű üreg van. Az oldalain repedések vannak, melyek kisebb-nagyobb barlangüregekbe vezetnek. Ezt a sziklatömeget országserzte „el cerro de las campas”-nak, harangzó hegynek nevezik, mert az időjárás szerint zenélő hangokat ad. Amint a szél gyengébb vagy erősebb, a szerint a sziklatömeg más és más hangon bug. Spring A. mexikói utazó meglátogatta a híres zenélő hegyet és csodálkozva hallgatta végig a különböző hangokat. Erős szélvihar orgonasípok hangjait, csendesebb szél különféle fuvolahangokat vált ki a hegyből. Ha pedig a templom hangja megkondul, a legtisztább hangon visszhangozza azt. A hegy belsejében a sziklák úgy alakultak, hogy a betetődül levegő, mintha óriási sipba fuvódna, azt megrezdíti, míg a harang hangját a barlang hangoztatja vissza. Persze a köznép mindenféle babonát fűz a nevezetes hegy különös tulajdonságához.

(Elsüllyedt hajók.) Mi történik a tengeren elsüllyedt hajókkal? Mindannyian a tenger fenekére kerülnek, vagy csak egy bizonyos mélységre süllyednek: hol aztán a víz nyomása egyensúlyban tartja? A kérdés véglegesen mai napig sincs eldöntve. Többször a tengeren teljesen elhagyatott óriási hajótesteket láttak, melyek állapotuk után ítélve évekig a víz színe alatt lehettek. Az ily hajók a tengeren, különösen ködös időben, a közlekedést nagyon megnehezítik s már sok szerencsétlenségre szolgáltattak okot. Az amerikai Egyesült-Államok a „vándor hajóroncsok” eltávolítása tárgyában egy nemzetközi bizottság alakítását sürgeti, mely azonban mostanáig nem jött létre. Kétséget nem szenved, hogy a középkor kísértetes hajói, valamint az annyiszor emlegetett repülő hollandi nem volt egyéb, mint régen elmerült s ismét a víz színére emelkedett hajóroncsok.

FEKETE PÉNTEK.

— AMERIKAI REGÉNY. —

Irta: THOMAS W. LAWSON.

10

Tudtam, hogy a két millió dollár és a közelgő ujesztendő kénguruk gyanánt ugrálnak Bob szellemi léczkerítésein és gödrein. Ezt nem tőle tudtam, mert a „Tribesman”-on folytatott beszélgetés óta oly zárkózott volt, mint egy visszavonult csiga.

Nem került el éppen engemet, de különböző módon bebizonyította és értésemre adta, hogy új világ nyílt meg bensejében és abban egyedül óhajit maradni. Így Sands Beulah kényszerhelyzete a benne alvó romantikát intenzív életre keltette — azon egy cseppet sem csodálkoztam. Már letelején tisztán láttam a helyzetet és biztosan tudtam, hogy Bob halálosan beleszeret ebbe a gyönyörű szép, bánattól lesújtott leányba és nemsokára nyilvánvalóvá lesz, hogy az a sugár, mely oly soká késett, annál jobban és erősebben sújtja.

Már ez több volt a szerelemnél, amit a leány iránt érzett; forró imádatl, testtel, lélekkel, egész lényével csüngött rajta. Azért külsőleg mégis egészen másként nyilvánult, mint ahogy ettől a forróvérű, örökvidám délvidékitől várhattuk volna. Egy neme a papi imádnak, megtántoríthatlan nyugalom volt az, mely nem engedte magát félrevezetni, vagy eltemetni, különösen ha istennője jelenvolt.

Minden reggel keresztülsietett a szobámon és egyenesen benyitott a kis szobába, mely Beulah irodája volt, mintha csak az lett volna a legfontosabb napi teendője. De mihelyt meghallotta saját hangját, melylyel a leányt üdvözölte: Jó reggelt miss Sands! — mintha azonnal magához tért volna és az ő jelenlétében ismét a régi Brownley Bob volt. Épp olyan, mint azelőtt.

Egész nap különböző ügyek alatt járt be

a szobájába és mindig látható nagy igyekezettel jött és huzódózó, álmodozó ellentállással ment el. Hogy az irodái órákon kívül soha nem látta, abban biztos voltam, mert este az elmenetelnél olyan korlátokba visszazorító nyugodt fenséggel mondott neki is „jó éjszaka”, mint mindnyájunknak.

Soha nem próbáltam Bobot érzelmei iránt kifaggatni és ő sem érintette soha ezt a tárgyat — ellenkezőleg, mindenkor igyekezett azt elhárítani.

A hat hónapból három már eltelt és én úgy láttam, hogy Bob napról-napra gondterhesebb.

Miss Sands részére a könyveinkben egy külön számlát jegyeztetett hatvanezer dollár hitellel és a saját nevét jegyezte be ügynök gyanánt.

Mind a ketten feszült érdeklődéssel figyeltük és őriztük ezt. Lassankint az összeg már növekedett és október 1-én az egyenleg már négyszázezer dollárt tett. Néhány vállalatuknál Bob kikérte a tanácsomat és másoknál — különösen két esetben, mely hét napi kísérletezés után kétszázézer dollár haszonnal járt — nem is volt tudomásom, milyen alapon fekszik a spekuláció, csak mikor az összes papir már el volt adva.

Ekkor Bob így szólt hozzám:

— Jim, ez a virginiai kis hölgy egy egész csomó pointet tud előadni, aztán meg tulesz még mi rajtunk is. Azt mondta nekem, vegyek annyi Burlingont és czukor-részvényt, amennyit a számlája megengedi és még csak azt sem kérdezte, hogy én mit szólok mindehhez. Mindkél esetben a vállalkozását inkább egy keresztülvirrasztott éjszaka nyugtalanságának és egy bizonyos szorongató érzésnek tartottam és a hideg szaladt végig a hátamon, amikor eleget kellett tennem a kívánságának. De midőn egy nap, mikor a papírok emelkedésben voltak, azt parancsolta, hogy en bloc adjam el őket és másnap aztán óriási esés történt, akkor nem gondolhattam mást, minthogy van sors, mely a céljainkat az ő szeszélye szerint intézi.

Ami engem illet, én igyekeztem rajta segíteni. Egy alkalommal, anélkül, hogy megkérdeztem volna, egy egészen biztos esetről, melynél egy negyedmillió haszon hárult volna rá — az ő nevét is aláírtam — de midőn Bob ezt megmondta neki, hogy én az ő tudta nélkül akartam őt a haszonban részesíteni, igazán méltósággal teli volt a viselkedése s egész hátrózzottan kívánta, hogy a neve visszavonassék. Az ő szigoru elvei nagy és mély hatással voltak Bobra.

Megbeszélte velem a dolgot és így szólt:

— Jim, ha az egész Wallstreetnek ilyen becsület-kódexe lenne, mint Sands Beulahnak, akkor az egész tőzsdejáték és spekuláció sokkal férfiasabb és becsületesebb volna. A sokszoros milliomosok irnokoskodhatnának, ellenben egy csomó kereskedő, ki most máról holnapra él, mindennap új autóban jönne a városba. Ő a vad spekulációkról semmit sem akart hallani. Annyit ő tud és érez, hogy minden dollárt, amit ő nyer, más vesztette el és hogy a nyertes semmi ellenértéket nem ad azért, amit elvisz. Meg, hogy a másik vesztésege hozzátartozóit éppen olyan nyomorulttá teszi, mintha meglópták volna annak az összegnek erejéig. Mégis tisztában van azzal, hogy azokat a milliókat, melyeket az apjától elloptak — vissza kell szerezni. Így már elhatározta, hogy lelkiismerete furdalásait legyőzi, de azért nem akar más embert tisztességtelen módon megkárosítani. — Néhány nap előtt így szólt hozzám:

Atyám iránt érzett kötelességből leküzdöttem a játék iránt érzett ellenszenvemet, de semmiféle kötelezettség iránta, vagy bárki más iránt nem igazolhatná azt a tényt, hogy én hamisan játszom.

Jim, ez ugyebár mindkettőnknek gondolkodni valót ad. Ugy-e bár?

(Folyf. köv.)

Szer

Nemz

M. ki

Vig

Enekes bo

Ista

Bernát

Bernát

Tunko

Cleay-Pann

Dr. Csereb

Dr. Akos

Karvainó

Wolgemuth

Tábornok

Pentel

Kezde

Kirá

Göre Gá

Látványos

kel és lán

Göre Gá

Lepéndi L

Tseh Arpa

Büttök El

Stanczi

Francoz

Káisa czig

A evnatio

Saroglyás

Budi

Hangszorg

A listes

A ellidere

Kez

Föv.

A b

Szin

Kezde

Még c

Folie

Moul

clós

o o

Belp

Mérs

Ci

Na

az eg

TELE

81-

Sza

Buda

Legmo

intézet

intézet

sav-ó

Nagyo

Szerda, június 26.

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1907. június 26-án.

Nemzeti Színház

Zárva

M. kir Operaház

Zárva

Vigszínház

Bernát.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta Holtai Jenő.

Fernát	Hogodás
Bernát	Kertész E.
Tunko	Tihanyi
Cleay-Panni	Kornai B.
Dr. Cserebuly	Góth
Dr. Ákos	Sarkadi
Karvainó	Kiss L.
Wolgemüth	Vendrei
Tábornok	Szerény
Lenföld	Tanny

Kezdeté fél 8 órákor

Királyszínház

Göre Gábor Budapestön.

Látványos fővárosi életkép, énekes és táncszal, 9 képből. Irta Voró György.

Göre Gábor	Németh
Lependi Lidike	Fedák S.
Tséh Árpád	Szirmai
Uttyók Elvira	Tárnoki L.
Stanczi	Szentgyörgy
Franco	Szegedi E.
Káisa cigány	Császár
A szennőtűz igazaója	Papp
Szereplős	Vágó
Fudi	Rákai
Hangszorgató	Körmendi
A listés bohóc	Z. Molnár
A cilinderes bohóc	Tarnai

Kezdeté 8 órákor

Főv. Nyári Színház

A beostelenek.

Színjáté 3 felvonásban. Kezdeté fél 8 órákor.

Magyar Színház

A vig özvegy.

Operetta 3 felvonásban. Irta Leon és Stejn. Zenejét szerzőzte Lohár Ferencz.

Zóta	Papir
Valócienne	Batizfalvi
Danilovics gróf	Ráthonyi
Glavari Hanna	Kúry K.
Rosillon Camil	Bálint B.
Bogdanovics	Abonyi
Sylviane	Tallán A.
Práskovia	Orley F.
Kromow	Kóváry
Olga a felesége	Szentgyörgy
Raul de St Brice	Szentgyörgy
Lehár Ferencz	Bezerédj

Kezdeté fél 8 órákor

Városligeti Nyári Színház.

A bus özvegy.

Parodisztikus bohózat 8 felvonásban Irta: Föld Mátyás. Zenejét: Baragó Jenő versszövegíró szerzőzte: Barna István.

Széphogyi Róza	Láng Etel
Dosztalok Dandilo	Ferenczy K.
Vig Mici	Turcsányi O.
Lohár Ferencz	Virág Jenő
Pisztoly Balambér	Bihari Béla
Egy tisztességes nő	Dobsa M.
Szép Tóni	Vandori E.
Pinka Dani	Szabó Lajos

Kezdeté fél 8 órákor

Uránia Színház

Zárva

Apollo színház

Telefon 68-69. A Mezőgazdasági Múzeum megnívítása 1907. június 9-én. Az „Apollo Színház” saját felvétel. A piramisok hazája. Félteknység ory kalap miatt. Tánctánc „Dreadnought” a világ legnagyobb csatahajója ellen. Ragadós szerelem. (Egy meg-történt eset.)

Modern utonálló Amerikában.

Színjáté „Elegphon” hangverseny. Szencz János udonság, először Budapestén. Kezdeté 8 órákor.

EGYETÉRTÉS

RÓZSATEJ

kifűnő teint-ápolószer 2 K bajszamszappan hozzá —.60

OSAN kifűnő fog-ápoló szájvíz 1 K 76 fill. Fogpor —.88 K.

TANNINGENE

legjobb hajfestőszer 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. L., Wallfischg. 5 Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.) Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek. — Női kiszolgálás! — Kellemes szeparék! — Az éjjeli világ találkozó helye!

SCHMIDT M

szilgyártó, nyeres és bőrdoboz Budapest, VIII., Rákóczi-ut 25. sz. Ajánlja saját gyártmányú koosizó- és lovagló - szerszámjait. Mindennemű utazó és kézi bőrdoboz, pénz, szivar, cigaretták stb. tárczáit. — Árjegyzék bérmentve.

Ezüst. Bachruch A.

Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása

IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám. 1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.) E főnyes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzői cikkek, orvesszők stb.) vásárolható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári árákon, melyek minden tárgyon láthatóan föl vannak tüntetve.

Fürdő-lepedők

Női fürdőingek a legfin. minőségű francia levantinból, tartós trümpesipka díszítéssel, különböző faanyagokban ... frt 1.25 és 1.55

Auer Ignác Fia cégé! BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. sz. Mosó és vászonáru mintagyűjteményem kívánatra bérmentve küldöm.

GIMBALOM

KEDVELOK MIELŐTT BARKOL IS VENNENEK KERJENEK ARJEGYZÉKET VARGA ÁRPÁD HANGSZER GYÁRSTÓL MAKO

Büdöskő - fürdő

(Szmerdák)

egyike a kontinens legerősebb és leggyógyhatásosabb kénes fürdőinek. Fekszik Nyitra-megyében, Szencz mellett, posta: Szencz. A morvavölgyi vaspályán az állomás **Holics**, a magyar északnyugati vaspályán **Szenicz**, ahol a bérkocsik rendelkezésre állanak.

WEIGL-FÉLE

KIRÁLY GYÖNGYE

kapható minden elsőrengu kávéházban és k szinóban. WEIGL JÓZSEF bornagykereskedő és termelő Budapest—Szt-Endre. Iroda és vezérképviselőség: KALLAI JENŐ Budapest, Dávid-utca 1. sz.

! INGYEN !

és bérmentve küldi a Párisi Nagy Áruház Budapest, VII., Rákóczi-ut 38. képes nagy árjegyzékét mindenkinek, ki ezt egy levelezőlapra kör

A legkellemesebb otthon.

INGYEN

adom ezen beszélőgépet (phonograph) annak, aki nálam 12 darab legfinomabb hengerkottákat 12 frtért rendel. Játsszik minden szindarabot, katonazenét, füttydarabot, nevetőoperákat, darabot, népdalokat stb. csakis

FRIED LAJOS-nál Budapest, Rákóczi-ut 57. (a Munkácsy-kávéház mellett.)

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(„Margittelep” Berozmegye.)

a gyomor, belek, húgyhólyag, különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha vérzések eseteforog fenn. Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapestén és a forrás kezelőségénél Munkácsy-n.

Vitarisus Béla

A világ legjobb sérvkötőit, haskötőit, mülábat stb. készíti a külföldi első specialitánál tanulmányozott orvosi műhőszerezz. Budapest, Rákóczi-ut 86. szám. Nem üzlet. Bent az udvarban földsz. 5.

Nem hazafias ember

ki külföldről hozat hangszereket, mert Wagner Hangszer - Királynál BUDAPEST, VIII., József-körút 13. sz. a ugyanolyan hangszereket még olcsóbb árban kaphat például: Kifűnő hegedű tokkal vonóval együtt — 40 korona. Oltás-mandolin rez-gépezettel — 12 : Harmonika orgona-hanggal, iskolával együtt — 8 : Fuvolák 1 koronától feljebb. Árjegyzék ingyen. Telefon: 67-85.

Michelstädter Utóda

Óskó Géza

BUDAPEST, IV., Váci-utca 3. sz.

Cipő-különlegességei,

A szabottáraka talpba vésvé.

ŐS-BUDA VÁRA

Friedmann Adolf igazgató. Ma, szerdán június 26-én.

A nagy varieté színpadon szenzációs attrakciók. DARLUS YANA PAUL SANDOR francia kettős. miniatűr cirkusz.

ROYAL BREWSTER

kanadai leánycsoport.

Még csak rövid ideig! Még csak rövid ideig!

THEISEN PAULA stb.

Folies Comique Uj! A pénzeslevélhordó, Moulin Rouge. Kinematograf, szenzációs képek. Fontaine Lumineuse, hono o o védzenekar stb, stb. o o o Belepődij este 9-ig 60 fill. azontúl 1 kor. Mérsékeltjegyek a tőzsdékben kaphatók

Cirkusz Beketow

Városliget.

Ma este 8/8 órákor.

Nagy szenzációs előadás

az egész elismert nagy különlegességi műsorral.

TELEFON 81-01. István-uti 81-01.

szanatorium és vizgyógyintézet

Budapest, VII., Hungária-körút 9: szám, az István-ut torkolatánál.

Legmodernebb berendezésű újonnan épült magánvagyintézet sebészeti, női és belsőbeteg részére. — Vizgyógyintézet bejáró betegek részére. — Villamos fény, szén-sav- és napfürdők. Svéd gyógytornászati. — Röntgen. — Nagyon mérsékelt árak. — Állandó orvosi felügyelet. — Kifűnő ellátás.

Hol keressük a LEGJOBB POUDERT ?

Kérjünk MÜLLER J. L.-féle

Blaha Serail Poudert

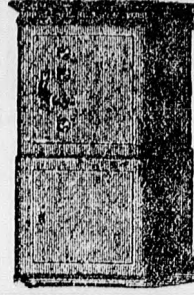
BLAHA LUKÁ (Baró Blahyné) szimfonikus legkezebb arczsopora. Valamennyi arczot legjellegesebbje egy nappalra, mint estora, tekintélve által megvizsgáltván, v...
Egy doboz ára 60 krajczár. Nagyobb doboz ára 1 forint.

GREME POMPADUR

Összetétel: tömörítő anyagok a világért és felfújta hatású „Greme Pompadur” egész eredeti tisztaságban és erőjében összedíjaztam. És azon szer, melyivel a hírn...
Egy tégely ára 1,60 frt. Egy tégely ára 1,60 frt.

MÜLLER J. L.

Budapest, IV., Koronahéczeg-u, 2. Az országban mindenütt kapható.

Pénzszekevények

egy darabból álló köpenyvel legelőnyösebben beszerezhetők.

BECHER ÉS HILDESHEIM
az egész pénzszekevénygyártás és trezorzéptételeknek magyarországi vezérképviseletének

NEY és EPSTEIN cégél, BUDAPEST, VI., Podmaniczki-ut 4.

Képviseleik minden városban keresetnek. ARJEGYZÉK ÉS TERVEK DILMENTESEN. Régi szorzókat cserékre átvesszünk.

Alkalmi zongoravétel

rövid
Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladóak
Uj zongora egész rövid 260 frt. Pianino 180 frt.

Reményi

hangszer-telepén
Budapest, Király-u. 58. szám.

Ujdonság! • Most jelent meg!

az Athenaeum irod. és nyomdai részvénytársulat kiadásában Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

MAGYARORSZÁG LEPKÉI.

TEKINTETTEL EURÓPA TÖBBI ORSZÁGAINAK LEPKE-FAUNÁJÁRA

a BERGE-féle lepkekönyv képeivel

írta **ABAFI AIGNER LAJOS.**

A szöveget átnézte **DR. HORVÁTH GÉZA.**

51 táblán 935 színes és 14 szövegkötői képpel.

Ára díszes egészvázsonba kötve **30 Kor.**

Megrendelhető a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben.

Fiainknak

nyaralásra nélkülözhetetlen a Koch-féle nyári csoport.
Egy elszakthatatlan nadrág.
Egy színtartó trikó.
Egy mosható sapka.
Egy mosható nadrágtartó.
Mind együtt **2 kor.**
8-14 éves korig 50 fill. több. 8346
Csakis legnagyobb férfiu- és gyermekruha-áruház **Károly-körut 26.**

Kényelmes részletfizetésre GRAMMOFONOK, hegedűk, fuvolák, omlbalmok

kaphatók:
Szénási és Kardos ezégnél
Budapest, VII., Rákóczi-ut 86. sz.
Minden grammofoonra alkalmas lemezek. 400 uj felvétel. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
Telefon 83-35.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban, emerit, kórházi orvos,
gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és mákacs
titkos betegségét
(hugycsőfolyást sebeket, syphillist stb.)
Impotentiát (férfiu gyengeség) még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül.
Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszer.
Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapesten, Erzsébet-körut 12. szám.
Főemetelet. - Bajárt a Néposóml. - KÜLN Várótermek.

RADIAL ELIXIR
ALFÖLDI COGNACGYÁR
KECSKEMÉT

GUMMI!

Valódi francia és amerikai óvó különlegességek eredeti csomagolásban.
Orvosilag ajánlva! Feltétlen bírtat Gummi és hálhólyag. Árak: tuzetönként k. 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14. Női óvász, Pessarium oclaszívum. Mensinga tanár szerint, k. 8-5.
Uj! Antó vaginal spray! a legbiztosabb a legkényelmesebb női különlegesség. ára k. 16.
Irrigátor, sebfeccskendő, hidek stb. gyári árak mellett.
Kérje ingyen és bérmentve legújabb árjegyzékemet, zárt borítékban titoktartás mellett.
KELETI J. orvos-sebészeti mű- Budapest, IV., Koronahéczeg-uteza 17. (A magy. kir. főposta mellett.) Alapítva 1878.

Dr. FÜREDI

v. kórházi főorvos, katoná-, megyei és ker. pénztári főorvos, a medjdic-rend lovagja stb.
Titkos betegségek
minden neme, impotentia, nemi és női bajok, legkópzottabb specialistája, rendel: 9-től 4-ig és este 7-től 8-ig.
BUDAPEST, Kerepesi-ut 60. sz.
Vegyi és görösöl vizsgálat mellett, levél után is biztos gyógyszer. Mérsékelt díj.

Midennemü férfi és női nemi betegségek

ugyszintén vér-, bőr-, idegbajok, bujakor (Syphillis és férfigyengeség impotentia) alapos gyógyítására legjobban ajánljuk
DR. KAJDACS Y
v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos
rendelő-intézetét
Budapest, VI., Andrassy-ut 13. sz.
Rendel 9 órától 4-ig és este 7-8-ig. - Levelekre válaszol, gyógyszerokról goudoskodik. Levél után is biztos siker.

